

Jon

Nægkiariien sə rani mə nəfe i nəkukuə

Jon rımərai nəkukuə sə ro kefə irə raməgkiari ia nəgkiariien amasan səvəi İesu Kristo. Jon in iərmama riti ia twelef nərmama me səvəi İesu. İesu rokeikei pik in. Jon rımərai nəkukuə i ia nuk 90-100. In rokeikei mə kitaha nərmama tsəvsini nəkukuə i p̄wəh ro nukurənien i tuku-taha mə İesu in Kristo, Tini Kumwesən. Jon rokeikei mə kitaha tsəni n̄ipərhiēnien irə, nənə mhəuvehi n̄im̄iruiēn ia nəghi İesu (Jon 20:31). Jon raməgkiari ia n̄im̄iruiēn m̄ine wok səvəi İesu Kristo. Mətə nəkukuə səvənhi ropə ia nəkukuə səvəi Matiu, Mak, m̄ine Luk. Ia nəkukuə səvənhi Jon r̄ini irapw n̄imtətien krirum səməme Matiu, Mak, m̄ine Luk həpwəh nəgkiariien irə. Mətə ia nəkukuə Matiu, Mak, m̄ine Luk haməgkiari ia n̄imtətien kəru a səməmi Jon raməgkiari mwi irə. Nəkukuə i nusipekinien me səvəi İesu riwən irə, mətə raməgkiari pik ia navənien səvəi İesu irəha in me nepw̄in. Jon rımərai nəkukuə i mə kitaha tsaməkeikei mhəukurən n̄imtətien me səməme İesu Kristo r̄ino. N̄imtətien me nəha hamo pui mə İesu Kristo in Kumwesən in rauvehi n̄iskaiien asori me. N̄ipərhiēnien Jon ramahatən mə İesu Kristo in Tini Kumwesən, mətə in ramahatən mwi mə İesu in iərmama rəmwhen ia kitaha nəp̄in nepw̄in rer̄in rəpou, nəp̄in nepw̄in tipw̄in rəpou, mamō mwi nokeikeien.

*Nægkiariien sāvai Kumwesən ruvehe mo iarmama
i nīpwrān rəmwhen ia nīpwrataha*

¹ Fwe tui, nāpīn tīprənə ramiwən ihi, Nægkiariien sāvai Kumwesən rīnarə raka.^a Nægkiariien nəha ramarə irau Kumwesən. Nægkiariien nəha in Kumwesən.

² In rīnarə raka irau Kumwesən fwe tui nāpīn tīprənə ramiwən ihi.

³ Narimnari me pam həuku pen irə mharə. Narimnari me pam sāməme kamharə riti riwən rīpkuku pen mhə irə marə.

⁴ Nægkiariien nəha in nukune nīmīruien. Nīmīruien nəha in nukuraanien sə raməhiəpwīn nərmama.

⁵ Nukuraanien nəha raməhiəpw ia nāpitəvien, nāpitəvien ko rīpkousəman mhə.

⁶ Iərman riti Kumwesən rərhi pehe i nəghīn nə Jon.

⁷ In ruvehe mə trərer irapw mægkiari ia nukuraanien nəha pwəh nərmama həregi nægkiariien sāvənhi, nənə mhəni nīpərhiēnien irə.

⁸ Rīpkō mhə Jon in nukuraanien nəha, mətə ruvehe mə trərer irapw mægkiari irə,

⁹ mīni mə nukuraanien pərhiēn sə raməhiəpwīn nərmama me pam na truvehe ia tīprənə i.

¹⁰ Nīpərhiēnien nukuraanien nəha ruvehe ia tīprənə i. In nəha Nægkiariien nəha tīprənə i mīne nərmama me pam həuku pen irə mharə, mətə nāpīn rier pehe irə irəha həreirei mə in sin.

1:1: Jon 17:5, 1Jon 1:1-2, Rev 19:13 **a 1:1:** Uə “Nægkiariien rīnarə raka.” **1:3:** 1Kor 8:6, Kol 1:16-17, Hip 1:2 **1:4:** Jon 5:26 **1:5:** Jon 3:19 **1:6:** Mat 3:1, Luk 1:13-17,76 **1:8:** Jon 1:20 **1:9:** Jon 8:12, 1Jon 2:8 **1:10:** Jon 1:3, 17:25

11 In ruvehe imwəni atukwatukw, mətə nəkur imwəni me həpkəsevər mhə ia rerinraha tukwe.

12 Mətə nərmama me səməme həsevər ia rerinraha tukwe, in ruvei pen nasoriien minraha mə irəha nīpwnəti Kumwesən me. In ruvei pen nasoriien nəha m nərmama me pam səməme kamhəni nīpərhienien ia nəghin.

13 Mətə nəpīn həuvehe mho nīpwnəti Kumwesən me ia nīrəha, irəha həpkətui pehe mhə ia nite tata mine mama, uə ia nokeikeiien səvəi nīpwrānrau, uə ia nətərigien səvəi iərman riti, rekəm. Kumwesən əpa ruvei pen nīmīruien vi minraha ro irəha həuvehe nīpwnətin me.

14 Nəgkiariien səvəi Kumwesən^b ruvehe mo iərmama i nīpwrān rəmwhen ia nīpwrataha rarə ouihi a kīmaha min. Kīmaha iahənətoni nasoriien səvənhi, nasoriien sə in rauvehi ti nəri nə mə in Tini Kumwesən anan kuatia. Iahənətoni mə rerin rukuər ia namasanien mine nīpərhienien.

15 Jon rərər irapw mægkiari irə, məkwein əpwəmwis, mīni mə, “Iəmə i in i iəmə sə iakinəgkiari irə nəpīn iakini mə, ‘Iəmə sə trukurirə pehe iou, in rasori ia nīrak, ti nəri nə mə nəpīn iapktui pehe mhə ihi, mətə in rinarə raka.’ ”

16 Nənə ti nəri nə mə rerin rukuər ia namasanien mine nīpərhienien, nəpīn me kitaha pam saməuvehi narimnari amasan me raku pen tukwe.

1:12: Kal 3:26 **1:13:** Jon 3:3-6, Jem 1:18, 1Pit 1:23 **1:14:** Aes 60:1-2, Kal 4:4, Fil 2:7, Hip 2:14, Luk 9:32, Jon 2:11 **b 1:14:** Uə “Nəgkiariien ruvehe mo iərmama i nīpwrān rəmwhen ia nīpwrataha.” **1:15:** Jon 1:27,30, Mat 3:11 **1:16:** Kol 2:10

17 Loa sə Kumwesən ruvei pehe ruku pen ti Moses, mətə namasanien mine nīpərhienien ruku pen ti Iesu Kristo.

18 Iərmama riti rīpkətoni raka mhə Kumwesən, mətə Tini Kumwesən anan kuatia in Kumwesən. Ia nəpīn me in ipaka ti Tata səvənhi. In rino pui pehe Tata səvənhi m kitaha.

Nəgkiariien səvəi Jon Paptaes

19 Nəgkiariien səvəi Jon ro iamīnhi irə. Nəpīn riti nəmə asori me səvəi nəkur Isrel hərhi pen pris me nepwīn mine Livaet me nepwīn həier ia Jerusalem mhəuvən mə tuhəres pen in mə, “Ik sin?”

20 Nənə Jon rīpkəpnəpen mhə, mətə nəgkiari, mo nukurənien i, mīni mə, “Rīpko mhə iou Kristo.”^c

21 Miregi irəha həres pen in mə, “Ik Elaeja?”

Miregi in rīni mə, “Rekəm. Rīpko mhə iou Elaeja.”

Miregi irəha həni mə, “Ik profet nəha kiməni mə truvehe?”

Miregi in rīni mə, “Rekəm.”

22 Ro iamīnhi irə irəha həni pen tukwe in mə, “Ik sin? Kimaha tahaməkeikei mhəuvei pen nəgkiariien m səməme hənərhi pehe kimaha. Ikəfni irə ia niram?”

23 Miregi Jon rīni mə, “Iou iəmə i kamregi rerik ia kwopun akwesakwes ikīn. Iakaməkwein əpwəmwis mə, ‘Kimiaha tihaməkeikei mhəpərhi^d

1:17: Eks 34:28, Rom 6:14, 10:4 **1:18:** Eks 33:20, Jon 6:46, 1Tim 6:16, 1Jon 4:12, Mat 11:27 **1:20:** Jon 3:28 ^c **1:20:** Nəhag nəha “Kristo” raməgkiari ia iəmə nəha profet kupwən me həməni mə truvehe muvehimīru nərmama. **1:21:** Dut 18:15,18, Mat 11:14, Jon 6:14, 7:40 **1:23:** Aes 40:3 ^d **1:23:** Uə “Kimiaha tihaməkeikei mhəmri atukwatukw suatuk səvəi Iərimənu səkitaha.”

suatuk sǝvǝi Iǝrimǝnu sǝkitaha.' Noien i iakamo ramesi pen nǝgkiariien sǝvǝi Profet Aesea kupwǝn."

²⁴ Nǝrmama me i sǝmǝme kinǝrhi pehe irǝha nepwǝn Farisi me.

²⁵ Irǝha hǝres pen Jon i mǝ, "Rǝfo ikamo paptǝes ia nǝrmama, mǝtǝ rǝpko mhǝ ik Kristo uǝ Elǝeja uǝ profet nǝha Nǝkukuǝ Ikinan rani mǝ truvehe?"

²⁶ Miregi Jon rini pen ti nirǝha i mǝ, "Iakamo paptǝes ia kimiaha ia nui, mǝtǝ iǝrmama riti ramǝrer kurkwan ia kimiaha hiǝreirei.

²⁷ Iou iakimǝkupwǝn muvehe, iǝmǝ nǝha in trukurirǝ. Iapkǝmwhen mhǝ mǝ takifi raka nǝkwus ia put sǝvǝnhi."

²⁸ Narimnari me i hǝier pehe ia rukwǝnu Petani fwe nǝkare nui aris Jotan pen, kwopun Jon ramo paptǝes ikin.

Kwǝti sipsip sǝvǝi Kumwesǝn

²⁹ Kini rakwakwi irǝ Jon rǝtoni Iesu ravǝn mauvehe. Nǝpǝn rǝtoni, rini mǝ, "Hǝtǝ ro in i kwǝti sipsip sǝvǝi Kumwesǝn. In truvehi raka noien ǝrǝha me sǝvǝi nǝrmama me ia tiprǝnǝ i.

³⁰ Iǝmǝ i in i iakamǝgkiari irǝ nǝpǝn iakimǝni mǝ, 'Iǝmǝ sǝ trukurirǝ pehe iou, in rasori ia nirak, ti nǝri nǝ mǝ nǝpǝn iapkǝtui pehe mhǝ ihi, mǝtǝ in rinarǝ raka.'

³¹ Fwe kupwǝn iou iakreirei iǝmǝ i, mǝtǝ iakimǝuvehe, mamǝ paptǝes ia nui mǝ takǝtǝ sas in, nǝnǝ mahatǝn nǝkur Isrel irǝ pwǝh irǝha hǝtoni mhǝukurǝn."

1:25: Mat 21:25, Jon 1:33 **1:27:** Jon 1:15, Wok Me 13:25 **1:28:** Mat 3:6, Jon 10:40 **1:29:** Aes 53:6-7, Jon 1:40, 1Pit 1:18-19 **1:30:** Jon 1:15

32 Nənə Jon rarə mīni irapw mwi mə, “Iou iakinətoni Nənimwīn Ikinan ruku pen fwe ia neiai meiwaiu rəmwhen ia mak inhəripw muvehe məkure irə.

33 Fwe kupwən iou iakreirei iəmə i, mətə Iəmə sə rīnərhi pehe iou mə tako pəptaes ia nui rīni pehe tukw iou i mə, ‘Ik tikətoni Nənimwīn Ikinan reiwaiu məkure ia iərmama riti. Iərmama nəha in nəha tro pəptaes ia Nənimwīn Ikinan.’

34 Iou Jon iakinətoni nəri i, nənə mani mīnuə iəmə i in Tīni Kumwesən.”

Iesu rīnaməkwein nərmama me səvənhi

35 Kīni rakwakwi irə, Jon ramərer ia kwopun a mwi nə irəhar iərmama kəru səvənhi.

36 Nəpīn rəti pen mətoni Iesu ramavən makurau, rīni mə, “Hətə ro in i kwəti sipsip səvəi Kumwesən.”

37 Iərmama mi nəha səvəi Jon krouregi in rīni nəgkiariien nəha, nənə kraukurirə ia Iesu.

38 Iesu ruvsini mətoni irau kraukurirə in, nənə rīni pen tī nirau i mə, “Kīmirau irouətui nəfe?”

Miregi krouni pen tukwe in mə, “Rapai, ikamarə pəku?” (Nəgkiariien nəha “Rapai” nīpwrən mə Iahatən.)

39 Miregi in rīni pen tī nirau i mə, “Rouvehe rouətoni.” Ro pen irau krouevən, rouətoni kwopun in ramarə ikin. Nənə irau krouarə irəhar mīn ia nəpīn nəha tī nəri nə mə rīnaməruarəv ipaka meri rivə.

40 Irau riti rīregi Jon rəgkiari nənə rukurirə ia Iesu in nə Antru, piəvi Saemon Pita.

41 Nəri sə rukupwən mo in revən mətoni piəvni

1:32: Mat 3:16 **1:33:** Luk 3:2-3 **1:34:** Mat 3:17, 17:5, Mat 27:54 **1:36:** Jon 1:29 **1:40:** Mat 4:18-20 **1:41:** 1Saml 2:10, Sam 2:2, Jon 4:25

Saemon, nənə mīni pen tukwe in mə, “Kīmaha iahətoni Mesaea.” (Mesaea nīpwrān mə Kristo.)^e

⁴² Nənə in riri Saemon mevən ti Iesu. Iesu rəti pen mətoni Saemon, mīni mə, “Ik Saemon, tini Jon. Tukəkwein ik mə Kefas.” (Kefas nīpwrān mə Pita.)

Iesu rəkwein Filip mīne Nataniel

⁴³ Kīni rakwakwi irə, Iesu rokeikei mə trevən ia tənə Kalili. In rətui Filip, mətoni, mīni pen tukwe in mə, “Kurirə iou.”

⁴⁴ Filip nəha in iəmə Petsaeta, imwei Antru mīne Pita.

⁴⁵ Nənə Filip rətui Nataniel, mətoni, mīni pen tukwe in mə, “Kīmaha iahətoni iəmə i Moses rīmərāi ia nəkukuə səvəi Loa mīne profet me mwi həmərāi mamhəgkiari irə. In iəmə Nasaret, tini Josef. Nəghin nə Iesu.”

⁴⁶ Miregi Nataniel rini pen tukwe in mə, “Ko nari amasan riti ruku pen ia Nasaret uə?”

Miregi Filip rini pen tukwe in mə, “Uvehe mətoni.”

⁴⁷ Nəpīn Iesu rətoni Nataniel ravən muvehe, in rəgkiari irə, mīni mə, “Hətə ro. Iəmə Isrel pərhiēn i. Neikuəien riwən irə.”

⁴⁸ Miregi Nataniel rini pen tukwe in mə, “Ikəfukurən iou?”

^e **1:41:** Nəgkiariēn mi nəha “Mesaea” mīne “Kristo” krouəmnəmwhēn a. Mesaea nəgkiariēn Hipru. Kristo nəgkiariēn Krik. Nəhag mi nəha krouəgkiari ia iəmə nəha profet kupwən me həmənī mə Kumwesən trərhi pehe i ruvehe muvehimīru nərmama.

1:42: Mat 16:18, Mak 3:16 **1:43:** Mat 8:22, Mak 2:14 **1:45:** Dut 18:18, Aes 7:14, 9:6, Jer 23:5, Esik 34:23 **1:46:** Jon 7:41,52

1:48: Sam 32:2

Miregi Iesu rini mə, “Nəp̄in ikaməkure tegin niemis, Filip rəpwəh ihi nəkweinien ik, iakinətə raka ik.”

⁴⁹ Miregi Nataniel rini pen tukwe in mə, “Iahatən. Ik Tini Kumwesən pərhien. Ik pərhien kig səvəi nəkur Isrel.”

⁵⁰ Miregi Iesu rini mə, “Rəfo? İkini n̄pərhienien ia nirak ti nəri nə mə iakini nəgkiariien i mə ‘Iakinətə raka ik ikaməkure tegin niemis’? Ik tikətoni narimnari me nepw̄in mwi hasori ia səməmə nəha.”

⁵¹ Iesu rarə m̄ini pen mwi tukwe in mə, “Iakani n̄pərhienien tukumiaha i kimiaha tihətoni kəpuapen trəkʷag nənə nagelo me səvəi Kumwesən tuhaməutə mamheiwaiu ia Iəməti Iərmama.”

2

Nəkur Kena həiri pen vi a pran riti m iərman səvənhi mhagian irəha m̄inrau

¹ Kini neis irə nərmama nepw̄in ia rukwənu Kena ia tənə Kalili həiri pen vi a pran riti m iərman səvənhi, mharə mho mwi nəveginien asori riti mamhagian pəri irəha m̄inrau. Mama səvəi Iesu irəha m̄inraha.

² Kinəkwein Iesu m̄ine nərmama me səvənhi mə irəha mwi tuhəuvən mhani pəri nari irəha m̄inraha.

³ Nəp̄in waen ruvəiwən, mama səvəi Iesu rini pen tukwe in mə, “Sənmw̄inraha waen ruvəiwən.”

1:49: Mat 14:33, 16:16, Mat 27:42, Mak 3:11 **1:51:** Jen 28:12

2:1: Jon 1:43

⁴ Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Prən i. Ikəfo mani pehe nəri i tukw iou? Nəpın səiou rıpkuvehe mhə ihi.”

⁵ Miregi mama səvənhi rini pen ti nərmama səməme kamho tukwini nari mə, “Kimiaha tihaməkeikei mho nəfe nəghin in trini pehe tukumi-aha i.”

⁶ Ia kwopun nəha nəri kamərəmın pen nui irə irəha pam sikis kino ia kəruəterei. Irəha kuatia kuatia rukurən nuvehien eiti uə hantret twenti lita. Nui nəha səvəi nəkur Isrel kamhərkwerig irə.)

⁷ Iesu rini pen ti nərmama me nəha kamho tukwini nari mə, “Kimiaha tihərəmın pen nui ia nəri kamərəmın pen nui ia nirəha.” Irəha hərəmın meste pehe rukuər.

⁸ Nənə Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Nəha təkwtəkwwuni kimiaha tihəkwəhi raka nepwın, mhəuvehi mhəuvən mhəuvei pen m iəmə asori səvəi nəveginien asori.” Ro pen irəha həuvehi mhəuvən.

⁹ Nəpın iəmə asori səvəi nəveginien asori rənımwi əghan nui nəha, nui sə Iesu rino ruvehe mo waen i, in rıreirei mə waen ruku pəku. (Mətə iotukwininari me səməme həkwwəhi raka nui irəha həkurən.) Ro iamınhi irə iəmə asori səvəi nəveginien nəha rəkwein iərman sə rıpkarə vi a irau pran səvənhi ruvehe,

¹⁰ rini pen tukwe in mə, “Samarə kamo nəveginien asori iamınhi kukupwən kukwəhi raka waen sə ramasan pik kauvei pen m nərmama. Nənə nəpın nərmama me hənənımwi asori kwopti, kukwəhi raka sə rıpkamasan pik mhə

kauvei pen minraha hanimwi. Mətə ik ikəpwəh nukwəhi rakaien waen sə ramasan pik meste nəha təkwtəkwni.”

¹¹ In i nimtətien sə Iesu rukupwən mo ia rukwənu Kena ia tənə Kalili. Ia nimtətien nəha in rahatən pen nasoriien səvənhi. Nənə nərmama me səvənhi həni nīpərhienien irə.

Iesu rəkoui irapw nərmama səməme kamho maket ia nimwə səvəi Kumwesən

¹² Kurirə irə Iesu rewaiu pen fwe taon Kapaneam irəha mama səvənhi mine piəvni me mine nərmama me səvənhi. Nənə irəha harə nəpən ouihi a fwe ikin.

¹³ Nəveginien asori səvəi nəkur Isrel kani mə Pasova rinauvehe ipaka. Iesu rutə pen fwe Jerusalem,

¹⁴ mətəni nərmama nepwin ia nəkwai nimwə səvəi Kumwesən kamhəmri pen nəmri nari ia kau me mine sipsip me mine menu me. Nepwin kamhəkure mamhəvriwei mane. In rətəni irəha,

¹⁵ ruvehi nəkwus me, mo kwənkirkir irə, məkoui irapw irəha pam mine sipsip me mine kau me həier irapw ia nimwə nəha. In rətəgi irapw mane səvəi nərmama kamhəvriwei i, muvsini tepol me səvənraha.

¹⁶ Nənə səməme kamhəmri pen nəmri nari ia menu me, in rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha tihəvehi nəri me i mharaka, mhəpwəh noien nimwə səvəi Tata səiou ro kwopun kauvehi nəmri nari ikin.”

17 Ia nəp̄in nəha nərmama me səvənhi rerinraha rirhi nəgkiariien i kimərai pen ia Nəkukuə Ikinan rini mə, “Takokeikei pik nimwə səim. Nokeikeien nəha rauək rəmwhen ia napw ia rerik.”

18 Ro pen nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həni pen tukwe in mə, “Sin rīməuvei pehe nasorien mik mə tiko narimnari me i? Nəfe nəha nīm̄tətien tiko m kimaha pwəh iahətoni mhəukurən?”

19 Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Housi testesi nimwə i səvəi Kumwesən, nənə ia nəp̄in səro kahar irə takuvehi utə mwi.”

20 Miregi nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həni mə, “Kwa nimwə i səvəi Kumwesən kuvrhəkin nuk irəha pam foti-sikis. Tikəfo muvehi utə mwi ia nəp̄in kahar?”

21 Mətə nimwə nəha səvəi Kumwesən Iesu raməgkiari irə in nə n̄ipwran.

22 Ro iam̄nhi irə nəp̄in Iesu rətui mwi ia nemhəien səvənhi, nərmama me səvənhi rerinraha rirhi mə in rīm̄əni nəgkiariien i, nənə irəha həni n̄ipər̄hienien ia Nəkukuə Ikinan m̄ine nəgkiariien nəha Iesu rīm̄əni.

23 Nəp̄in Iesu in fwe Jerusalem ti nəveginien asori nəha kani mə Pasova, nərmama həp̄ik hətoni nīm̄tətien me nəha in ramo, mhəni n̄ipər̄hienien ia nəghin.

24 Mətə Iesu r̄ip̄k̄ini mhə n̄ipər̄hienien ia nirəha, mhəpwəh n̄ini pamien rerin ti nirəha i, ti nəri nə mə in ruvəukurən raka nərmama me pam.

2:17: Sam 69:9 **2:19:** Mat 21:23, 26:61, Mat 27:40, Wok Me 6:14

2:21: 1Kor 6:19 **2:22:** Luk 24:6-8, Jon 12:16, 14:26 **2:23:** Jon

²⁵ In rīpkətui mhə iərmama riti tro pui pen nətərigien səvəi iərmama min, tī nəri nə mə in ruvəukurən raka nəfe ramarə ia reri iərmama.

3

Nikotimas revən ia nəpīn maməgkiari m Iesu

¹ Iəmə asori riti səvəi nəkur Isrel nəghin nə Nikotimas. In Farisi riti.

² Iəmə i ruvehe tī Iesu ia nəpīn, mīni pen tukwe in mə, “Iahatən. Kimaha iahəukurən mə ik iahatən riti sə Kumwesən rərhi pehe ik. Iərmama riti riwən ko ro nīmtətien me i səməme ikamo trīni mīnuə Kumwesən rīpkarə mhə tukwe.”

³ Miregi Iesu rīni pen tukwe in mə, “Iakani nīpərhiēnien tukw ik i trīni mīnuə iərmama kīpkukwəhi mhə mwi in, ko in rīpkətə mhə nītətə sə Kumwesən ramərimənu irə.”

⁴ Miregi Nikotimas rīni pen tukwe in mə, “Tukəfa kukwəhi mwi iərmama sə ruvəpwinari raka? Ko in revən mwi ia tīpwi mama səvənhi mə tukukwəhi mwi in uə rekəm?”

⁵ Miregi Iesu rīni mə, “Iakani nīpərhiēnien tukw ik i trīni mīnuə iərmama kəpwəh nukwəhiēn in ia nui mīne Nənimwīn, ko in rīpkuvnimwə mhə ia nītətə sə Kumwesən ramərimənu irə.

⁶ Nəri sə iərmama rukwəhi in iərmama. Nəri sə Nənimwīn rukwəhi in nənimwīn.

⁷ Tikəpwəh nəkəriēn nari mə iakini pehe tukw ik i mə “Tukaməkeikei kukwəhi mwi ik.”

⁸ Nīmətāgi ravən mamevən ia kwopun pəku rokeikei mə trevən ikīn. Kimiaha hiamregi

2:25: Mak 2:8 **3:1:** Jon 7:50, 19:39 **3:2:** Mat 22:16, Jon 9:16
3:3: Mat 18:3, 1Pit 1:23 **3:5:** Esik 36:25-27, Taet 3:5 **3:6:** Sam 51:5, Jon 1:13 **3:8:** Pri 11:5

rameikweikwi nīmwai nari, mətə hiəreirei mə ruku pəku mauvəku. Nərmama me pam səməme Nənimwīn rukwəhi irəha ho mwi iamīnhi.”

⁹ Miregi Nikotimas rīni pen tukwe in mə, “Tukəfo narimnari me i ruvehe mo iamīnha irə?”

¹⁰ Miregi Iesu rīni pen tukwe in mə, “Ik iahatən səvəi nəkur Isrel. Rəfo ikreirei narimnari me i?”

¹¹ Iakani nīpərhienien tukw ik i kīmaha ia haməni nəfe iahəukurən, mamhəgkiari ia nəfe iahənətoni ia nəmrimaha, mətə kīmīaha hiəpkini mhə nīpərhienien ia nəgkiariien səkīmaha.

¹² Iakinəgkiari raka ia narimnari me ia tīprənə i, mətə kīmīaha hiəpkini mhə nīpərhienien ia nəgkiariien səiou. Ro iamīnhi irə tihəfo mhəni nīpərhienien ia nəgkiariien səiou trīni mīnuə iakəgkiari ia narimnari me ia neiai?

¹³ Iərmama riti riwən ruvətə raka mevən ia neiai. Iəməti Iərmama in əpa ruku pen ia neiai meiwaiu.

¹⁴ Fwe kupwən Moses ruvehi utə snek riti kīno ia aean nə pras ia kwopun akwesakwes ikin. Rəmwhen a mwi tukaməkeikei kuvehi utə Iəməti Iərmama

¹⁵ mə iərmama sə rani nīpərhienien irə truvehi nīmīruien rerin.

¹⁶ Kumwesən rokeikei pik nərmama ia tīprənə i, məriari pehe Tīni anan kuatia mə nərmama me pam səməme tuhəni nīpərhienien irə tuhəpkemhə mhə, mətə tuhəuvehi nīmīruien rerin.

3:11: Jon 3:32, 8:26 **3:12:** Luk 22:67 **3:13:** Prov 30:4, Rom 10:6 **3:14:** Nam 21:9, Jon 8:28, 12:32 **3:15:** Jon 20:31 **3:16:** Jon 3:36, 10:28, Rom 5:8, 8:32, 1Jon 4:9-10

17 Kumwesən rīpkərhi pehe mhə Tini ruvehe ia tīprənə i mə trərpwīn noien ərəha me səvəi nərmama, mətə in rərhi pehe Tini mə truvehimīru irəha.

18 İərmama sə rani nīpərhiēnien ia Tini Kumwesən, Kumwesən trəpwəh nərpwīnien noien ərəha me səvənhi. Mətə iərmama sə rīpkini mhə nīpərhiēnien irə, Kumwesən ruvəni raka mə in trərpwīn noien ərəha me səvənhi tī nəri nə mə iərmama nəha rīpkini mhə nīpərhiēnien ia Tini anan kuatia.

19 Kumwesən ruvəni raka mə in truvei pen nərpwīnien m nərmama tī noien i iakani. Nukuraanien ruvəuvehe raka ia tīprənə i, mətə nərmama həpkokeikei mhə nukuraanien, mhokeikei a nəpitəvien, tī nəri nə mə noien me səvənraha hərəha.

20 İərmama sə ramo noien ərəha me rəmwəki nukuraanien. Ko in rīpkuvehe mhə irə kamo nukuraanien nəha rəhiəpwīn noien me səvənhi.

21 Mətə iərmama sə ramo nīpərhiēnien ruvehe ia nukuraanien mə tro nukurənien i mə noien me səvənhi in ramo tī nəri nə mə ramsiai Kumwesən.”^a

Jon Paptaes rəgkiari mwi ia Iesu

22 Kurirə ia nəri nəha, İesu mine nərmama me səvənhi həuvən ia tənə Jutia. In ramarə ikīn irəha mīnraha, mamō paptaes ia nərmama.

3:17: Luk 19:10, Jon 5:22, 12:47, Wok Me 17:31 **3:18:** Jon 3:36, 5:24 **3:19:** Jon 1:5,9, 8:12 **3:20:** Efes 5:11-13 **a 3:21:** Suatuk riti mwi tī nīnīien nəgkiariien ia vas 21 in i mə: “Mətə iərmama sə ramo nīpərhiēnien ruvehe ia nukuraanien mə nukuraanien trəhiəpwīn kətoni mə noien me sə in ramo, mətə Kumwesən rīnasitu irə mə tro.” **3:22:** Jon 4:1-2

²³ Jon mwi ramo paptaes ia nərmama fwe Aenon kwopun riti ipaka ti Salim, ti nəri nə mə nui me həpik fwe ikin. Nərmama me kamhəuvehe tukwe, nənə in ramo paptaes ia nirəha.

²⁴ (Ia nəpın nəha kɨpkuvehi puvnimwə mhə ihi Jon ia kalapus.)

²⁵ Nəpın riti nərmama nepwın səvəi Jon mine iəmə Isrel riti hənəməvisə mınraha me ti nəresien riti mə tuhəfərkwerig irə.

²⁶ Nənə irəha həuvehe ti Jon, mhəni pen tukwe in mə, “Iahatən. Rerim ramrhi iəmə nəha fwe kupwən kimirau min ia nɨkare nui aris Jotan pen, iəmə sə ikinərer irapw məgkiari irə? Ətə ro. In ramo paptaes ia nərmama. Nərmama pam kamhəuvən tukwe.”

²⁷ Miregi Jon rini mə, “Iərmama ko rɨpkuvehi atukw mhə nari riti, mətə nəfe nari in ruvehi Kumwesən traməkeikei muvei pen min.

²⁸ Kimiaha i hiəuvəregi raka iou iakiməni iamınhi irə mə, ‘Rɨpko mhə iou Kristo, mətə Kumwesən rərhi pehe iou mə takukupwən ia Kristo muvehe.’

²⁹ Nəpın kiri pen vi a pran riti m iərman səvənhi, prən nəha səvəi sin? Kwa səvəi iərman nəha! Mətə nəpın kamo nəveginien asori səvəi narə viien səvənrau, in riti ramərer ipaka, mamregi iərman nəha raməgkiari, rerin ragien pɨk tukwe. Ro iamınhi irə təkwtəkwuni iakamregi rerik ramagien pɨk.

³⁰ Iərman nəha traməkeikei mutə masori, mətə iou takaməkeikei meiwaiu mouihi.

³¹ Iəmә sə ruku pen fwe irənhə rasori ia nərmama me pam. Iəmә sə ruku pen ia tiprənə in səvəi tiprənə, nənə raməgkiari ia narimnari me səvəi tiprənə. Mətə iəmә sə ruku pen ia neiai rasori ia nərmama me pam.

³² In rani irapw nəfe rinətoni miregi, mətə iərmama riti riwən rini nīpərhienien ia nəgkiariien səvənhi.

³³ Mətə iərmama sə rini nīpərhienien ia nəgkiariien səvənhi ramahatən pen mə nəgkiariien nəha Kumwesən rini ro nīpərhienien.

³⁴ Iəmә sə Kumwesən rinərhi pehe i rani irapw nəgkiariien me səvəi Kumwesən, ti nəri nə mə Kumwesən rauvei pen Nənimwīn Ikinan min rasori pīk.

³⁵ Tata Kumwesən in rokeikei Tini, mīnəmri pen raka narimnari me pam ia rəgīn.

³⁶ Iərmama sə rani nīpərhienien ia Tini Kumwesən nimiruien rerīn rinərə raka irə. Mətə iərmama sə rīpko mhə nəkwai Tini Kumwesən, in tripkətə mhə nimiruien ia nəpīn riti, mətə niemaha səvəi Kumwesən raməmak rerīn irə.”

4

Iesu raməgkiari m pran Sameria

¹ Kəvisau pen m Farisi me mə Iesu ravi nərmama həpīk həuvehe mho nərmama me səvənhi, nənə in ramo paptas ia nirəha. Nərmama me nəha həpīk mhəpi raka səməme Jon ravi irəha, mamō paptas ia nirəha.

3:31: Jon 8:23, 1Jon 4:5 **3:32:** Jon 3:11 **3:34:** Jon 1:32 **3:35:** Mat 11:27, Jon 5:20, 10:17 **3:36:** Jon 3:16-18, 1Jon 5:12, Luk 3:7
4:1: Jon 3:22,26

² (Mətə nɪpərhiɛniɛn rɪpko mhə Iesu atukwatukw ramo paptas ia nirəha, mətə nərmama səvənhi me a kamho.)

³ Nəpɪn Iesu rukurən mə Farisi me həuvəregi raka nəgkiariien nəha, in rəpwəh tənə Jutia, mɪnamevən mwi ia tənə Kalili.

⁴ Ia suatuk səvənhi Iesu rɪregi mə traməkəikei məpi sɪmwɪn ia tənə Sameria.

⁵ Ro iamɪnhi irə in ruvehe ia taon riti ia Sameria nəghɪn nə Saeka. Taon nəha ipaka ti kwopwi tɪprənə Jekop rɪməuvei pen m tɪni nəghɪn nə Josef.

⁶ Wel sə Jekop rɪneri fwe kupwən in nəha ia kwopun nəha. Nənə Iesu rɪregi rəpou pik ti navənien səvənhi, revən, maməkure ia nɪkare wel nəha. Ipaka ti kurkwai nəpɪn ia ran.

⁷ Nənə prən Sameria riti ruvehe mə trukwəhi nui. Iesu rɪni pen tukwe in mə, “Vei pehe nui riti miou iakənɪmwi.”

⁸ (Nərmama me səvəi Iesu həuvavən fwe taon mə tuhəuvehi nəmri nəvegɪniɛn.)

⁹ Mɪregi prən Sameria i rɪni pen tukwe in mə, “Ik iəmə Isrel. Iou prən Sameria. Rəfo ikaməres pehe nui miou?” (Prən i rɪni iamɪnhi irə ti nəri nə mə nəkur Isrel mɪne nəkur Sameria ko həpkənɪmwi mhə nui ia kap kuatia.)

¹⁰ Iesu rɪni pen ti prən i mə, “Ikreirei nəfe nari Kumwesən rokeikei mə truvei pehe mik. Ikreirei mwi iou sə iakani pehe tukw ik i mɪnuə ‘Vei pehe nui riti miou iakənɪmwi.’ Kamo ikukurən ko ikəres iou nənə iakuvei pehe nuimɪru mik.”

11 Miregi præn i rini pen tukwe in mæ, “Iæmæ asori. Teki næri tikukwæhi nui iræ riwæn. Wel i ræmwhenimw. Nænæ tikuvehi pæku nuimiru næha?

12 Ræfo? Ik iæmæ asori mæpi raka kaha kupwæn sækitaha Jekop? In rimæuvei pehe wel i m kitaha, minamænimwi nui iræ. Nipwnætín me mine kau me sævænhi iræha mwi hænamænimwi.”

13 Miregi Iesu rini pen ti præn i mæ, “Iærmama sæ rænimwi nui i trækwakwa mwi,

14 mætæ iærmama sæ trænimwi nui takuvei pen min tripkækwakwa mhæ mwi ia næpin riti. Nui sæ takuvei pen min trakwærkwær ia reri iærmama næha ræmwhen ia næmri nui riti mauvei pen nimiruien rerin min.”

15 Miregi præn i rini pen tukwe in mæ, “Iæmæ asori. Uvei pehe nui næha miou pwæh iapkakwakwa mhæ mwi, mæpwæh nuveheien ia kwopun i mukwæhi nui!”

16 Miregi Iesu rini pen ti præn i mæ, “Evæn, mækwein sæim iærman, rouvehe mwi ia kwopun i.”

17 Miregi præn i rini pen tukwe in mæ, “Sæiou iærman riwæn.”

Miregi Iesu rini mæ, “Ikani atukwatukw mæ sæim iærman riwæn.

18 Ikinesi pen raka nærman iræha pam krirum, nænæ sæ næha ikamesi pen ipwet mine ripko mhæ iærman atukwatukw sæim. Næri i ikini ro nipærhienien.”

19 Præn i rini pen tukwe in mæ, “Iæmæ asori. Iakætæ ik mæ ik profet riti.

20 Kaha kupwən me səkimaha nəkur Sameria kamhəfwaki pen m Kumwesən ia təkuər i, mətə kimiaha nəkur Isrel hiaməni mə Jerusalem kwopun atukwatukw nərmama tuhaməkeikei mhəfwaki pen m Kumwesən ikin.”

21 Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Prən i. Ni niperhienien ia nəgkariien səiou. Nəpin nəha rauvehe kimiaha tihəpwəh nəfwakiien m Tata Kumwesən ia təkuər i mine fwe Jerusalem.

22 Kimiaha hiaməfwaki mhəreirei Kumwesən, mətə kimaha iahaməfwaki mhəukurən amasan in, ti nəri nə mə suatuk Kumwesən rauvehimiru nərmama irə ruku pen ia kimaha nəkur Isrel.

23 Nəpin riti nəha rauvehe, mətə ruvəuvehe raka. Ia nəpin nəha nərmama səməme kamhəfwaki perhien tuhəfwaki m Tata Kumwesən ia nənimwın mine niperhienien, ti nəri nə mə Tata Kumwesən ramətui nərmama səməme kamho iamınhi mə irəha tuhəfwaki pen min.

24 Kumwesən in nənimwın, nənə nərmama me səməme kamhəfwaki pen min tuhaməkeikei mhəfwaki ia nənimwın mine niperhienien.”

25 Miregi prən i rini pen tukwe in mə, “Iakukurən mə Mesaea truvehe (iamə sə kaməkwein in mə Kristo). Nəpin in truvehe, in trini pehe narimnari me pam tukutaha.”

26 Miregi Iesu rini pen ti prən i mə, “Kwa iou i iou iakaməgkiari mik.”

Nərmama me səvəi Iesu hərərig pehe mwi mhətoni in

4:20: Dut 12:5-14, Sam 122:1-5 4:22: 2King 17:29-41, Aes 2:3,
Rom 9:4-5 4:24: 2Kor 3:17, Rom 12:1, Fil 3:3 4:25: Jon 1:41
4:26: Mak 14:61-62, Jon 9:37

27 Təkwtəkwuni a mwi nərmama me səvəi Iesu hərəriḡ mwi, mhətoni Iesu raməḡkiari m pran riti. Hətoni həkərinari irə, mətə irəha riti rīpkini mhə mə, “Iakamətui nəfe?” uə “Ikaməḡkiari kimirau prən i ti nəfe?”

28 Ro iamīnhi irə prən nəha rəpwəh teki nəri rakwəhi nui irə, mevən ia taon, mīni pen ti nərmama me fwe ikin mīnuə,

29 “Həuvehe, mhətoni iərmama riti sə rīni pehe tukw iou i narimnari me pam sə iakino. Rosi iəmə i in Kristo uə?”

30 Nənə irəha həier ia taon, mamhəuvehe ti Iesu.

31 Ia nəpīn nəha nərmama me səvəi Iesu kamhəni pen tukwe in mə, “Iahatən, əni nari.”

32 Mətə in rīni pen ti nirəha i mə, “Sənak nəveḡinien sə takəni kīmiaha hiəreirei.”

33 Ro iamīnhi irə nərmama me səvənhi həni pen ti nirəha me i mə, “Rəfo? Iərmama riti ruvəuvei pen raka nəveḡinien min uə?”

34 Mireḡi Iesu rīni pen ti nirəha i mə, “Sənak nəveḡinien in i. Takaməkeikei mo nəkwai Iəmə sə rīnərhi pehe iou iakuvehe, mo sampam ia wok səvənhi.

35 Kīmiaha hiəukurən nəḡkiariien i kamīni rerīn mə, ‘Məkwə kefə mwi nəha ikin kesi raka nukwai wit sə rīmrūə ia nəmhien.’ Mətə iakani pehe tukumiaha i həti pen ro wit ia nəmhien me. Nīmwanraha me həuvəmhiə. Rīno nəpīn sə tukesi nukwanraha.

36 Iərmama sə ramesi nukwai wit, in ruvəuvehi raka nərəkuien səvənhi, mamousəsīmwiin nukwai wit me mə tuhəuvehi nīmīruien rerīn. Ia noien

nəha iərmama sə raməpwei wit mine iərmama sə ramesi nukwan irau trouagien pəri.

³⁷ Nəgkiariien i kamini ro nīpərhienien irə mə, ‘Iərmama əpə rəpwei wit, nənə iərməpə ramesi nukwan.’

³⁸ Iou iakərhi pen kimiaha mə tihəuvən mhesi nukwai wit me. Rīpko mhə kimiaha hiənəpwei wit me nəha. Nərməpə hənəpwei, nənə təkwtəkwuni kimiaha tihəkuriə ia nirəha, mho pam nəfe irəha hənostat mho.”

Nəkur Sameria həpik həni nīpərhienien ia Iesu

³⁹ Nəkur Sameria həpik həni nīpərhienien ia Iesu ti nəri nə mə həregi prən i rini ianhi irə mə, “In rini pehe tukw iou i narimnari me pam sə iakino.”

⁴⁰ Ro iamīnhi irə, nəpīn nəkur Sameria me nəha həuvehe tukwe, həres pen Iesu mə trarə irəha mīnraha. Nənə in rarə ikin nəpīn kəru.

⁴¹ Kurirə irə nəkur Sameria həpik mwi həni nīpərhienien ia Iesu ti nəri nə mə həregi nəgkiariien səvənhi.

⁴² Irəha həni pen ti prən nəha mə, “Kupwən kimaha iahaməni nīpərhienien ia iəmə i ti nəri nə mə iahəregi nəgkiariien səim. Mətə təkwtəkwuni kimaha iahaməni nīpərhienien irə ti nəri nə mə iahəregi atukwatukw nəgkiariien səvənhi, nənə kimaha iahəukurən mə nīpərhienien in iərmama sə rauvehimīru nərmama ia tənəmtənə me.”

Iesu ro iəkunouihī riti səvəi iəmə asori riti ruvehe məsanin

⁴³ Kini neis irə Iesu rəpwəh kwopun nəha, mamevən ia tənə Kalili,

⁴⁴ ti nəri nə mə fwe kupwən in atukwatukw riməni mə, “Profet riti nəkur imwəni me ko həpkisiai mhə in.”

⁴⁵ Ro iamɪnhi irə, nəpɪn in rapirapw ia tənə Kalili, nəkur Kalili me həsevər ia rerɪnraha tukwe ti nəri nə mə irəha mwi həmavən fwe Jerusalem ia nəpɪn səvəi nəveginien asori Pasova. Irəha hənətoni narimnari me pam in rino ia kwopun nəha.

⁴⁶ Ro iamɪnhi irə Iesu rapirapw ia tənə Kalili, mevən mwi ia rukwənu Kena, kwopun nəha in rino nui ruvehe mo wəen irə. Iəmə asori riti tini ramemhə mamapri fwe taon Kapaneam.

⁴⁷ Nəpɪn iəmə i riregi mə Iesu ruku pen ia tənə Jutia muvəuvehe raka ia tənə Kalili, revən tukwe mɪni mə, “Səiou iəkunouihi ramemhə na tremhə. Ko ikeiwaiu pehe ia Kapaneam mo in ruvehe məsanɪn?”

⁴⁸ Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Kimiaha hiokeikei mə tako nɪmtətien me mɪne narimnari me tihərkərinari irə. Mə hiəpkətoni mhə tihəpwəh nɪnien nɪpərhienien ia nirak.”

⁴⁹ Miregi iəmə asori nəha rini pen tukwe in mə, “Iəmə asori. Tikuvehe akwauakw. Tripkə mhə tui nərik remhə.”

⁵⁰ Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Tiko mevən. Nərim tripkemhə mhə.”

Iəmə nəha rini nɪpərhienien ia nəgkariien nəha Iesu riməni pen tukwe in, nənə mɪrərig mamevən.

⁵¹ Nəpɪn rameiwaiu pen imwəni, iotukwininari me səvənhi həuvehe, mhəvisau pen min mə tini ramiru.

52 Ro iam̄inhi irə in rəres pen irəha i nəfe taem t̄ini r̄inəsanīn irə.

Miregi irəha həni pen tukwe in mə, “Nərineiv ia wan klok ia nəruarəv nemhəien raraka irə.”

53 Tata səvəi iəkunouihi nəha rukurən mə ia nəp̄in atukwatukw nəha Iesu r̄iməni pen tukwe in mə, “Nərim tr̄ipkemhə mhə.” Ro iam̄inhi irə in m̄ine nərmama pam səməme kamharə ia nəkwai nimwə səvənhi həni n̄ipər̄hienien ia Iesu.

54 In i n̄imtətien sə ro kəru irə Iesu r̄ino nəp̄in rier ia tənə Jutia muvehe ia tənə Kalili.

5

Fwe nui Petsata Iesu ro iərmama riti sə ramemhə ruvehe məsan̄in.

1 Kurirə irə nəveginien asori riti səvəi nəkur Isrel ruvehe nənə Iesu rutə pen fwe Jerusalem.

2 Nui riti fwe ia Jerusalem ramet̄imw rer̄in ipaka ti kwəruə nəha kani mə Kwəruə Səvəi Sipsip Me. Ia nəgkiariien Hipru kani nui nəha mə Petsata. Ia n̄ikarkare nui nəha k̄ino nari krirum ia kəpwier hāmwhen ia tən̄imwə me.

3 Nərmama kamhemhə h̄əp̄ik kamhəmak teḡin tən̄imwə me nəha. Nepw̄in nənimenraha r̄ifwə. Nepw̄in nisunraha r̄ərfe. Nepw̄in n̄ipəri n̄ipwranraha remhə. Irəha kamheitenhi nui nəha tr̄ikiu.

4 Nəp̄in nepw̄in agelo riti səvəi Iərimənu rei-waiu ia reri nui nəha mo r̄ikiu. Nənə iərmama sə rukupwən meiwaiu ia reri nui nəfe nemhəien ro in raraka irə. Nənə in ruvehe məsan̄in.

5 Iərmama riti nəha ik̄in nemhəien səvənhi narə irə nuk toti-eit.

⁶ Nəpɪn Iesu rətoni iəmə nəha raməmak ia kwopun nəha, mukurən mə rɪnəmak tui, in rɪni pen tukwe in mə, “Ikokeikei mə tikuvehe məsanɪn?”

⁷ Iəmə sə ramemhə rɪni pen tukwe in mə, “Iəmə asori. Sin truvehi iou meiwaiu ia nui nəpɪn nui rikiukiu irə? Iərmama riti riwən. Nənə nəpɪn iakuə takevən, mətə iərməpə iti rukupwən ia nirak meiwaiu ia nui.”

⁸ Miregi Iesu rɪni pen tukwe in mə, “Ərer, muvehi səim nɪməhan, mavən.”

⁹ Nənə təkwtəkwuni a mwɪ iəmə nəha ruvehe məsanɪn, muvehi nɪməhan səvənhi, mavən. Nəpɪn nəha ia Sapat.

¹⁰ Ro iamɪnhi irə nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həni pen tɪ iəmə i Iesu rɪno in rəsanɪn mə, “Ipwet i Sapat. Rəpwəh natukwatukwien ia Loa səkitaha mə tikuvehi səim nɪməhan.”

¹¹ Miregi in rɪni pen tɪ nirəha i mə, “Mətə iəmə sə rɪno iou iakəsanɪn, in rɪni pehe tukw iou i mə takuvehi nɪməhan səiou mavən.”

¹² Miregi irəha həni pen tukwe in mə, “Sin nə iəmə rɪni pehe tukw ik i mə tikuvehi nɪməhan səim mavən?”

¹³ Mətə iəmə nəha rɪreirei mə sin nəha rɪno in ruvehe məsanɪn. In rɪreirei tɪ nəri nə mə Iesu rukurau akwauakw a, nərmama həpɪk anan ia kwopun nəha.

¹⁴ Kurirə irə Iesu rətui iəmə nəha mətoni ia nɪmwə səvəi Kumwesən, mɪni pen tukwe in mə, “Ətə ro, ikɪnəsanɪn! Tikevən maraka ia noien ərəha, kamo nərəhaien riti rasori məpɪ raka sə kupwən ruvehi ik.”

5:8: Mat 9:6

5:10: Jon 9:14, Neh 13:19, Jer 17:21, Luk 13:14

5:14: Jon 8:11

¹⁵ Iəmə nəha rier mevən mīni pen ti nəmə asori me səvəi nəkur Isrel mə Iesu nəha rino in ruvehe məsanin.

Nimiriuien kauvehi ruku pen ia Tini Kumwesən

¹⁶ Nənə ti nəri nə mə Iesu ramo narimnari me nəha ia Sapat, nəmə asori me səvəi nəkur Isrel kənamhəni ərəha in.

¹⁷ Mətə Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Səiou Tata ramowok ia nəp̄in me. Ro pen iou mwi takaməkeiki mowok.”

¹⁸ Nəgkariien nəha ro nəmə asori me səvəi nəkur Isrel kənamhəmwur p̄ik mə tuhousi əpune Iesu, ti nəri nə mə in r̄ipkərui mhə Loa səvəi Sapat əpa, mətə rini mwi Kumwesən mə Tata səvənhi, mamo in rəmwhen a mwi Kumwesən.

¹⁹ Ro iam̄inhi irə Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iakani n̄ipərhiēnien tukumiaha i Tini Kumwesən ko rəpwəh no atukwien nari riti, mətə rukurən noien əpa nəfe nari rətə Tata səvənhi ramo. Nəfe nəghin Tata Kumwesən ramo, nəri nəha Tini mwi ramo.

²⁰ Iakini iam̄inhi irə ti nəri nə mə Tata Kumwesən rokeiki p̄ik Tini, maməsēni Tini rətoni narimnari me pam sə in ramo. Nənə in trəsēni Tini rətoni narimnari me nepw̄in hasori mwi mə kimiaha tihətoni mhər̄kərinari irə.

²¹ Tata Kumwesən ramo nər̄mama səməme həuvamhə hətui mwi. In rauvei pen n̄imiriuien m̄inraha. Rəmwhen a mwi Tini rukurən nuvei penien n̄imiriuien m nər̄mama səməme rer̄in ragien mə truvei pen m̄inraha.

5:16: Mat 12:14 **5:17:** Jon 9:4 **5:18:** Mat 26:4, Jon 7:1,30, Jon 10:30,33 **5:19:** Jon 5:30, 8:28 **5:20:** Jon 3:35 **5:21:** Rom 4:17, Efes 2:5, Jon 11:25

22 Tata Kumwesən rəpwəh nəkiriien noien səvəi iərmama riti, mətə wok səvəi nəkiriien noien səvəi iərmama, in rinəmri pen pam ia rəgi Tini

23 mə nərmama me pam tuhəsiai Tini rəmwhen kamhəsiai Tata səvənhi. Iərmama sə rīpkisiai mhə Tini Kumwesən, rīpkisiai mhə Tata səvənhi sə rīnərhi pehe in ruvehe.

24 Iakani nīpərhiienien tukumiaha i. Iərmama sə ramregi nəgkiariien səiou, mamini nīpərhiienien ia Iəmə sə rīnərhi pehe iou iakuvehe, nīmīruien rerin rīnarə raka irə. Ia nəpīn nəha tukərpwīn noien ərəha me irə, tīpkīni mhə mə iərmama nəha traməkeikei memhə. Mətə in rīnaraka raka ia nemhəien muvəuvehe ti nīmīruien.

25 Iakani nīpərhiienien tukumiaha i. Nəpīn riti nəha rauvehe, ruvəuvehe, nəpīn sə nərmama həuvamhə tuhəregi reri Tini Kumwesən irə, nənə səməme kamhəregi tuhəmīru mwi.

26 Tata Kumwesən in nukune nīmīruien. Ro pen in rīnəsəni Tini mə Tini mwi in nukune nīmīruien.

27 Tata Kumwesən rīməuvei pen nasoriien m Tini mīni mə trəkiri noien səvəi nərmama, mərpwīn pen mīnraha. In rauvehi nasoriien iamīnha irə ti nəri nə mə Tini nə in nə Iəməti Iərmama.

28 Nənimemiaha trəpwəh nierien ia nəgkiariien i. Nəpīn riti nəha rauvehe nəpīn sə nərmama həuvamhə tuhəregi reri Tini Kumwesən,

29 nənə mharaka ia kwopun kīmənīmwi irəha ikīn. Səməme kənamho noien amasan tuhətui

5:22: Jon 3:17, 5:27, Jon 9:39, Wok Me 10:42 5:23: Fil 2:10-11, 1Jon 2:23 5:24: Jon 3:15-18, Jon 8:51, 1Jon 3:14 5:25: Mat 8:22, Efes 2:5-6 5:27: Jon 1:4, 5:22 5:29: Dan 12:2, Mat 16:27, Jon 6:40, Wok Me 24:15

mwi mhəuvehi nimiruien. Səməme kənamho noien ərəha tuhətui mwi tukərpwɪn noien ərəha me səvənraha.

³⁰ Iou ko iakəpwəh no atukwien nari riti. Iakaməkiri noien səvəi nərmama mamesi pen a nəfe iakamregi. Nənə nəkiriien səiou ratukwatukw ti nəri nə mə iapkəmwur mhə ti nəfe iakokeikei, mətə iakaməmwur ti nəfe Iəmə sə rɪnərhi pehe iou iakuvehe rokeikei.

³¹ Trɪni minuə iakərer irapw məgkiari atukw ia nirak nəgkiariien səiou ko kɪpkini mhə nɪpərhiienien irə.”

Nəri sə ramahatən pen mə Iesu in nəfe iərmama

³² “Mətə riti nəha ramərer irapw məgkiari ia nirak. Iakukurən mə nəgkiariien səvənhi ro nɪpərhiienien.

³³ Fwe kupwən kimiaha hiərhi pen nərmama nepwɪn həuvən ti Jon. In rərer irapw məgkiari ia nirak mə nɪpərhiienien i iou nəfe iərmama.

³⁴ Iapkəgkiari mhə iamɪnhi irə mɪne ti nəri nə mə iakamətigite ia iərmama riti mə trɪni irapw mə iou sin, rekəm. Mətə iakamɪni Jon mə kimiaha tihəni nɪpərhiienien ia nəgkiariien səvənhi nənə mhəuvehi nimiruien.

³⁵ Jon nəha rəmwhen ia nari riti rauək, muku-raan. Rerimiahaha rɪnagien ti nukuraanien səvənhi nəpɪn ouihɪ a.

³⁶ Mətə nari riti nəha ikɪn ramɪni irapw iou mə iou sin rɪskai mwi məpi raka nəgkiariien səvəi Jon. In nə wok me sə Tata Kumwesən rɪnəsəni iou

5:30: Jon 5:19, 6:38 **5:31:** Jon 8:13-14 **5:32:** Jon 5:36-37, 1Jon 5:9 **5:34:** Jon 1:19-34, Jon 3:27-30 **5:36:** Jon 3:2, Jon 10:25,38, Jon 14:11

mə tako. Wok me i iakamo kamhəni irapw iou mə nɪpərhiɛniɛn Tata Kumwesən rɪnərhi pehe iou iakuvehe.

³⁷ Nənə Tata Kumwesən sə rɪnərhi pehe iou iakuvehe, in mwi ramərer irapw, maməgkiari ia nirak mə iou sin. Mətə kimiaha hiəpkregi raka mhə rerin, mhəpkətə raka mhə mwi nənimen.

³⁸ Nəgkiariien səvənhi rɪpkarə mhə ia rerimiahaha ti nəri nə mə kimiaha hiəpkini mhə nɪpərhiɛniɛn ia iərmama sə in rɪnərhi pehe i.

³⁹ Kimiaha hiaməvsini pɪk Nəkukuə Ikinan. Rerimiahaha ramrhi mə ia nəgkiariien me nəha tihəuvehi nɪmɪruien rerin. Mətə nəgkiariien me nəha kwa həgkiari ia nirak,

⁴⁰ mətə kimiaha hiəpwəh nokeikeiien mə tihəuvehe tukw iou mhəuvehi nɪmɪruien.

⁴¹ Iakəpwəh noien nəri anan ia nəgnəgɪniien səvəi nərmama,

⁴² mətə iakukurən kimiaha. Nokeikeiien səvəi Kumwesən riwən ia rerimiahaha.

⁴³ Iou iakiməuvehe ia nəghi Tata səiou, mətə kimiaha hiəpkəsevər mhə ia rerimiahaha tukw iou. Mətə mə iərməpə riti truvehe ia nəghɪn əpa kimiaha tihəsevər ia rerimiahaha tukwe.

⁴⁴ Kimiaha tihəfo mhəni nɪpərhiɛniɛn ia nirak? Rəknekɪn ti nəri nə mə kimiaha hiəkeikei mə tihəuvehi nəgnəgɪniien səkimiahaha me, mətə hiəpkəmwur mhə mho nari riti mə Kumwesən i Kumwesən pərhiɛn trəgnəgɪni kimiaha tukwe.

⁴⁵ Rerimiahaha trəpwəh nɪrhiiɛn mə iou takini irapw noien ərəha me səkimiahaha ia nəmri Tata

5:37: Mat 3:17, Jon 5:32, 8:18 **5:38:** Jon 6:29 **5:39:** Luk 24:27,44, Wok Me 13:27, 2Tim 3:15-17, 1Pit 1:10-11 **5:43:** Mat 24:5 **5:44:** Jon 12:43 **5:45:** Dut 31:26-27

Kumwesən. Iərmama riti nəha ikin in trini irapw noien ərəha me səkimiaha. In nəha Moses sə hiaməmri pen əknek in nətərigien səkimiaha irə.

⁴⁶ Rəpinuə kimiaha hiəməni nıpərhienien ia Moses, tihəni mwi nıpərhienien ia nırak, ti nəri nə mə in rımərai nəgkiariien me kamhəgkiari ia nırak.

⁴⁷ Mətə kimiaha hiəpkini mhə nıpərhienien ia nəgkiariien me səvənhi sə in rımərai. Ro iamınhi irə tihəfo mhəni nıpərhienien ia nəgkiariien me səiou?”

6

Iesu rəkwməni nərman me irəha pam faef-taosen

¹ Kurirə ia narimnari me nəha, Iesu rəpi simwın ia nui asori fwe Kalili, muvarei ia nıkaren pen. Nui nəha nəghin riti mwi mə Nui Asori Səvəi Taepirias.

² Nərmama həpik kamhəkurirə in ti nəri nə mə irəha hənətoni nımtətien me nəha ramo ia nərmama kamhemhə.

³ Nənə Iesu rutə ia təkuər riti maməkure ikin irəha nərmama me səvənhi.

⁴ (Ia nəpın nəha, nəveginien asori riti səvəi nəkur Isrel nəghin nə Pasova ruvəuvehe ipaka.)

⁵ Iesu rəti pen mamətə mə nərmama həpik kamhəuvehe mə tuhətə in. Ro pen rini pen ti Filip i mə, “Tsəuvehi nəmri nəveginien pəku pwəh nərmama me i hani?”

⁶ (Iesu ruvəkurən raka nəfe in tro, mətə rini nəgkiariien nəha mə trətoni mə Filip trəfni irə.)

⁷ Miregi Filip rini pen tukwe in mə, “Trini minuə kuvehi nəmri nəveginien ia silin kɪno ia silva irəha pam tu-hantret, mətə rəpwəh ihi nəmwhenien. Irəha kuatia kuatia tuhani ouihi a.”

⁸ Iərmama riti səvəi Iesu nəghin nə Antru piəvi Saemon Pita. In rini pen ti Iesu i mə,

⁹ “Təmaruə riti ia kwopun i sənəni bred krirum kɪno ia pale mine nəmu kəru. Mətə sə nəha rɪpkəmwhen mhə ti nərmama me i. Irəha həpɪk anan.”

¹⁰ Miregi Iesu rini mə, “Kimiaha tiho nərmama me həkure.” Ia kwopun nəha nurhi rɪpɪk ikin. Nərmama həkure. Nəpɪn kəvsini nərman əpa irəha pam ipaka faef-taosen.

¹¹ Nənə Iesu ruvehi bred me nəha krirum məfwaki mini vivi Kumwesən tukwe, muvei pen m nərmama me nəha səməme kamhəkure. Ro mwi iamɪnhi irə ia nəmu mi nəha kəru. Irəha hani reste irəha.

¹² Nəpɪn hənani raka nari tipwɪnraha rəsisɪ, Iesu rini pen ti nərmama me səvənhi mə, “Kimiaha tihəvən mhəuvehi nɪpərpəri nəveginien sə hənani mhəpwəh. Rərəha souraha nɪpərin.”

¹³ Ro iamɪnhi irə irəha həvən mhəuvehi nɪpərpəri bred krirum kɪno ia pale nərmama hənani mhəpwəh, mhəvai pen ia tənəripw me irəha pam twelef.

¹⁴ Nəpɪn nərmama me hətoni nɪmtətien nəha Iesu rino, hənɪ mə, “Nɪpərhienien iəmə i in i profet nəha kɪmənɪ mə truvehe ia tɪprənə i.”

¹⁵ Iesu rukurən mə irəha hokeikei mə tuhəuvehe mhəkwtəmhiri in, mho in mə iəmə asori sə

trærimænu ia niræha. Ro iamînhi iræ in ræpwæh iræha, mevæn in æpa fwe ia tækuær.

Iesu ravæn ia tækure nui asori

¹⁶ Næpin rinamæruaræv, nærmama me sævænhî heiweiû mhæuvæn ia nui asori Kalili,

¹⁷ mhæputæ ia nitætæ ouihi, mhæier, mænamhæpi simwîn ia nui asori, mamhæuvæn fwe taon næha Kapaneam. Rinæpitæv, mætæ Iesu ræpwæh ihi nuveheien ti niræha.

¹⁸ Nui asori ruvehe minamæsæsau ti næri næ mæ nimætagi asori riti riskæmter.

¹⁹ Næpin iræha hæsuæ mhæuvæn isipwîn kwopti ræmwhen ia kilometa krirum uæ sikis, hætoni Iesu ravæn ia tækure nui, mauvehe ipaka ti nitætæ ouihi sævænraha. Iræha hætoni hæhekîr.

²⁰ Mætæ in rîni pen ti niræha i mæ, “Kîmiaha tihæpwæh nehekîrien. Iou a i.”

²¹ Ro iamînhi iræ rerînraha ragien hæuvehi in mhæuvehi utæ ia nækwai nitætæ ouihi sævænraha. Nænæ tækwætækwuni a mwî nitætæ ouihi sævænraha ruvareî ia tænæ næha kamhæuvæn ikin.

²² Kîni rakwakwi iræ, nærmama nepwîn kamharæ ihi ia nikare nui asori ipaka ti kwopun næha nærmama me sævæi Iesu hæmæier ikin. Nærmama me næha hætoni mæ nærineiiv nitætæ ouihi kuatia a ramærer ia kwopun næha. Iræha hæukuræn mæ Iesu rinæpkæputæ mhæ iræ iræha nærmama me sævænhî, mætæ nærmama me sævænhî iræha æpa hænsuæ mamhæuvæn.

²³ Nitætæ ouihi me nepwîn hæier ia taon Tiperias, mhæuvehe ipaka ti kwopun næha Iærimænu sækitaha rimæni vivi Kumwesæn ti bred, nænæ nærmama hani.

24 Ro iam̄inhi irə nəp̄in nərmama hətoni mə Iesu m̄ine nərmama me səvənhi həiwən ia kwopun nəha, həputə ia n̄itətə ouihi me nəha, mhəuvən fwe Kapaneam, mamhətui Iesu.

Iesu in nəveginien kauvehi n̄im̄iruien irə

25 Nəp̄in irəha hətoni in ia n̄ikare nui asori, həni pen tukwe in mə, “Iahatən. Ik̄iməuvehe nesən ia kwopun i?”

26 M̄iregi Iesu r̄ini pen t̄i n̄irəha i mə, “K̄imiaha h̄iamətui iou t̄i nəfe? T̄i n̄əri nə mə h̄ianətə n̄imtətien me nepw̄in? Rekəm! Mətə iakani n̄ip̄ərhienien tukumiaha i mə k̄imiaha h̄iamətui iou t̄i n̄əri nə mə h̄ianani bred t̄ipw̄im̄iaha r̄əsis̄i.

27 Tihəpwəh nəm̄wurien mə tihəuvehi nəveginien sə ramər̄ir mətə tihəm̄wur mə tihəuvehi nəveginien sə raməmak rer̄in mauvei pehe n̄im̄iruien rer̄in. Nəveginien nəha Iəm̄əti Iərmama truvei pehe m̄ k̄imiaha. Iəm̄əti Iərmama in nəha Tata Kumwesən r̄inəm̄ri pen raka mak səvənhi irə.”

28 M̄iregi irəha həni pen tukwe in mə, “K̄imaha tahaməkeikei mhəfo irə, mho narim̄nari me nəha Kumwesən rokeikei?”

29 M̄iregi Iesu r̄ini pen t̄i n̄irəha i mə, “In i n̄əri Kumwesən rokeikei. K̄imiaha tihəni n̄ip̄ərhienien ia iəm̄ə sə in r̄inər̄hi pehe i.”

30 M̄iregi irəha həni pen tukwe in mə, “Ro iam̄inhi irə tiko nəfe n̄imtətien pwəh k̄imaha iahət̄oni, nənə mhəni n̄ip̄ərhienien ia n̄iram? Nəfe nari tiko?”

31 Kaha kupwən me səkitaha hənani nəveginien nəha mana fwe kwopun akwesakwes ikin. Nəgkiariien riti kımərai pen ia Nəkukuə Ikinan ramini iamınhi irə mə, ‘In ruvei pen mınraha nəveginien sə ruku pen ia neiai mə tuhani.’ ”

32 Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iakani nıpərhienien tukumiaha i. Rıpko mhə Moses ruvei pehe m kımiaha nəveginien sə ruku pen ia neiai, mətə Tata səiou rauvei pehe m kımiaha nəveginien pərhien sə ruku pen ia neiai.

33 Nəveginien i Kumwesən rauvei pehe m kımiaha in i iəmə rukrutə ia neiai meiwaiu pehe. In rauvei pehe nımıruien m nərmama ia tıprənə i.”

34 Miregi irəha həni pen tukwe in mə, “Iəmə asori. Tikuvei pehe nəveginien nəha m kımaha ia nəpın me.”

35 Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iou nəveginien sə kauvehi nımıruien irə. Iərmama sə rauvehe tukw iou nukumhə tıpkahi mhə in, nənə iərmama sə rani nıpərhienien ia nırak tıpkəkəkwa mhə mwi ia nəpın riti.

36 Mətə iakuvəni pehe raka tukumiaha i mə kımiaha hiənətə raka iou, mətə hiəpkini mhə nıpərhienien ia nırak.

37 Nərmama me pam səməme Tata Kumwesən rauvei pehe miou tuhəuvehe tukw iou. Nənə iərmama sə ruvehe tukw iou tapkəkoui irapw mhə in ia nəpın riti.

38 Iakani iamınhi irə ti nəri nə mə iou iapkukrutə

6:31: Eks 16:14-15, Nam 11:7-9, Sam 78:24

6:34: Jon 4:15

6:35: Jon 4:14, Jon 6:48-58

6:36: Jon 20:29

6:37: Jon 17:6-8,

Mat 11:28

6:38: Mat 26:39, Jon 4:34

mhə ia neiai meiwaiu pehe mə tako narimnari me sə iou əpa iakokeikei, mətə iakukrutə ia neiai meiwaiu pehe mə tako narimnari me Iəmə sə rīnərhi pehe iou rokeikei.

³⁹ Nənə in i nəri Iəmə sə rīnərhi pehe iou rokeikei. Nərmama me pam səməme in ruvei pehe miou takəpwəh nətə waiien ia nīrəha riti, mətə ia nəpīn sampam tako irəha pam hətui mwi ia nemhəien.

⁴⁰ Nīpərhiēnien nəri i in i Tata səiou rokeikei. Nərmama me pam səməme hətə Tini, mhəni nīpərhiēnien irə, tuhəuvehi nīmīruvien rerīn. Ia nəpīn sampam tako irəha hətui mwi ia nemhəien.”

⁴¹ Miregi nəkur Isrel kamhəgkiari afafa mīnraha me, mamhəni ərəha Iesu ti nəri nə mə in rəgkiari mīni iamīnhi irə mə, “Iou nəvegīnien sə rukrutə ia neiai meiwaiu pehe.”

⁴² Irəha həni mə, “Rosi Iesu əpa nəha tini Josef uə? Kitaha səukurən tata mīne mama səvənhi. Ro iamīnhi irə rəfo in ramīni təkwtəkwuni mīnuə ‘Iou iakiməukruutə ia neiai meiwaiu pehe?’ ”

⁴³ Miregi Iesu rini pen ti nīrəha i mə, “Tihəpwəh nəgkiari afafaien m kīmiaha me iamīnhi irə.

⁴⁴ Iərmama riti riwən ko ruvehe atukw tukw iou, mətə Tata Kumwesən sə rīnərhi pehe iou traməkeikei mīvi in ruvehe tukw iou, nənə ia nəpīn sampam tako in rətui mwi ia nemhəien.

⁴⁵ Kīmərāi pen ia nəkukuə me səvəi profet kupwən me mə, ‘Irəha pam nə Kumwesən trahātən irəha.’ Ro iamīnhi irə nərmama me səməme kamhətərig ia Tata Kumwesən mamhəuvehi nukurənien tuhəuvehe tukw iou.

6:39: Jon 10:28-29, Jon 17:12 **6:40:** Jon 11:24 **6:42:** Mat 13:55

6:44: Jon 6:65 **6:45:** Aes 54:13

⁴⁶ Nægkiariien naha nipwran ripko mhə mə iərmama riti rinətə raka Tata Kumwesən, rekəm. Iərmama əpa sə ruku pen ia Kumwesən, in nə rinətə Tata Kumwesən.

⁴⁷ Iakani nipərhiienien tukumiaha i. Iərmama sə rani nipərhiienien ia nirak nimiruien rerin rinarə raka irə.

⁴⁸ Iou nəveginien kauvehi nimiruien irə.

⁴⁹ Kaha me səkimiaha hənani nəveginien naha mana fwe ia kwopun akwesakwes ikin, nənə mhemhə.

⁵⁰ In i nəveginien sə rukrutə ia neiai meiwaiu pehe mə iərmama ko rəni nənə məpwəh nemhəien.

⁵¹ Iou nəveginien sə ramiru rukrutə ia neiai meiwaiu pehe. Trini minuə iərmama riti rəni nəveginien i in trimiru rerin. Nənə nəveginien sə takuvei pen mə nərmama ia tiprənə i tuhəuvehi nimiruien in i nipwrak.”

⁵² Iesu rini nægkiariien naha, nənə nəkur Isrel me hənəməvisə minraha me, mhəni mə, “Iəmə naha trəfo muvei pehe nipwran m kitaha sani?”

⁵³ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iakani nipərhiienien tukumiaha i. Kimiaha tihaməkeikei mhəni nipwrai Iəməti Iərmama, mhənimwi niten. Mə kimiaha hiəpwəh, nimiruien riwən ia kimiaha.

⁵⁴ Iərmama sə raməni nipwrak mamənimwi nitek, nimiruien rerin rinarə raka irə, nənə ia nəpin sampam iou tako in rətui mwi ia nemhəien.

⁵⁵ Iakani iamihhi irə ti nəri nə mə nipwrak in nəveginien pərhiien mine nitek in nənimwien pərhiien.

56 Iærmama sə raməni nīpwraak, mamənimwi nītek, rəpwit əknekīn ia nīrak iakəpwit əknekīn irə.

57 Tata Kumwesən sə rīnərhi pehe iou iakuvehe in ramīru. Iou iakauvehi nīmīruien ruku pen irə. Ia noien nəha rəmwhen a mwi iærmama sə kəkwməni in ia nīpwraak mīne nītek truvehi nīmīruien ruku pen ia nīrak.

58 In i nəveginien sə rukrutə ia neiai meiwaiu pehe. Ropə ia mana nəha kaha kupwən me hənani, mhemhə. Iærmama sə raməni nəveginien i trīmīru rerin.”

59 Iesu rīni nəgkiariien me nəha ia nəkwai nīmwfəwaki səvəi nəkur Isrel nəpīn ramahatən nərmama me fwe Kapaneam.

Nærmama həpīk həpwəh Iesu mhavən kīrkīri

60 Nærmama kamhəkurirə ia Iesu həpīk həregi nəgkiariien nəha həni mə, “Nəgkiariien nəha riskai. Sin ko rətərig irə?”

61 Mətə Iesu ruvəukurən atukw raka ia rerin mə nərmama me səvənhi rerīnraha rīpkagien mhə tī nəgkiariien nəha, kamhəsiwənəsiwən tukwe. Ro pen in rīni pen tī nīrəha i mə, “Rəfo? Rosi nəgkiariien i ro kīmīaha hīəmwei ia nahatətəien səkīmīaha?”

62 Mə nəgkiariien nəha riskai tukumīaha, tihəfətərig irə mə hīətoni Iəməti Iærmama rutə mwi ia kwopun rīnamarə ikin kupwən?

63 Nənimwīn Ikinan əpa rauvei pehe nīmīruien. Nīpwrai iærmama ko rīpko mhə nəri nəha. Nəgkiariien me i iakīmāni pehe tukumīaha i ho nənimwīn mhəuvei pehe nīmīruien.

6:57: Jon 15:4-5, 1Jon 3:24

6:62: Jon 3:13, Wok Me 1:9-11

6:63: 2Kor 3:6

64 Mætə kɪmiaha nepwɪn hiəpkɪni mhə nɪpərhienien ia nirak.” (Iesu rɪni ianhi tɪ nəri nə mə ruvəukurən raka fwe kupwən nisimə nəha ia nirəha tuhəpwəh niniien nɪpərhienien irə mine sin nəha truvei pen in ia rəgi nərmama səməme haməmwəki in.)

65 Nənə Iesu rarə mɪni mwi mə, “Kɪmiaha nepwɪn hiəpkɪni mhə nɪpərhienien ia nirak. Ro pen iakiməni pehe tukumiaha i mə iərmama riti riwən ko ruvehe atukw tukw iou trɪni mɪnuə Tata Kumwesən rɪpkəsəni mhə in.”

66 Nəpɪn Iesu rɪni pam nəgkiariien nəha nərmama me səvənhi həpɪk həpwəh in mhərərɪg, mhəpwəh mwi nukurirəien in.

67 Ro pen Iesu rɪni pen tɪ səvənhi nərmama me twelef mə, “Kɪmiaha mwi hiokeikei mə tihəpwəh iou mamhəuvən?”

68 Mɪregi Saemon Pita rɪni pen tukwe in mə, “Iərɪmənu. Kimaha tihəuvən tɪ sin? Ikəpa ikauvehi nəgkiariien sə rauvei pehe nɪmɪruien rerɪn.

69 Kɪmaha iahəuvəuvehe raka mhəni nɪpərhienien ia niram, mhəuvəukurən raka mə ik nə Iəmə Ikinan səvəi Kumwesən.”

70 Mɪregi Iesu rɪni pen tɪ nirəha i mə, “Kɪmiaha i twelef nərmama me səiou, iakɪnərpwi rəgɪk ia kɪmiaha, mətə kɪmiaha riti in iəremhə.”

71 In raməgkiari ia Jutas tɪni Saemon Iskariot, tɪ nəri nə mə Jutas riti ia twelef nərmama səvəi Iesu truvei pen Iesu ia regi nərmama səməme haməmwəki in.

7

Iesu revən ia nəveginien asori nəha nəkur Isrel kamho tənimwə me irə

¹ Kurirə irə Iesu ramavən mamərkurau ia tənə Kalili, məpwəh nokeikeien mə trevən ia tənə Jutia, ti nəri nə mə nəmə asori me səvəi nəkur Isrel kamhətui in mə tuhousi əpune.

² Ipaka ti nəveginien asori nəha səvəi nəkur Isrel nəghin nə Nəveginien səvəi Tənimwə Me.

³ Ro pen piəvi Iesu me həni pen tukwe in mə, “Tikier ia kwopun i, mevən ia tənə Jutia, mə səim me nərmama me irəha mwi tuhətoni narimnari me i sə ikamo.

⁴ Trini minuə iərmama riti rokeikei mə nərmama tuhəukurən in, ko in rīpkərkwafə mhə narimnari me sə in ramo. Ikamo narimnari me i, ramasan mə iko ia nəmri nərmama pam ia tīprənə i pwəh hətə ik.”

⁵ (Piəvi Iesu me həni iamīnhi irə ti nəri nə mə irəha mwi həpkini mhə nīpərhienien irə.)

⁶ Ro pen Iesu rini pen ti nīrəha i mə, “Nəpīn səiou rīpkuvehe mhə ihi, mətə nəpīn səkimiaha rauvehe ia nəpīn me.

⁷ Nərmama ia tīprənə i ko həpkəmwəki mhə kīmiaha, mətə irəha kamhəmwəki iou, ti nəri nə mə iakaməgkiari ia nīrəha, mamīni mə noien me səvənraha hərəha.

⁸ Ramasan mə kīmiaha hiəutə mhəuvən ia nəveginien asori. Mətə iou tapkevən mhə ia nəveginien asori nəha, ti nəri nə mə nəpīn səiou rīpkuvehe mhə ihi.”

7:1: Jon 5:18

7:2: Lev 23:34

7:5: Mat 13:55, Wok Me 1:14

7:6: Jon 2:4

7:7: Jon 15:18

⁹ Iesu rini pam nægkiariien i, nənə mamə a ia tənə Kalili.

¹⁰ Mətə nəpɪn piəvni me həuvəutə raka mhəuvavən ia nəveginien asori, in mwi rutə mevən, mɪpkavən irapw mhə mətə ravən afafa.

¹¹ Nəmə asori me səvəi nəkur Isrel kamhətui in ia nəveginien asori, mamhəni mə, “In pəku?”

¹² Nənə nərmama kamhəsiwən mamhəgkiari pɪk ia Iesu. Nəpwɪn həni mə, “In iəmə amasan.” Nəpwɪn mwi həni mə, “Rekəm. In rameikuə ia nərmama.”

¹³ Mətə iərmama riti riwən rini irapw Iesu ia nəmri nərmama, tɪ nəri nə mə irəha həhekɪr nəmə asori me səvəi nəkur Isrel.

Iesu fwe ia nəveginien asori ramahatən nərmama me

¹⁴ Nəpɪn nəha kamo nəveginien asori irə ruvehi nəfwakiiien riti. Ia kurkwai nəfwakiiien nəha Iesu rutə mevən ia nimwə səvəi Kumwesən, mɪnamahatən nərmama me.

¹⁵ Ro iamɪnhi irə nəmə asori me səvəi nəkur Isrel hərkərinari, mhəni mə, “Rəfo iəmə i rukurən amasan narimnari me i ia Nəkukuə Ikinan mətə kɪpkahatən raka mhə in?”

¹⁶ Miregi Iesu rini pen tɪ nirəha i mə, “Nægkiariien i iakamahatən nərmama me irə rɪpko mhə nægkiariien səiou, mətə nægkiariien səvəi Iəmə sə rinərhi pehe iou iakuvehe.

¹⁷ Trɪni mɪnuə iərmama riti rokeikei mə tro nəkwai Kumwesən, in trətə sas nægkiariien i iakamahatən nərmama me irə mə ruku pen tɪ

Kumwesən uə iakani irapw nəgkiariien atukw səiou.

¹⁸ Iərmama sə rani irapw nəgkiariien atukw səvənhi raməmwur mə nərmama tuhəuvehi utə nəghin. Mətə iərmama sə raməmwur mə nərmama tuhəuvehi utə nəghi iəmə sə rinərhhi pehe in, in nəha iərmama sə rani nīpərhienien. Ia reri iərmama nəha neikuəien riwən.

¹⁹ Moses rīməuvei pehe Loa m kimiaha uə rekəm? Ouəh nīpərhienien, mətə kimiaha riti riwən ramesi pen Loa nəha. Rəfo hiaməmwur mə tihousi əpune iou?”

²⁰ Miregi nərmama me həni mə, “Iəremhə riti ramarə ia niram! Sin raməmwur mə trousi əpune ik?”

²¹ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iakino nīmtətien kuatia a kimiaha pam hiamərkərinari irə.

²² Moses rīməni pen tukumiaha mə nəpīn iəkunouihi riti iərman səkimiaha ruvehi nəpīn səvənhi eit kuvehi ninhum min. Nənə ti loa nəha nəri auər a mə nəpīn eit rəmak pen ia Sapat kimiaha tihaməuvehi ninhum m nəkwərhakwərha me səkimiaha. (Nīpərhienien rīpko mhə Moses rīməkupwən mo noien nəha, mətə kaha kupwən me haməkupwən mho.)

²³ Mə kimiaha hiaməuvehi ninhum m iəkunouihi ia Sapat kamo hiərui loa səvəi Moses, rəfo niemaha raməpi kimiaha ti nəri nə mə ia Sapat iakino iərman riti nīpwran me pam ruvehe məsanin?

7:18: Jon 5:44, 8:50 **7:19:** Wok Me 7:53, Rom 2:21-24 **7:20:** Jon 8:48,52, Jon 10:20 **7:21:** Jon 5:16 **7:22:** Lev 12:3, Jen 17:9-13
7:23: Jon 5:8-10,16

24 Kìmiaha tihəpwəh nəkiriiën nari ia noien i sə hiamətoni əpa, mətə tihaməkeikei mhəkiri nari ia noien sə ratukwatukw.”

Iesu in Kristo sə Kumwesən rıməni mə trərhi pehe i uə rekəm?

25 Ro iamınhi irə nəkur Jerusalem me nepwın həni mə, “Rosi iəmə i in i nəmə asori me kamhəmwur mə tuhousi əpune uə?

26 Hətoni ro in raməgkiari ia nəmri nərmama me pam, mətə irəha həpkinise mhə in. Rosi nəmə asori me həukurən pərhiën mə iəmə i in Kristo uə?

27 Mətə kītaha səukurən kwopun sə iəmə i ruku pen ikin. Nəpın iəmə nəha Kristo trier pehe, iərmama riti rıpkukurən mhə kwopun ruku pen ikin.”

28 Ro iamınhi irə nəpın Iesu ramahatən nərmama ia nimwə səvəi Kumwesən, in rəkwein əpwəmwis, mını mə, “Rerımiaha ramrhi mə hiəukurən iou, mhəukurən mwi kwopun iakuku pen ikin, mətə kımiaha hiəreirei. Iou iapkuvehe mhə ia nətərigien atukw səiou. Iəmə sə rınərhi pehe iou iakuvehe in pərhiën. Kımiaha hiəreirei in.

29 Iou iakukurən in, ti nəri nə mə iakuku pen irə, nənə in rərhi pehe iou iakuvehe.”

30 Ro iamınhi irə nəmə asori me kamhəmwur mə tuhəkwətəmhiri Iesu, mətə iərmama riti riwən rəkwtəmhiri in ti nəri nə mə nəpın səvənhi rıpkuvehe mhə ihi.

7:24: Lev 19:15, Aes 11:3-4, Jon 8:15 **7:25:** Jon 5:18 **7:27:** Jon 7:41, 9:29 **7:28:** Mat 11:27, Jon 8:55 **7:30:** Jon 7:44, 8:20, Jon 13:1

³¹ Mætə nərmama həpik ia kwopun nəha həni nīpərhienien ia Iesu, mamhəni mə, “Nəpīn iəmə nəha Kristo trier pehe, in trəpwəh noien nīmtətien me rīpik mwi məpi raka səməme iəmə i rīno.”

³² Farisi me həregi nərmama me kamhəsiwən mamhəni narimnari me i ia Iesu. Ro pen irəha mīne pris asori me hərhi pen iotukwininari me nepwīn həuvən mə tuhəkwtəmhiri in.

³³ Ia nəpīn nəha Iesu rīni mə, “Takarə nəpīn ouihi a kitaha m kīmiaha nənə mevən ti ləmə sə rīnərhi pehe iou iakuvehe.

³⁴ Kīmiaha tihətui iou, mhəpwəh nətoniien iou, ti nəri nə mə kwopun takarə ikin ko kīmiaha hiəpkəuvən mhə ikin.”

³⁵ Ro iamīnhi irə nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həgkiari mīnraha me, mamhəni mə, “In nəha təkwtəkwwuni iəmə i trevən pəku səpwəh nətoniien in? Rosi trevən ia tənəmtənə me ia kwopun me nəha nəkur Isrel kamharə ikin irəha nəkur Kris, mahatən nəkur Kris uə?

³⁶ In rīni iamīnhi irə mə, ‘Kīmiaha tihətui iou, mhəpwəh nətoniien iou. Kwopun takarə ikin ko kīmiaha hiəpkəuvən mhə ikin.’ ?Nəgkiariien nəha nīpwrān rəfo irə?”

³⁷ Nəpīn sampam səvəi nəveginien asori nəha, in nə nəpīn sə rasori ia nəpīn me nepwīn, Iesu riskəmter, məkwein əpwəmwis, mīni mə, “Trīni mīnuə kīmiaha riti rəkwwakwa, uvehe tukw iou, mənīmwi.

7:31: Jon 2:23, 8:30, Jon 10:42, 11:45, Jon 12:11,42 **7:33:** Jon 13:33 **7:34:** Jon 8:21, 13:36, Jon 17:24 **7:37:** Lev 23:36, Aes 55:1, Jon 4:10,14

38 Iærmama sæ rani nīpærhienien ia nirak, Nækukua Ikinan ruvæni raka iamīnhi iræ mīnuæ nui sæ rauvei pen nīmīruien trier fwe ia rerīn maiu ræmwhen ia nui arīs me.”

39 Iesu rīni nægkiariien i mamægkiari ia Nænīmwin Ikinan. In i Nænīmwin sæ nærmama sēmæme kamhæni nīpærhienien ia Iesu tuhæuvehi. Mætæ ia næpīn næha kæpwæh ihi nuvei penien Nænīmwin næha mīnraha, tī næri næ mæ kīpkuvehi utæ mhæ ihi Iesu rīrærig pen fwe ia neiai.

40 Næpīn iræha hæregi nægkiariien me næha, nærmama nepwin hæni mæ, “Nīpærhienien iæmæ i in profet næha kīmæni mæ truvehē.”

41 Nepwin hæni mæ, “In i Kristo.” Mætæ nepwin hæni mæ, “Rekæm. Iæmæ næha Kristo trīpkuku pen mhæ ia tænæ Kalili.

42 Nækukua Ikinan rīni mæ Kristo truku pen ia kwænækwus sævæi Kig Tevīt. In trætui ia Petlehem, rukwænu sævæi Kig Tevīt ia tænæ Jutia.”

43 Ro iamīnhi iræ nærmama me næha hæuai iræha me tī Iesu.

44 Nepwin hokeikei mæ tuhækwætæmhiri in, mætæ iærmama riti riwæn rækwætæmhiri.

Næmæ asori me sævæi nækur Isrel hæpkīni mhæ nīpærhienien ia Iesu

45 Ia næpīn næha iotukwininari me næha hærærig mhæuvehe tī pris asori me mīne Farisi me, nænæ næmæ asori me i hæres pen iræha i mæ, “Ræfo kīmīaha hīæpwæh nuvehīien Iesu mhæuvehi mhæuvehe?”

7:38: Aes 58:11, Sek 14:8 7:39: Jon 16:7, 20:22, Wok Me 2:4

7:40: Jon 6:14 7:41: Jon 1:46, 4:29 7:42: Sam 89:3-4, Mæka 5:2, Mat 2:5-6 7:43: Jon 9:16 7:44: Jon 7:30 7:45: Jon 7:32

46 Miregi iotukwininari me hāni mā, “Kīmaha iahəpkregi raka mhə iərmama riti raməgkiari rəmwhen ia iəmə nəha.”

47 Miregi Farisi me hāni pen ti nirəha i mā, “Rosi in reikuə ia kīmiaha, mo kīmiaha mwi hiəruei uə?

48 Rəfo? Kīmiaha hiətoni iəmə asori riti səkītaha uə Farisi riti rini nīpərhienien irə? Rekəm!

49 Mətə nərmama me nəha səməme kamhəkuriə in hərərei Loa səvəi Moses. Ro pen Kumwesən raməkwein ərəha ia nirəha.”

50 Nikotimas, iəmə sə rīmavən mətə Iesu fwe kupwən, in riti ia Farisi me i. In rini pen ti nirəha i mā,

51 “Loa səkītaha raməfni irə? Ko kītaha səkiri iərmama riti mā noien səvənhi rərha mətə səpkukupwən mhə mhəregi nəgkiariien səvənhi, mhətui nəfe noien in ramo?”

52 Miregi irəha hāni mā, “Rosi ik mwi ik iəmə Kalili uə? Əvsini Nəkukuə Ikinan mətoni ro mə profet riti trīpkutə mhə fwe tənə Kalili.”

53 Nərmama havən kirkiri, mamhəuvən fwe imwənraha me.

8

1 Mətə Iesu revən ia Təkuər Olif.

Pran sə ramo əpnəpen nari irau iərman riti rīpko mhə iərman səvənhi

2 Kini rakwakwi irə, ia nəpnəpīn in rirərig mevən ia nimwə səvəi Kumwesən. Nərmama me pam həuvehe tukwe, nənə in rəkure, mīnamahatən irəha.

3 Ia nəpīn nəha nahatən me səvəi Loa mīne Farisi me həuvehi pran riti sə kətə pui in ramo əpnəpen

nari irau iærman riti ripko mhə səvənhi. Irəha həuvehi mhəuvehe mhərpwi irapw in ia nəmri nərmama me pam,

⁴ nənə mhəni pen ti Iesu i mə, “Iahatən. Kətə pui prən i ramo əpnəpen nari irau iærman riti ripko mhə səvənhi.

⁵ Ia Loə səkitaha Moses rīməni minuə kitaha tsaməkeikei mhəkwi əpune nipran me səməme kamho iamīnhi irə. Mətə ik mə tso nəfe ia pran i?”

⁶ Irəha həni nəgkiariien nəha mə tuhəregi mə Iesu trəfni irə. Hokeikei mə in trəfwəkour ia nəgkiariien səvənhi, nənə irəha həukurən nini ərəhaien in tukwe.

Mətə Iesu rərpəsuk minamrai pen nəkukuə ia tiprənə ia nukwai rəgin.

⁷ Mətə irəha kamhəmwur a mamhəres in. Ro iamīnhi irə in riskəmter, mīni pen ti nirəha i mə, “Sin ia kīmīaha nərəhaien səvənhi riwən? Pwəh in rukupwən mərarki pen kəruətərei ia pran i.”

⁸ Nənə in rərpəsuk mwi minamrai nəkukuə ia tiprənə ia nəkwai rəgin.

⁹ Nənə nəpīn irəha həregi nəgkiariien nəha, havən mamhəuvən kuatia kuatia. Nərgarə me həkupwən ntəmaruə me həkurirə, mhəpwəh Iesu əpa mīne prən nəha ramərer.

¹⁰ Iesu riskəmter, mīni pen ti prən i mə, “Prən i. Irəha isə? Riti ripkīni mhə mə tikemhə?”

¹¹ Miregi prən i rīni mə, “Rekəm, iamə asori. Riti ripkīni mhə.”

Miregi Iesu rīni mə, “Iou mwi iakəpwəh nīniien mə tikemhə, mətə tiko mamevən məpwəh nərəhaien.”

8:5: Lev 20:10, Dut 22:22-24 **8:6:** Mat 22:15 **8:7:** Dut 17:7

8:9: Mat 22:22 **8:11:** Jon 5:14

Iesu in nukuraanien sə raməhiəpwɪn nərmama ia tɪprənə

¹² Iesu rəgkiari mwi m Farisi me mɪni mə, “Iou nukuraanien sə raməhiəpwɪn nərmama ia tɪprənə i. Iərmama sə rakurirə iou trəpwəh navənien ia nəpitəvien, mətə trətoni nukuraanien sə kauvehi nimiruien irə.”

¹³ Miregi Farisi me həni pen ti Iesu i mə, “Ikamərer irapw maməgkiari atukw ia niram iamɪnhi irə, mətə nɪpəri nəgkiariien səim riwən tukw ik, ro pen nəgkiariien səim ko kɪpkɪni mhə nɪpərhienien irə!”

¹⁴ Miregi Iesu rɪni pen ti nirəha i mə, “Pərhien iakamərer irapw maməgkiari atukw ia nirak, mətə nəgkiariien səiou ko kɪni nɪpərhienien irə, ti nəri nə mə iakukurən kwopun iakuku pen ikɪn mɪne kwopun iakamevən ikɪn. Mətə kɪmiaha hiəreirei kwopun iakuku pen ikɪn uə kwopun iakamevən ikɪn.

¹⁵ Kimiaha hiaməkiri nari ia nətərigien səvəi iərmama a, mətə iou iapkəkiri mhə iərmama riti.

¹⁶ Mətə trɪni mɪnuə iakəkiri iərmama riti, nəkiriien səiou ro nɪpərhienien ti nəri nə mə rɪpko mhə iou əpa iakaməkiri in, mətə iou mɪne Tata sə rɪnərhi pehe iou iakuvehe.

¹⁷ Hiəukurən nəgkiariien i kɪmərai pen ia Loa səkimiaha rɪni iamɪnhi irə mə, ‘Iərmama kəru krouərer irapw rouni nəgkiariien kuatia tukɪni nɪpərhienien irə.’

18 Təkwtəkwuni nəha iou mine Tata Kumwesən sə rīnərhi pehe iou iakuvehe kīmrau iarouərer irapw rouəgkiari ia nirak rouni nəgkiariien kua-tia.”

19 Miregi irəha həni pen ti Iesu i mə, “Səim isə Tata?”

Miregi Iesu rini mə, “Kimiaha hiəuvəreirei iou, mhəuvəreirei mwi Tata səiou. Kamo hiəpkukurən iou, ko hiəukurən mwi Tata səiou.”

20 Iesu rīməni nəgkiariien me i nəpīn in ramahatən nərmama fwe ia nimwə səvəi Kumwesən ia kwopun kamerukw pen mane səvəi nəfwakiien ikīn, mətə iərmama riti rəpwəh nəkwtəmhiriiēn in ti nəri nə mə nəpīn səvənhi tukəkwətəmhiri in irə rīpkuvehe mhə ihi.

21 Ro iamīnhi irə Iesu rini pen mwi ti nirəha i mə, “Iou takəpwəh kimiaha mamevən. Kimiaha tihətui iou mhəmhə kimiaha noien ərəha me səkimiaha. Kimiaha tihəpkəuvən mhə ia kwopun nəha iakamevən ikīn.”

22 Ro iamīnhi irə nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həni mə, “Nəgkiariien nəha in rani mə kwopun nəha ramevən ikīn, kitaha tsəpkəuvən mhə ikīn, nīpwran rəfo irə? Rosi in trousi əpune atukw a in uə?”

23 Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha imwəmiaha inhəripw. Iou imwak irənhə. Kimiaha nərmama səvəi tīprənə i. Iou rīpko mhə iou iərmama səvəi tīprənə i.

24 Iakuvəni raka tukumiaha i mə kimiaha tihəmhə kimiaha noien ərəha me səkimiaha. Iakīməni iamīnha irə ti nəri nə kimiaha

tihaməkeikei mhəni nīpərhienien ia nirak mə iou i in i. Mə hiəpwəh tihemhə kīmiaha noien ərəha me səkimiaha.”

²⁵ Miregi irəha həres pen in mə, “Ik sin nə?”

Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iou iərmama i iakani pehe tukumiaha i fwe kupwən meste pehe ipwet.

²⁶ Səiou me nəgkiariien me rīpik iakukurən nīniien ia kīmiaha. Narimnari me rīpik hiəno iakukurən nəkirien mə hərəha. Mətə Iəmə sə rīnərhi pehe iou iakuvehe nəgkiariien səvənhi ro nīpərhienien, nənə iou iakani irapw ti nərmama ia tīprənə i nəfe nəgkiariien iakregi in rīməni pehe tukw iou i.”

²⁷ Mətə irəha həreirei mə Iesu raməgkiari ia Tata Kumwesən.

²⁸ Ro iamīnhi irə Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Nəpīn kīmiaha tihəuvehi utə raka iou, Iəməti Iərmama, tihəukurən mə iou i in i. Kīmiaha tihəukurən mwi mə iapko əpa raka mhə nari riti, mətə iakəgkiari mamesi pen a nəfe Tata Kumwesən rahatən iou irə.

²⁹ Iəmə sə rīnərhi pehe iou iakuvehe in ramarə kīmrau min. In rīpkəpwəh mhə iou iakamavən əpa, ti nəri nə mə nəpīn me pam iakamo narimnari me səməme rerīn ramagien tukwe.”

³⁰ Nəpīn Iesu rani nəgkiariien me nəha nərmama həpik həni nīpərhienien irə.

Nīpwnəti Epraham me

³¹ Ro iamīnhi irə Iesu rini pen ti nəkur Isrel me i səməme həni nīpərhienien irə mə, “Trini

mĩnuə kĩmiaha hiamrĩpĩn mamho nəgkiariien səiəu, kĩmiaha atukwatukw nə nərmama me səiəu.

³² Nənə kĩmiaha tihəukurən nəgkiariien sə ro nĩpərhienien, nəgkiariien pərhien i trifi nari ia kĩmiaha.”

³³ Mĩregi irəha həni pen ti Iesu i mə, “Kĩmaha kwənəkwas me səvəi Epraham. Iərmama riti rĩpko raka mhə slef ia kĩmaha. Rəfo ikĩni nəgkiariien i mə nəgkiariien pərhien trifi nari ia kĩmaha?”

³⁴ Mĩregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iakani nĩpərhienien tukumiaha i iərmama sə ramo noien ərəha, noien ərəha səvənhi ramərimənu irə mamoslef irə.

³⁵ Slef riti in ko rəpwəh narə rerinien ia nəkwai nimwə səvəi iəmə asori səvənhi, mətə tĩni əpa rukurən narə rerinien ikĩn.

³⁶ Ro iamĩnhi irə trini mĩnuə Tini Kumwesən rifi nari ia kĩmiaha, in trifi pərhien nari ia kĩmiaha.

³⁷ Iakukurən mə kĩmiaha kwənəkwas me səvəi Epraham, mətə hiaməmwur mə tihousi əpune iou ti nəri nə mə kĩmiaha hiəpwəh nokeikeien mə tihəregi nəgkiariien səiəu.

³⁸ Iou iakaməgkiari ia nəfe iakinətoni kĩmrau Tata səiəu, mətə kĩmiaha hiamo nəfe hiamregi tata səkĩmiaha riməni pehe tukumiaha.”

³⁹ Mĩregi irəha həni pen ti Iesu i mə, “Səkimaha tata Epraham.”

Mĩregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Trini mĩnuə kĩmiaha nĩpwənəti Epraham pərhien me, tihamo nəfe noien in rinamo fwe kupwən.

⁴⁰ Iou i iəmā sə iakani irapw tukumiaha nægkiariien pərhiēn sə iakregi ruku pen ti Kumwesən. Mətə təkwtəkwni kīmiaha hiaməmwur mə tihousi əpune iou. Epraham rīpko mhə noien i.

⁴¹ Kīmiaha hiamo a nəfe noien tata səkīmiaha rino.”

Miregi irəha hāni pen ti Iesu i mā, “Rīpko mhə kīmaha iəkun iərmwīn me. Kumwesən in əpa tata səkīmaha.”

Nīpwnəti Setan me

⁴² Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mā, “Trini mīnuə Kumwesən in tata pərhiēn səkīmiaha, kīmiaha tihokeikei iou ti nəri nə mā iou iakuku pen irə muvehe ia kwopun i. Iapkuvehe mhə ia nətərigiēn atukw səiou, mətə in rīnərhi pehe iou iakuvehe.

⁴³ Rəfo kīmiaha hiəreirei nīpwrai nægkiariien i iakani? Hiəreirei ti nəri nə mā kīmiaha hiəpkokeikei anan mhə mə tihətərig ia nægkiariien səiou.

⁴⁴ Kīmiaha nīpwnəti Setan me. Hiokeikei mə tihamo a nəkwai tata səkīmiaha. Fwe kupwən muvehe meste pehe ipwet mīne in iərmama sə ramousi əpune nərmama. In raməmwəki nīpərhiēniēn ti nəri nə mā nīpərhiēniēn riwən irə. Nəpīn in rameikuə, in ramesi pen a noien səvənhi, ti nəri nə mā in iərmama səvəi neikuəien, in nukune neikuəien me pam.

⁴⁵ Mətə iou iakani a nægkiariien pərhiēn ro pen kīmiaha hiəpkini mhə nīpərhiēniēn ia nirak.

46 Sin ia kímiaha rukurən no puiien noien ərəha riti iakino? Trini minuə iakani a nəgkiariien pərhiən me rəfo kímiaha hiəpkini mhə nīpərhiənien ia nirak?

47 Iərmama sə ruku pen ia Kumwesən, in ramətərig ia nəgkiariien səvəi Kumwesən. Mətə kímiaha hiəpkuku pen mhə ia Kumwesən ro pen hiəpkətərig mhə nəgkiariien səvənhi.”

Epraham rīpkətui pehe mhə ihi mətə Iesu rinarə raka

48 Miregi nəkur Isrel həni pen tukwe in mə, “Kímaha iahaməni atukwatukw ik iəmə Sameria iəremhə ramarə ia niram uə rekəm?”

49 Miregi Iesu rini mə, “Iəremhə riwən ia nirak. Iou iakamsiai tata səiou, mətə kímiaha hiəpkisiai mhə iou.

50 Iou iapkəmwur mhə mə nərmama tuhəuvehi utə nəghik. Riti nəha ikın in raməmwur tukwe. In iəmə sə raməkiri nərmama.

51 Iakani nīpərhiənien tukumiaha i. Iərmama sə ramo nəgkiariien səiou trīpkemhə mhə ia nəpın riti.”

52 Miregi nəkur Isrel həni pen tukwe in mə, “Təkwtəkwuni nəha kímaha iahəukurən mə iəremhə riti ramarə ia niram! Epraham ruvəmhə, profet me həuvəmhə mwi, mətə ik ikani mə iərmama sə ramo nəgkiariien səim trīpkemhə mhə ia nəpın riti.

53 Rəfo? Ik ikasori məpi raka tata səkitaha Epraham fwe ruvəmhə raka? Profet kupwən me irəha mwi həuvəmhə raka! Ikuə ik nəfe iərmama?”

8:46: 2Kor 5:21, 1Pit 2:22, 1Jon 3:5 **8:47:** Jon 18:37, 1Jon 4:6

8:48: Mak 3:21-22, Jon 7:20

8:50: Jon 5:41

8:51: Jon 5:24,

Jon 6:40,47 **8:53:** Jon 4:12

⁵⁴ Miregi Iesu rini pen ti niraha i ma, “Trini minuə iakuvehi utə atukw a iou nisaiien sə kuvei pehe miou ro nəri auər a i. Mətə Tata səiou in nə İəmə sə rauvehi utə iou. Kimiaha hiaməkwein in mə Kumwesən səkimiaha,

⁵⁵ mətə kimiaha hiəuvəreirei in. Iou iakukurən in. Trini minuə iakini mə iakreirei in, iou İəmə iakameikuə rəmwhen ia kimiaha. Mətə iou iakukurən in, mamə nəgkariien səvənhi.

⁵⁶ Tata səkimiaha Epraham rinagien pik nəpin rıməregi mə trətoni nəpin sə takuvehe irə. In rətoni nənə rerin ragien.”

⁵⁷ Miregi nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həni pen tukwe in mə, “Nuk səim rıpkeste mhə İhi fifti! İkəfo mətoni Epraham?”

⁵⁸ Miregi Iesu rini pen ti niraha i ma, “İakani nıpərhiendien tukumiaha i nəpin Epraham rıpkətui pehe mhə İhi, iou iakınarə raka.”

⁵⁹ Iesu rini nəgkariien nəha ro pen irəha həpeki kəruətərei me mə tuhəkwi in irə, mətə Iesu rəkwafə mier ia nimwə səvəi Kumwesən mamevən.

9

Iesu romasan İərmama riti nənimen rıfwə

¹ Nəpin riti Iesu rukurau mətoni İərmama riti nəpin rınətui pehe irə nənimen rıfwə.

² Nənə nərmama me səvəi Iesu həres pen Iesu i ma, “İahatən. Sin rino nərhaien ro İəmə i rınətui pehe nənimen rıfwə, in uə səvənhi tata mine mama?”

³ Miregi Iesu rini mə, “Rıpkə mhə nərhaien səvəi

iəmə i uə nərəhaien səvəi tata mine mama səvənhi, mətə in rinətui pehe nənimen rīfwə mə Kumwesən rukurən noien nərmama hətoni niskaiien səvənhi nəpīn tromasan in.

⁴ Nəpīn ia ran kitaha tsaməkeikei mho wok me səvəi Iəmə sə rinərhi pehe iou iakuvehe. Nəpitəvien rauvehe. Iərmama riti ko rīpko mhə wok ia nəpīn nəha.

⁵ Nəpīn iakamarə ia tīprənə, iou nukuraanien sə raməhiəpwīn nərmama ia tīprənə.”

⁶ Iesu rini pam nəgkariien me nəha, mərgəvəsi tīprənə, mo nəmtigei ia nisəkwan, nənə muvehi nəmtigei nəha, mahakwi pen ia nəmri iəmə nəha,

⁷ mīni pen tukwe in mə, “Evən ia nui Saeloam, maikuas raka nəmtigei ia nənimem.” Nəhag nəha Saeloam nīpwran mə “Kərhi pen.” Ro pen iəmə nəha revən, maikuas raka nəmtigei ia nənimen, mīrərig muvehe mamətə nari.

⁸ Nənə nəkur imwəni me mine səməme hənətoni in ramase mane fwe kupwən kamhəni mə, “Rosi iəmə nəha in nəha fwe kupwən raməkure mamase mane uə rekəm?”

⁹ Irəha nepwīn kamhəni mə, “Kwa in nə!”

Mətə nepwīn həni mə, “Rekəm. Rīpko mhə in, mətə iərmama riti rəmwhen irə.”

Mətə iəmə nəha rini mə, “Kwa iou i iəmə nəha hiaməni!”

¹⁰ Ro pen irəha həni pen tukwe in mə, “Kinəfo irə nənimem rətui?”

¹¹ Mīregi iəmə nəha rini mə, “Iəmə nəha nəghin nə Iesu ro nəmtigei, mahakwi pehe ia nənimek, mīni pehe tukw iou i mə, ‘Evən ia nui Saeloam,

9:4: Jon 5:17,20, Jon 11:9, 12:35

9:5: Mat 5:14, Jon 8:12

9:6:

Mak 8:23

9:7: 2King 5:10

maikuas raka nāmtigei ia nānimem.’ Ro pen iakevān maikuas raka, nānā mātē nari.”

¹² Miregi irēha hāni pen tukwe in mā, “Iāmā nāha in pāku?”

Miregi iāmā nāha rīni mā, “Iakreirei.”

Farisi me hāres iāmā nāha mā kināfo irā nānimen rīnamasan

¹³ Irēha hāiri iāmā nāha fwe kupwān nānimen rīfwā mhāuvān tī Farisi me.

¹⁴ (Sapat riti nāha Iesu rīno nāmtigei mo nāmri iārmama nāha rātui.)

¹⁵ Ro iamīnhi irā Farisi me kāmāhāres pen mwi iāmā nāha mā, “Ikīnāfo mātē nari?”

Miregi in rīni pen tī nīrēha i mā, “In rahakwi pehe nāmtigei ia nānimek, iakaikuas raka irā, nānā tākwātākwuni iakātē nari.”

¹⁶ Miregi Farisi me nepwīn kāmāhāgiari ia Iesu, māmhāni mā, “Iāmā i rīpko mhā Kumwesān rārhi pehe in tī nāri nā mā in rīpkīsiai mhā Sapat.” Mātē Farisi me nepwīn mwi kāmāni mā, “Rāfo? Ko iāmā ārēha riti ro nīmātēien me iamīnhi? Rekām!” Nānā irēha hāuai irēha me tī nāgiariien nāha.

¹⁷ Ro iamīnhi irā irēha hāni pen mwi tī iāmā nāha nānimen rīfwā fwe kupwān mā, “Ikāmāfni irā ia iāmā nāha rīno nānimem rātui? In nāfe iārmama?”

Miregi iāmā nāha rīni mā, “In profet riti.”

¹⁸ Nāmā asori me sāvāi nākūr Isrel hāpwāh nokeikeiien mā tuhāni nīpārhiēien ia iāmā nāha mā fwe kupwān nānimen rīfwā, mātē tākwātākwuni nāha ramātē nari. Ro pen hākwein tata mīne mama sāvānhi,

19 mhæres pen irau i mæ, “Ræfo? In i t̄inimirau? Ko k̄imirau irouni mæ n̄ipærhienien n̄æp̄in r̄inætui pehe iræ n̄ænimen r̄ifwæ? Nænæ mæ ro n̄ipærhienien ræfo in ramætæ nari tækwtækwuni?”

20 Miregi tata mine mama sævənhi krouni mæ, “Kimrau iaroukuræn mæ t̄inimrau i. Iaroukuræn mwi mæ n̄æp̄in r̄inætui pehe iræ n̄ænimen r̄ifwæ.

21 Mætæ tækwtækwuni in ramætæ nari kimrau iaroureirei mæ ræfo iræ. Iaroureirei mwi mæ sin r̄ino n̄ænimen rætui. Ramasan mæ k̄imiaha hiæres pen in i. In ruvæpwinari raka. Pwæh in r̄ini nægkiariien sævənhi.”

22 (Tata mine mama sævənhi krouni nægkiariien me næha ti næri næ mæ krouhek̄ir næmæ asori me sævæi nækur Isrel. Iræha hænærai sun raka minuæ iærmama sæ tr̄ini irapw mæ Iesu in Kristo, tuhækoui irapw in, mhæpwæh næsenien mwi in ruvnimwæ pehe ia nimwæfwaki sævænraha.)

23 Næri næha ro irau krouni ianhi mæ, “In ruvæpwinari raka. Ramasan mæ k̄imiaha hiæres pen in i.”

24 Ro iam̄inhi iræ iræha hækwein pen mwi iæmæ næha fwe kupwæn n̄ænimen r̄ifwæ nænæ mhæni pen tukwe in mæ, “Tikuvehi utæ næḡhi Kumwesæn, m̄ini n̄ipærhienien. Kimaha iahæukuræn mæ iæmæ i in iæmæ æræha.”

25 Miregi in r̄ini mæ, “Iou iakreirei mæ iæmæ næha in iæmæ æræha uæ rekæm. Mætæ næri kua-tia iou iakukuræn. Kupwæn n̄ænimek r̄ifwæ, mætæ tækwtækwuni næha iakamætæ nari.”

26 Miregi iræha hæni pen tukwe in mæ, “In r̄ino næfe ia niram? Mæfo iræ mo n̄ænimek rætui?”

²⁷ Miregi in rini mæ, “Iakuvæni pehe raka tukumi-aha i, mætæ kímiaha hiæpkregi mhæ. Ræfo hiokeikei mæ tihæregi mwi? Rosi kímiaha mwi hiokeikei mæ tihæuvehe mho kímiaha nærmama me sævæhi uæ?”

²⁸ Miregi iræha hæni æræha iæmæ næha, mhæni mæ, “Ik iærmama riti sævæhi, mætæ kímaha nærmama me sævæi Moses.

²⁹ Kímaha iahæukuræn mæ Kumwesæn rinægkiari m Moses, mætæ iæmæ i kímaha iahæreirei mæ in ruku pæku.”

³⁰ Miregi iæmæ næha rini mæ, “Kwa næri i ro nari riti. Kímiaha hiæreirei mæ iæmæ i ruku pæku, mætæ in rino nænimek rætui.

³¹ Kítaha sæukuræn mæ Kumwesæn ripkregi mhæ næfwakiien me sævæi nækur æræha me, mætæ trini minuæ iærmama riti ramsiai Kumwesæn, mammo nækwæn, Kumwesæn ramregi næfwakiien me sævæhi.

³² Fwe kupwæn kino tiprænæ meste pehe ipwet kipkregi raka mhæ mæ iærmama riti ro næmri iærmama sæ nænimen rifwæ rætui.

³³ Mæ iæmæ i ripkuku pen mhæ ti Kumwesæn in ko ripko mhæ nari riti.”

³⁴ Miregi iræha hæni pen tukwe in mæ, “Kwa ik iæmæ æræha fwe næpin ikinætui pehe iræ meste pehe ipwet. Ikuæ tikæfo? Tikahatæn kímaha uæ?” Nænæ iræha hækoui irapw in ia nimwæfwaki, mhæpwæh næseniien mwi in ruvniwæ pehe.

Iesu ruvehe ia tiprænæ i mæ truai nærmama

³⁵ Kíni pen ti Iesu i mæ iræha hækoui irapw iæmæ næha iamæhi. Ro pen in revæn mætui iæmæ næha,

9:29: Jon 8:14 **9:31:** Sam 34:15, Sam 66:18, Aes 1:15, Prov 15:29

9:33: Jon 9:16 **9:34:** Sam 51:5, Jon 9:2

mətoni, mɪni pen tukwe in mə, “Ikini nɪpərhienien ia Iəməti Iərmama uə rekəm?”

³⁶ Miregi iəmə nəha rini mə, “Iəmə asori. Ni pehe ro tukw iou i mə sin nə Iəməti Iərmama pwəh iakini nɪpərhienien irə.”

³⁷ Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Ikɪnətə raka in. Iou i sə iakaməgkiari mik, iou Iəməti Iərmama.”

³⁸ Miregi iəmə nəha rini mə, “Iərimənu. Iakini nɪpərhienien ia niram.” Nənə in rinimwi nukurhun mi ia nəmri Iesu, mɪsiai in.

³⁹ Iesu rini mə, “Iou iakuvehe ia tɪprənə i mə takəkiri nərmama. Səməme nənimenraha rɪfwə tuhətui mhətə nari, mətə səməme hamətə nari nənimenraha truvehe mɪfwə.”

⁴⁰ Farisi me nepwɪn ipaka tɪ Iesu həregi nəgkiariien nəha, nənə mhəni pen tukwe in mə, “Kɪmaha mwi nənimemaha rɪfwə uə rekəm?”

⁴¹ Miregi Iesu rini pen tɪ nɪrəha i mə, “Ko nəmrimiaha rɪfwə ko nərəhaien səkimiaha riwən. Mətə tɪ nəri nə mə təkwtəkwuni kimiaha hiaməni mə hiamətə nari nərəhaien səkimiaha raməmak ihi ia kimiaha.”

10

Iəmə sə ramətui tɪ sipsip me səvənhi

¹ “Iakani nɪpərhienien tukumiaha i. Iərmama sə rɪpkukurau mhə ia kwəruə muvniwə ia koupə səvəi sipsip me, mətə rəputə ia kwopun əpə iti mati pen ia nəkwai koupə nəha, iərmama nəha in iərmama sə ramakres, mamousi iərmama.

² Mətə iərmama sə rukurau ia kwəruə muvniwə ia koupə, in iərmama sə ramətui tɪ sipsip me.

³ Iærmama sǣ ramærer ia kwæruæ ramæsevær ia tæpinhæ ti iærmama nǣha. Sipsip me kamhæregi rerin. In ramækwein næghi sipsip me sǣvænhi kuatia kuatia, nǣnǣ miri iræha mhæier.

⁴ Nǣpin in riri sǣvænhi sipsip me pam mhæier, makupwæn ia niræha, nǣnǣ sipsip me kamhækuriræ in, ti nǣri nǣ mǣ hæukuræn rerin.

⁵ Iærmǣpǣ riti sipsip me tuhæpwæh nukuriræien in, mǣtǣ tuhap raka iræ ti nǣri nǣ mǣ hǣreirei rerin.”

⁶ Iesu rini nusipekinien i ti niræha, mǣtǣ iræha hǣreirei nǣfe nǣha rani.

⁷ Ro pen Iesu rini pen mwi ti niræha i mǣ, “Iakani nipærhienien tukumiaha i. Iou kwæruæ sǣvæi sipsip me.

⁸ Iræha pam sǣmǣme hamækupwæn ia nirak mhæuvehe iræha nǣrmama sǣmǣme kǣnamhakres, mamhousi iærmama, mǣtǣ sipsip me hæpkætærig mhæ iræha.

⁹ Iou kwæruæ. Trini minuæ iærmama riti ruvnimwæ pehe ia nirak, in traræ amasan, mukuræn nuvnimwæ peheien, mitei irapw, mǣtui nǣveginiën sǣnǣni.

¹⁰ Iærmama nǣha ramakres rauvehe a mǣ trakres, mousi æpune sipsip me, mouraha iræha. Mǣtǣ iou iakuvehe mǣ iræha tuhæuvehi nimiruiën nǣnǣ mhæuvehi asori.

¹¹ Iou iærmama sǣ iakamǣtui amasan ti sipsip me. Iærmama sǣ ramǣtui amasan ti sipsip me rerin ragien a mǣ tremhæ ti sipsip me sǣvænhi. ¹² Mǣtǣ iærmama sǣ kamæræku pen min mǣ trætui ti sipsip me ripko mhæ in iærmama pærhien sǣ ramǣtui ti sipsip me ti nǣri nǣ mǣ sipsip me nǣha sǣvæi

10:4: Jon 10:27 **10:6:** Jon 16:25 **10:8:** Jer 23:1-2, Esik 34:2-3

10:9: Sam 118:20, Jon 14:6 **10:11:** Sam 23:1, Rev 7:17 **10:12:**

Wok Me 20:29

iærmæpæ. Næp̄in iærmama næha rætæ kuri æpr̄m̄in riti rauvehe, ræpwæh sipsip me maiu map. Nænæ kuri æpr̄m̄in næha ruvehe muvehi nepw̄in, m̄ir̄ipwi k̄irkiri nepw̄in.

¹³ Iærmama næha raiu map ti næri næ mæ in iærmama riti kamæ̀æku a in. In ro næri auer a ia sipsip me næha.

¹⁴ Iou iærmama sæ ramætui amasan ti sipsip me. Iou iakukuræn sipsip me sæiou, sipsip me sæiou hæukuræn mwi iou.

¹⁵ Ia noien næha ræmwhen a mwi Tata Kumwesæn rukuræn iou, iou mwi iakukuræn Tata Kumwesæn, nænæ iou rerik ragien a mæ takemhæ ti sipsip me sæiou.

¹⁶ Sæiou me nepw̄in sipsip me hæiwæn ia koupæ i. Takamækeikei m̄ipeki pehe mwi iræha, nænæ iræha tuhæregi rerik. Ro iam̄inhi iræ sipsip me næha tuhæuvehe m̄ho touen kuatia. Iærmama kuatia tramætui ti niræha.

¹⁷ Tata Kumwesæn rokeikei pik iou ti næri næ mæ rerik ragien a mæ takemhæ ti niræha. Takemhæ ti niræha, nænæ maræ muvehi mwi n̄im̄ir̄uien sæiou r̄ir̄ærig.

¹⁸ R̄ipko mhæ iærmama riti truvehi raka n̄im̄ir̄uien sæiou, mætæ iou atukw takæseni pen n̄im̄ir̄uien sæiou ræmwhen sæ iakoikei. Iakauvehi nasoriien ti næseniien n̄im̄ir̄uien sæiou, mauvehi mwi nasoriien ti nuvehiien mwi n̄im̄ir̄uien sæiou r̄ir̄ærig. In i næri Tata sæiou rimæni tukw iou i mæ takamækeikei mo.”

¹⁹ Iesu r̄ini pam nægkiariien me næha nænæ næmæ

10:14: Jon 10:27, 2Tim 2:19 **10:15:** Mat 11:27, Jon 15:13, 1Jon 3:16 **10:16:** Aes 56:8, Jon 11:52, 1Pit 2:25, Esik 34:23, Esik 37:24

10:17: Fil 2:8-9 **10:18:** Jon 5:26, 14:31, Jon 19:11 **10:19:** Jon 7:43

asori me sāvai nākur Isrel hāuai mwi irāha me tukwe.

²⁰ Irāha hāpik hāni mā, “Iāmā nāha iāremhā ramarā irā. In ramarmāri. Rāfo kīmiaha hiamētārig in?”

²¹ Mātā irāha nepwīn hāni mā, “Rekām. Iārmama sē iāremhā riti ramarā irā ko rīpkāgkiari mhā iamīnhi. Ko iāremhā riti ro iārmama nānimen rīfwā rātui mātā nari?”

Nāmā asori me sāvai nākur Isrel hānuā tuhākwi apune Iesu ia kārūtērei

²² Nāpīn nāha ruvāuvehe nākur Isrel kamho nāvegīnien asori nāha kani mā Nāvegīnien sāvai Tetekesen. Kamho nāvegīnien nāha fwe Jerusalem ia nāpīn sāvai nākwiēien.

²³ Iesu ramavān ia kwopun riti ia nimwā sāvai Kumwesān kani mā Vrandā sāvai Solomon.

²⁴ Nānā nāmā asori me sāvai nākur Isrel hāuvehe mheikurkurau irā, mhāni pen tukwe in mā, “Kīmahā tahameitenhi ik mīnesān? Trīni mīnuā ik Kristo sē Kumwesān rīmāni mā trārhi pehe i, ni pehe tukumaha i, māpwāh nārkwafāien.”

²⁵ Mīregi Iesu rīni pen tī nīrāha i mā, “Iakuvāni raka tukumīaha i, mātā kīmiaha hāpkīni mhā nīpārhiēnien ia nīrak. Narīmīnari me nāha sāmāme iakamo ia nāghi Tata sēiou kamhahātān pen mā iou sin.

²⁶ Mātā kīmiaha hāpkīni mhā nīpārhiēnien ia nīrak tī nārī nā mā rīpkō mhā kīmiaha sīpsīp me sēiou.

10:20: Jon 7:20, 8:48

10:24: Wok Me 3:11, 5:12, Luk 22:67

10:25: Jon 4:26, 5:36, Jon 10:38

10:26: Jon 6:64, 8:45

²⁷ Sipsip me səiou kamhəregi rerik. Iou iakukurən irəha, nənə irəha kamhəkuriə iou.

²⁸ Iakauvei pen nimiruien rerin minraha. Irəha tuhəpkemhə mhə ia nəpən riti. Iərmama riti riwən truvehi raka irəha ia rəgik.

²⁹ Tata səiou sə ruvei pehe irəha miou, niskaiien səvənhi rəpi raka nərmama me pam. Iərmama riti riwən ko ruvehi raka irəha ia rəgin.

³⁰ Iou mine Tata səiou kimrau kuationa.”

³¹ Ia nəpən nəha nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həpeki mwi kəruətərei me mə tuhəkwi əpune in.

³² Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iakino raka noien amasan me rəpik ia nəmrimiaha Tata Kumwesən ruvei pehe mə tako. Sə rəfo nəha mə tihəkwi əpune iou tukwe?”

³³ Miregi nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həni pen tukwe in mə, “Kimaha tahəpkəkwi əpune mhə ik ti noien amasan riti sə ikino, mətə kimaha tahəkwi əpune ik ti nəri nə mə ikani ərəha Kumwesən. Ik iərmama a, mətə ikani mə ik Kumwesən.”

³⁴ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Rosi kimiaha hiəpkəvsini raka mhə nəgkiariien i kimərai pen ia Loa səkimiaha uə? Rini iamīnhi irə minuə ‘Iakini minuə kimiaha nə kumwesən me.’

³⁵⁻³⁶ Kitaha səukurən mə nəfe Nəkukuə Ikinan rani ko kipkətefi mhə. Ro iamīnhi irə mə Kumwesən rinəkwein nərmama me nəha səməme in riməuvei pen nəgkiariien səvənhi minraha minuə ‘kumwesən me,’ rəfo kimiaha hiaməni

10:27: Jon 8:47, 10:3 **10:28:** Jon 3:16, 6:39, Jon 18:9 **10:31:** Jon 8:59 **10:33:** Lev 24:16, Mat 26:65, Jon 5:18 **10:34:** Sam 82:6 **10:35-36:** Mat 5:18

ərəha iou? Iou iərmama i Kumwesən ruvərfi raka iou, mərhi pehe iou iakuvehe ia tīprənə i, mətə kīmiaha hiaməni mə iakani ərəha in, tī nəri nə mə iakini mə, ‘Iou Tini Kumwesən.’

³⁷ Mə iou iapko mhə narimnari me səiou Tata rokeikei mə tako rərəha mə kīmiaha hiəni nīpərhiēnien ia nīrak.

³⁸ Mətə mə iakamo narimnari me nəha, pərhiēn hiəpkini mhə nīpərhiēnien ia nīrak, mətə tihaməkeikei mhəni nīpərhiēnien ia narimnari me nəha sə iakamo. Ia noien i kīmiaha tihəukurən, mhəukurən amasan mə Tata Kumwesən in i ia nīrak iou nə irə.”

³⁹ Irəha haməmwur mwi mə tuhəkwtəmhiri Iesu, mətə in ramkeies raka ia rəginraha,

⁴⁰ mavən məpi simwīn mwi ia nui aris Jotan, mevən ia kwopun nəha Jon ramo paptas ikin fwe kupwən, mamarə ia kwopun nəha.

⁴¹ Nərmama həpik həuvehe tukwe, mhəni mə, “Jon rīpko nīmtətien riti, mətə nəgkiariēn me pam səmame in rīməni ia iəmə i ho nīpərhiēnien.”

⁴² Ro pen nərmama həpik ia kwopun nəha həni nīpərhiēnien ia Iesu.

11

Iesu ro Lasaros rətui mwi ia nemhəien səvənhi

¹ Iərmama riti ramemhə nəghīn nə Lasaros. Imwəni fwe Petani. Petani in rukwənu səvəi Meri mine piəvi Meri nəghīn nə Marta.

10:38: Jon 14:10-11 **10:39:** Luk 4:30, Jon 8:59 **10:40:** Jon 1:28

10:42: Jon 7:31 **11:1:** Luk 10:38-39

² Meri naha in pran sə rinətəgi pen senta ia nisui Iərimənu səkitaha, mahakwi raka ia nimwai nukwənen. Lasaros naha in kitiriməni.

³ Lasaros ramemhə iamɪnhi irə ro pen kitiriməni mi naha krouərhi pen nəgkiariien riti revən ti Iesu, rouni mə, “Iərimənu. Ik riti sə ikokeikei pik ramemhə.”

⁴ Mətə nəpɪn Iesu riregi nəgkiariien naha, rini mə, “Nemhəien i ko ripko mhə Lasaros remhə anan. Ramarə irə mə nərmama tuhətoni nasoriien səvəi Kumwesən. Nemhəien i in suatuk sə Kumwesən truvehi utə nəghi Tini irə.”

⁵ Iesu rokeikei pik Marta mine piəvni Meri mine kitirimənrau Lasaros.

⁶ Ro iamɪnhi irə nəpɪn in riregi mə Lasaros ramemhə, in rarə mwi nəpɪn kəru mwi ia kwopun naha in ramarə ikin.

⁷ Nəpɪn naha kəru rukurau nənə in rini pen ti nərmama me səvənhi mə, “Pwəh səuvən mwi fwe tənə Jutia.”

⁸ Miregi nərmama me səvənhi həni pen tukwe in mə, “Iahatən. Təkwtəkwuni a kwərha nəmə asori me ia Jutia hokeikei mə tuhəkwi əpune ik ia kəruətərei me. Mətə ikokeikei mə tikrərig mevən mwi fwe ikin?”

⁹ Miregi Iesu rini mə, “Kimiaha hiəukurən mə aoa twelef ia ran. Trini minuə iərmama riti ramavən ia ran, tripkapəti mhə ti nəri nə mə in ramətə nukuraanien sə raməhiəpwɪn nərmama ia tiprənə i.

10 Mətə trini minuə iərmama riti ramavən ia nəp̄in in trap̄eti ti nəri nə mə nukuraanien nəha riwən irə.”

11 Iesu rini pam nəgkiariien me nəha, marip̄in mani pen ti nirəha i mə, “Kitaha riti Lasaros ramapri, mətə iakinamevən takəsüəpwiri in.”

12 Miregi nərmama me səvənhi həni pen tukwe in mə, “Iərimənu. Trini minuə in ramapri in tru-vehe məsanin.”

13 (Iesu rəgkiari ia Lasaros mə ruvamhə, mətə rerinraha ramrhi mə nipwrai nəgkiariien səvənhi mə in ramapri a.)

14 Ro pen Iesu rini pen atukwatukw ti nirəha i mə, “Lasaros ruvamhə.

15 Nənə nəp̄in rerik rirhi kimiaha, iakagien mə iou iapkarə mhə ia kwopun nəha nəp̄in remhə irə. Nəri nəha trasitu ia kimiaha mo kimiaha hiəni nipərhiēnien ia nirak. Mətə pwəh səuvən tukwe.”

16 Ro iam̄inhi irə Tomas nəha kani in mə “Mwirmwir,” rini pen ti nərmama me nəha irəha min kamhəkurirə ia Iesu mə, “Ramasan. Pwəh kitaha pam səuvən mhemhə kitaha min.”

Iesu rəgkiari vivi m Marta mine Meri

17 Nənə Iesu rapirapw ia Petani mətoni Lasaros rinəmak nəp̄in kefə raka ia nipəgi kəruətērei.

18 Rukwənu nəha Petani ipaka ti Jerusalem, kavən rəmwhen ia kilometa kahar.

19 Nəkur Isrel me həpik həməuvehe ti Marta mine Meri mə tuhəgkiari vivi minrau ti nəri nə mə k̄itirimənrau ruvamhə.

20 Ro iam̄nhi irə nəp̄in Marta r̄iregi mə Iesu rauvehe, in revən mətə in. Mətə Meri raməkure a ia nəkwai nimwə.

21 Marta r̄ini pen ti Iesu i mə, “Iərimənu. Ko ramo ik ia kwopun i ko k̄itirimak rəpwəh nemhəien.

22 Mətə iou iakukurən mə təkwtəkwuni nəfe nəgh̄in tikəres Kumwesən tukwe, in truvei pehe mik.”

23 M̄iregi Iesu r̄ini pen tukwe in mə, “K̄itirimam trətui mwi ia nemhəien səvənhi.”

24 M̄iregi Marta r̄ini pen tukwe in mə, “Iou iakukurən mə in trətui mwi ia nəp̄in sampam, nəp̄in nərmama tuhətui mwi ia nemhəien.”

25 M̄iregi Iesu r̄ini pen tukwe in mə, “Iou iərmama i iakamo nərmama səməme həuvamhə hətui mwi ia nemhəien. Iou n̄im̄iruien. Iərmama sə rani n̄ip̄ərhienien ia nirak nəri auər a mə remhə mətə tr̄im̄iru.

26 Nənə iərmama sə ram̄iru, mani n̄ip̄ərhienien ia nirak, tr̄ip̄kemhə mhə ia nəp̄in riti. Ikini n̄ip̄ərhienien ia nəgkariien i?”

27 M̄iregi Marta r̄ini pen tukwe in mə, “Ouəh, Iərimənu. Iakani n̄ip̄ərhienien mə ik iəmə i kani mə Kristo. Ik T̄ini Kumwesən. Ik iəmə i profet kupwən me həmāni mə tikuvehe ia t̄ip̄rənə i.”

28 Marta r̄ini nəgkariien nəha, nənə mərari mevən mə trəkwein piəvni Meri. In revən mægkiari afafa min, m̄ini mə, “Iahatən səkrau in i ruvəuvehe, maməres ik.”

29 Nənə nəp̄in Meri r̄iregi nəgkariien nəha, riskəmter akwauakw, mevən ti Iesu.

³⁰ Iesu rīpkuvehe mhə ihi ia rukwənu nəha, mətə ramərer ihi ia kwopun nəha Marta rīnətoni in ikin.

³¹ Nəkur Isrel me nəha səməme kamhəkure irəha Meri ia nəkwai nimwə mamhəgkiari vivi min, hətoni Meri riskəmter akwauakw mier irapw iruə. Ro pen irəha həkurirə in. Rerīnraha ram-rhi mə rosi in ramevən mə trasək ia kwopun kinərkwafə nīpwrai kitiriməni ikin.

³² Nəpīn Meri ruvehe ia kwopun nəha Iesu ramərer ikin, mətoni, in rīnimwi nukurhun mi ia nənimen, mīni pen tukwe in mə, “Iərimənu. Ko ramo ik ia kwopun i ko kitirimak rəpwəh nemhəien.”

³³ Ia nəpīn nəha Meri ramaşək. Nəkur Isrel me nəha səməme həuvehe irəha min irəha mwi kamhasək. Iesu rətoni rerīn rərkwəpīr, meiahagəfi tukwe,

³⁴ mīni mə, “Kīmiaha hiənərkwafə nīpwrān pəku?”

Miregi irəha həni pen tukwe in mə, “Iərimənu. Uvehe mətoni.”

³⁵ Iesu rasək.

³⁶ Ro pen nəkur Isrel me həni mə, “Hətoni ro. Rosi in rokeikei pīk anan Lasaros.”

³⁷ Mətə irəha nepwīn həni mə, “Iəmə i rīnomasan raka iərmama riti nənimen rīfwə. Rəfo in rīpkomasan mhə mwi Lasaros mə trəpwəh nemhəien?”

Iesu ro Lasaros rətui mwi ia nemhəien

³⁸ Ro iamīnhi irə Iesu rīregi mwi rərəha anan. In ruvehe ia kwopun kinərkwafə nīpwrai Lasaros ikin. Kinərkwafə nīpwrān ia nīpəgi kəruətərei riti.

Nənə kəruətərei riti mwi ramərer tukuahag tərhui nīpəg nəha.

³⁹ Iesu rini mə, “Həuvehi raka kəruətərei nəha.”

Mətə Marta, kītiriməi iəmə nəha sə ruvamhə, rini pen tukwe in mə, “Tərimənu. In ruvəpein raka. In i nəpīn sə ro kefə səvənhi.”

⁴⁰ Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Rosi ikinenouenou nəfe iakiməni pehe tukw ik uə? Trini minuə ikini nīpərhienien ia nirak, tikətə nasorīen səvəi Kumwesən.”

⁴¹ Ro iamīnhi irə irəha həuvehi raka kəruətərei nəha. Nənə Iesu rəkwətə, mīni mə, “Tata. Iakani tanak tukw ik ti nəri nə mə ikuvəregi raka iou.

⁴² Iakukurən mə ikamregi iou ia nəpīn me pam, mətə iakani nəgkiariien i mə trasitu ia nərmama me i kamhərer kuraukurau. Iakuə irəha tuhəni nīpərhienien mə ikinərhi pehe iou.”

⁴³ Nəpīn Iesu rini pam nəgkiariien me nəha, rəkwēin əpwəmwis, mīni mə, “Lasaros! Ier irapw!”

⁴⁴ Nənə iəmə nəha sə ruvamhə rier irapw. Tinari me nəha sə kinərkwī rəgīn mi mīne nisun mi irə mīne sə nəha kinərkwī nənimen irə kamhəmāk ihī ia nīpwrān. Nənə Iesu rini pen ti nīrəha i mə, “Həfi raka tinari irə, pwəh ravən.”

Nəmə asori me hərāi sun mə tuhousi əpune Iesu

⁴⁵ Nəkur Isrel me nəha səməme həməuvehe mhəti pehe Meri irəha həpik hətoni nəfe Iesu rino, nənə mhəni nīpərhienien ia Iesu.

⁴⁶ Mətə irəha nepwīn həuvən ti Farisi me, mhəni pen nəfe Iesu rino.

47 Ro iam̄inhi irə pris asori me mine Farisi me housəsimw̄in nəmə asori me səvəi nəkur Isrel, mhəni mə, “Kitaha tsəfo i? Kwa iəmə i ramo n̄imtətien me ripik.

48 Tr̄ini minuə kitaha səseni in ramo iam̄inhi irə marip̄in, nərmama me pam tuhəni n̄ipərhiēnien irə. Nənə nəkur Rom tuhəuvehe mhouraha n̄imwəfwaki səkitaha mine nərmama me səkitaha.”

49 Mətə irəha riti nəgh̄in nə Kaeafas in rauvehi wok səvəi pris asori anan ia nuk nəha. In r̄ini pen ti n̄irəha i mə, “K̄imiaha hiəreirei nari.

50 Rəfo k̄imiaha hiəpkətə mhə mhəukurən? Ko iərmama kuatia remhə ti nəkur Isrel ramasan m̄əpi raka kousi əpune kitaha nəkur Isrel me pam.”

51 Kaeafas ripk̄ini atukw mhə nəgkiariien i, mətə in rauvehi wok səvəi pris asori anan ia nuk nəha, mani irapw nəgkiariien sə ruku pen ti Nən̄imw̄in Ikinan. Nəri nəha ripk̄ier pehe mhə ihi, mətə in rukupwən m̄ini irapw mə Iesu tremhə ti nəkur Isrel.

52 Mətə in tripkemhə mhə ti n̄irəha əpa nəkur Isrel, in tremhə mwi ti n̄ipwnəti Kumwesən me səməme kamharə kirk̄iri ia tənəmtənə me, nənə mousəsimw̄in irəha ia kusen kuatia.

53 Ia n̄əp̄in nəha nəmə asori me nəha hənəmrai sun mə tuhousi əpune Iesu.

54 Ro iam̄inhi irə Iesu rəpwəh navən irapwien ia nəmri nəkur Isrel ia tənə Jutia, mətə in rəpwəh tənə səvənraha mevən ia taon riti nəgh̄in nə Efrem.

Taon naha ipaka ti kwopun akwesakwes ikin. Iesu ramarə ikin irəha nərmama me səvənhi.

⁵⁵ Nəveginien asori naha səvəi nəkur Isrel nəghin nə Pasova ruvəuvehe ipaka. Ro pen nərmama həpik həier ia kwopun me mhəutə pen fwe Jerusalem mə tuho irəha həmher ia nəmri Kumwesən kurirə Pasova ruvehe.

⁵⁶ Irəha kamhərer ia nimwə səvəi Kumwesən, mamhətui Iesu, mamhəgkiari mınraha me, mamhəni mə, “Kimiaha hiəməfətərig irə? Rosi ko in rəpkuvehe mhə ia nəveginien asori uə?”

⁵⁷ Irəha həni ianhi ti nəri nə mə pris asori me mine Farisi me həuvəni raka nəkwanraha mə trini minuə iərmama riti rukurən kwopun Iesu ramarə ikin traməkeikei mını pen ti nirəha i nənə irəha tuhəuvən mhəkwtəmhiri in.

12

Meri rətəgi pen senta ia nisui Iesu

¹ Nəpın sikis a mwi nəveginien asori naha Pasova ruvehe. Ro pen Iesu revən ia Petani, imwei Lasaros. Lasaros nə iəmə sə Iesu rinəsəwpwiri in ia nemhəien.

² Irəha həpnəpenə nəveginien riti sənəi Iesu fwe ikin. Marta rasui raka nəveginien. Lasaros in mwi riti ia nərmama me naha səməme kamhani pəri nari irəha min.

³ Ia nəpın naha Meri ruvehi nıpəri senta kınə ia nat atukwatukw nənimen rutə pik. In ruvehi mətəgi pen ia nisui Iesu mi, nənə mınamrai nisun

mi ia nīmwai nukwānen. Nəkwai nīmwə ruvehe mukuər ia nīpeki senta.

⁴ Mətə iərmama riti səvəi Iesu, nəghin nə Jutas Iskariot, iəmə nəha rīpko mhə tui truvei pen Iesu ia rəgi nərmama səməme haməmwəki in, in rini mə,

⁵ “Rəfo kīpkəmri pen mhə nəmri nari ia senta nəha? Kukurən nuvehien silin me kino ia silva irəha pam tri hantret, kuvei pen m nərmama nautə səvənraha riwən.”

⁶ Jutas rīpkini mhə nəgkiariien nəha ti nəri nə mə in rokeikei mə trasitu ia nərmama nautə səvənraha riwən. Mətə in rini nəgkiariien nəha ti nəri nə mə in rauvehi tənəripw irəha kamhəvai pen mane irə, nənə nəpīn nepwīn ramakres afafa nīpərin səvənhi.

⁷ Mətə Iesu rini mə, “Əpwəh nəskiiien prən i. In rino nəri i rerin ramrhi nəpīn tukinīmwi iou irə.

⁸ Nərmama nautə səvənraha riwən tiharə kimiaha minraha nəpīn me, mətə iou tapkarə pəri mhə kitaha m kimiaha nəpīn me.”

⁹ Nəkur Isrel me həpik həregi mə Iesu in ia kwopun nəha, həregi həuvən tukwe. Irəha həpkəuvən mhə mə tuhətoni Iesu əpa, mətə həuvən mə tuhətoni mwi Lasaros. Lasaros nə in iəmə sə Iesu rinəsəwpwiri in ia nemhəien.

¹⁰ Pris asori me hərai sun mə tuhousi əpune Lasaros mwi,

¹¹ ti nəri nə mə nəkur Isrel me həpik, nəpīn hətoni mə in ruvəmīru mwi, həni nīpərhienien ia Iesu, nənə mhəpwəh nukurirəien nəmə asori me səvənraha.

*Iesu revən mapirapw fwe ia Jerusalem nərmama
həgnəgini in*

¹² Kini rakwakwi irə, nərmama me nəha səməme həuvən ti nəveginien asori nəha Pasova həregi mə Iesu rauvehe ia Jerusalem. Nərmama me nəha həpik.

¹³ Həuvehi nimwai nəmwir mhəuvehi mhəier ia taon mhəuvən mhətə in rauvehe ia suatuk, kamhəkwein əpwəmwis mə,

“Səgnəgini Kumwesən!

Səkwein amasan ia iəmə i rauvehe ia nəghi
Iərimənu səkitaha!

Səkwein amasan irə, in kig səvəi nəkur Isrel!”

¹⁴ Iesu rətə kwəti togki riti nənə rəkure irə. Nəri nəha ramesi pen nəgkiariien i kimərai pen ia Nəkukuə Ikinan. Rini iaminihi irə minuə,

¹⁵ “Nəkur Saeon^a tihəpwəh nehekərien.

Hətə ro kig səkimiaha rauvehe,
maməkure ia kwəti togki riti.”

¹⁶ Ia nəpin nəha nərmama me səvəi Iesu həreirei nīpwrai narimnari me i. Mətə kurirə irə, kuvehi utə raka Iesu revən fwe ia neiai, rerinraha rirhi mə kimərai pen narimnari me i ia Nəkukuə Ikinan raməgkiari irə. Rerinraha rirhi mwi mə nərmama me həno narimnari me i irə.

¹⁷ Iesu rino Lasaros rətui mwi ia nemhəien səvənhi. Nərmama me nəha səməme kamhərer irəha min ia nəpin nəha in rinəkwein Lasaros irə mə trier ia nīpəgi kəruətərei irəha kamhəripin mamhəni irapw nəfe irəha hənətoni.

12:13: Mat 27:42, Jon 1:49 **a 12:15:** Nəgkiariien i ‘Saeon’ nəghi Jerusalem. **12:16:** Jon 2:22 **12:17:** Jon 11:43-44

18 Nərmama həpik hənuə tuhətoni İesu ti nəri nə mə irəha kəmhəregi mə in rino nımtətien nəha.

19 Ro iamınhi irə Farisi me kəmhəni pen ti nırəha me i mə, “Hətoni ro, kitaha ko səpkə anan mhə nari riti! Təkwtəkwwuni nəha nərmama me pam kəmhəkurrə in!”

İesu rini irapw mə traməkeikei memhə

20 Nəkur Kris me nepwın nəha ikın kəmhəfwaki irəha nərmama me nəha səməme həməutə pen fwe Jerusalem ti nəveginien asori.

21 Nəkur Kris me nəha həuvehe ti Filip. (Filip imwəni fwe Petsaeta ia tənə Kalili.) Həuvehe mhəni pen tukwe in mə, “İəmə asori. Kimaha iahokeikei mə tahətoni İesu.”

22 Ro iamınhi irə Filip revən mını pen ti Antru, nənə rouevən rouni pen ti İesu.

23 Nənə İesu rini pen ti nırəha i mə, “Təkwtəkwwuni nəha nəpın sə Kumwesən truvehi utə nəghi İəməti İərmama irə ruvəuvehe.

24 İakani nıpərhiendien tukumiaha i. Nuni nari riti ko rıpkukuə mhə kwənkwan trini mınuə rıpkukupwən mhə mımwei irapw ia tıprənə memhə. Mətə mə remhə trukuə kwənkwan rıpik.

25 İərmama sə rokeikei pik nımıruien səvənhi trarfai irə, mətə iərmama sə rəmwəki nımıruien səvənhi ia tıprənə i in trəkwtəmhiri nımıruien səvənhi mamevən muvehi nımıruien rerin.

26 İərmama sə ramo tukwini nari miou traməkeikei mukurirə iou. Nənə kwopun pəku iakamarə ikın iərmama sə ramo tukwini nari

12:19: Jon 11:48 **12:21:** Jon 1:44, Luk 19:3, 23:8 **12:23:** Jon 13:31-32, Jon 17:1 **12:24:** 1Kor 15:36 **12:25:** Mat 16:25
12:26: Jon 14:3, 17:24

miou in mwi trarə ikin. Iərmama sə ramo tukwini nari miou Tata Kumwesən trisiai in.

²⁷ Təkwətəkwuni nəha iakregi rərəha anan. Nənə takəfni mwi irə? Ko iakini mə “Tata uvehi raka nəmisəien sə rauvehe tukw iou”? Rekəm, kwa in nə iakiməuvehe tukwe mə nəpin i treste iou iamihin irə.

²⁸ Tata uvehi utə nəghim!”

Təkwətəkwuni a mwi kregi nəgkiariien riti ruku pen ia neiai muvehe. Nəgkiariien nəha rini mə, “Iou iakuvəuvehi utə raka nəghik, nənə təkwətəkwuni nəha takuvehi utə mwi.”

²⁹ Nərmama səməme kamhərer ipaka tukwe həregi həni mə, “Kwa karuəruə!” Nepwin həni mə, “Agelo riti rəgkiari pen min.”

³⁰ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “nəgkiariien nəha rīpkuvehe mhə mə iou takregi. Mətə ruvehe mə kimiaha tihəregi.

³¹ Təkwətəkwuni nəha rino nəpin sə Kumwesən trərpwin noien ərəha me kamo ia tīprənə i. Təkwətəkwuni nəha in trəkoui irapw Setan sə ramərimənu ia tīprənə i.

³² Nənə iou, nəpin kuvehi utə iou iakaraka ia tīprənə, takvi pehe nərmama pam həuvehe tukw iou.”

³³ Iesu rini nəgkiariien i mani əuenhin mə trəfemhə irə.

³⁴ Ro pen nərmama həni pen tukwe in mə, “Kimaha iahəvəregi raka ia Loa səkitaha mə nəpin Kristo truvehe in tramarə rerin. Rəfo ikani

12:27: Sam 6:3, 42:5, Mat 26:38 **12:28:** Mat 3:17 **12:29:** Wok Me 23:9 **12:30:** Jon 11:42 **12:31:** Jon 9:39, 14:30 **12:32:** Jon 3:14 **12:33:** Jon 18:32 **12:34:** Sam 89:4,36, Sam 110:4, Aes 9:7, Dan 7:14

mə tukuvehi utə Iəməti Iərmama? Sin nəha Iəməti Iərmama nəha?”

³⁵ Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Nukuraanien sə raməhiəpwɪn kɪmiaha trarə nəpɪn ouihi a mwi kɪmiaha min. Havən nəpɪn nukuraanien i ramarə ihi kɪmiaha min, kamo nəpitəvien ruvehe mousəman kɪmiaha. Iərmama sə ramavən ia nəpitəvien rɪreirei kwopun ramevən ikɪn.

³⁶ Nəpɪn nukuraanien i ramarə ihi kɪmiaha min, tihəni nɪpərhienien irə. Ia suatuk nəha kɪmiaha tihəuvehe mho nɪpwnəti nukuraanien ia kɪmiaha.” Nəpɪn Iesu rini pam nəgkariien me i, in rəpwəh irəha, mevən məkwaɸə.

Nəkur Isrel həpwəh ninien nɪpərhienien ia Iesu

³⁷ Iesu rino auər a nɪmtətien me rɪpɪk ia nəmri nəkur Isrel mətə irəha həpkɪni mhə nɪpərhienien irə.

³⁸ Noien i rier pehe iamɪnhi mə nəgkariien i Profet Aesea rɪməni fwe kupwən truvehe mukuə irə. In rɪməni iamɪnhi irə minuə, “Iərimənu. Sin rini nɪpərhienien ia nəgkariien səkimaha?

Iərimənu ro pui nɪskaiien səvənhi m sin?”

³⁹ Ro iamɪnhi irə irəha ko həpkɪni mhə nɪpərhienien ia Iesu ti nəri nə mə Profet Aesea rɪməni mwi minuə,

⁴⁰ “Kumwesən rino nənimenraha rɪfwə, nənə məsisəg ia nətərigien səvənraha.

In rino iamɪnhi kamo irəha hətə nari ia nənimenraha, mhəukurən nari ia rerɪnraha,

mhærarig,

nənə tako irəha həuvehe mhəsanin.”

⁴¹ Profet Aesea rıməni nəgkiariien me i ti nəri nə mə in rınətoni nasoriien səvəi Iesu, nənə mægkiari irə.

⁴² Mətə pərhiien nəmə asori me həpik kwopti irəha mwi həni nıpərhiienien ia Iesu. Mətə ti nəri nə mə kamhəhekır Farisi me, həpwəh nini irapwien. Irəha həpwəh nokeikeiien mə Farisi me tuhərhi irapw irəha ia nimwəfwaki səvənraha.

⁴³ Nəmə asori me i hokeikei mə nərmama tuhaməmwur ia nəgnəginiien irəha. Irəha hokeikei sə nəha məpi raka mə Kumwesən trəgnəgini irəha.

⁴⁴ Ia nəpin nəha Iesu rəkwein əpwəmwis, mini mə, “Iərmama sə rani nıpərhiienien ia nirak, rıpkini əpa mhə nıpərhiienien ia nirak, mətə rani nıpərhiienien ia Iəmə sə rınərhi pehe iou.

⁴⁵ Nənə iərmama sə ramətə iou, ramətə mwi Iəmə sə rınərhi pehe iou.

⁴⁶ Iou iakiməuvehe ia tıprənə i iakəmwhen ia nukuraanien. Ro iamınhi irə, iərmama sə rani nıpərhiienien ia nirak trıpkarə mhə ia nəpitəvien.

⁴⁷ Iərmama sə ramregi nəgkiariien me səiou, məpwəh noien nəfe iakani, tapkərpwın mhə noien ərəha səvənhi. Iou iapkuvehe mhə ia tıprənə i mə takərpwın noien ərəha səvəi nərmama, mətə iakuvehe mə takuvehimıru irəha.

⁴⁸ Mətə iərmama sə rauvei pehe təkutan miou, məpwəh mwi niniiien nıpərhiienien ia nəgkiariien

12:41: Aes 6:1 **12:42:** Jon 7:48, 9:22 **12:43:** Jon 5:44 **12:44:** Mat 10:40 **12:45:** Jon 14:9 **12:46:** Jon 8:12, 12:35 **12:47:** Jon 3:17, 8:15 **12:48:** Hip 4:12

me səiou, nari riti nəha ikın tukərpwın pen min tukwe. Ia nəpın sampam tukərpwın pen min ti nəri nə mə rini nəri auər a ia nəgkiariien səiou sə iakiməni.

⁴⁹ Tro iamınhi irə ti nəri nə mə nəgkiariien me i səiou rıpkuku pehe mhə ia nirak a. Mətə Tata Kumwesən sə rınərhi pehe iou iakuvehe, in nə riməni pehe nəkwan tukw iou i mə nəfe noien səvəi nəgkiariien takesi pen mine nəfe nəgkiariien takini.

⁵⁰ Nənə iakukurən mə nəgkiariien i səvənhi in nə nukune nimiruien rerin. Ro iamınhi irə nəfe iakani, mani makurirə a nəfe nəgkiariien Tata Kumwesən riməni pehe tukw iou i.”

13

Iesu raikuas ia nisui nərmama me səvənhi

¹ Trakwakwi tuko nəveginien asori nəha Pasova. Iesu rukurən mə nəpın səvənhi ruvəuvehe ipaka na trəpwəh tıprənə i mevən ti Tata Kumwesən. Nəpın me in ramokeikei nərmama me səvənhi səməme kamharə ia tıprənə i, mamokeikei irəha nəpın me meste pehe nəpın in tremhə irə.

² Ia nəruarəv Iesu mine nərmama me səvənhi kamhani pəri nari. Setan rınəmri pen raka nətərigien riti ia reri Jutas Iskariot, tını Saemon, mə truvei pen Iesu ia rəgi nərmama səməme haməmwəki in.

³ Iesu rukurən mə Tata Kumwesən ruvəuvei pen raka narimnari me pam ia rəgin. In rukurən

mwi mə fwe kupwəh in rəpwəh Kumwesən muvehe, nənə təkwtəkwuni in trirəriḡ mevən mwi ti Kumwesən.

⁴ Ro iam̄nhi irə in r̄iskəmter ia kwopun nəha kamhani pəri nari ikin, muvehi raka karkahu səvənhi, nənə muvehi tinari riti mwi kamərai raka nəpwtiḡien irə, mətoti.

⁵ Mətoti pam, m̄ivi pen nui ia nari kamaikuas ia nisui iərmama irə, nənə m̄inamaikuas ia nisui nərmama me səvənhi, nənə mamrai raka nəpwtiḡien ia tinari sə in r̄inətoti irə.

⁶ Nəp̄in in ruvehe ti Saemon Pita, Pita r̄ini pen tukwe in mə, “Iərimənu. Ikuə tikaikuas mwi ia nisuk mi?”

⁷ M̄ireḡi Iesu r̄ini pen tukwe in mə, “Nəri i iakamo ikreirei təkwtəkwuni, mətə kurirə ikin tikukurən.”

⁸ M̄ireḡi Pita r̄ini pen tukwe in mə, “Rekəm. Ko iakəpwəh nəseniien ik ikaikuas ia nisuk mi ia nəp̄in riti.”

M̄ireḡi Iesu r̄ini pen tukwe in mə, “Mə iapkaikuas mhə ia niram, tukəpwəh n̄iniien mwi mə ik iərmama riti səiou.”

⁹ M̄ireḡi Saemon Pita r̄ini pen tukwe in mə, “Iərimənu. Mə ro iam̄nhi irə, tikəpwəh naikuas əpaien ia nisuk mi, mətə tikaikuas mwi ia t̄ipage rəḡik mi m̄ine nukwənek.”

¹⁰ M̄ireḡi Iesu r̄ini pen tukwe in mə, “Iərmama sə r̄inaru raka traru mwi ti nəfe? N̄ipwran r̄inəmher pam raka, mətə nisun mi əpa traməkeikei maikuas mwi ia nirau. Kimiaha hiənəmher raka, mətə r̄ipko mhə kimiaha pam.”

¹¹ Iesu ruvəukurən raka sin ia nirəha truvei pen in ia rəgi nərmama səməme haməmwəki in. Ro pen in rini ianhi mə, “Ripko mhə kimiaha pam hiamher.”

¹² Nəpən Iesu raikuas pam ia nisunraha, rarkahu mwi karkahu səvənhi, mevən mwi məkure ia təmwhekin, nənə mini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha hiəukurən nipwrai nəri i iako m kimiaha?”

¹³ Kimiaha hiaməkwein iou mə ‘lahatən’ mine ‘Iərimənu.’ Nənə hiaməni atukwatukw a, ti nəri nə mə nipərhiēnien iou lahatən səkimiaha mine Iərimənu səkimiaha.

¹⁴ Ro iamīnhi irə mə iou iakinaikuas ia nisumiaha iamīnhi, ramasan mə kimiaha mwi tihaikuas ia nisumiaha me.

¹⁵ Iou iako noien i mahatən kimiaha irə mə kimiaha tiho rəmwhen iou iakino m kimiaha.

¹⁶ Iakani nipərhiēnien tukumiaha i. Iərmama sə ramo tukwini nari ripkasori mhə ia iəmə asori səvənhi. Iərmama sə kamərhi in ti nuvehien nəkariien in ripkasori mhə ia iərmama sə ramərhi in.

¹⁷ Təkwtəkwni nəha kimiaha hiəukurən amasan narimnari me i, ro iamīnhi irə trini minuə hio iamīnha irə, kimiaha rerimiaha tragien.”

Iesu rini irapw mə tukuvei pen in ia rəgi nərmama səməme haməmwəki in

¹⁸ “Iou iapkəkari mhə ia kimiaha pam. Iakukurən amasan səməme iakinərpwi rəgik ia nirəha. Mətə nəkariien i ia Nəkukuə Ikinan traməkeikei muvehe mukuə. Rini mə, ‘Iərmama

sə kupwən iarouəni nari kımrau min, mətə təkwtəkwni nəha in ruvəuvehe mınəmwəki iou.’

19 Iou iakani irapw nəri i tukumiaha təkwtəkwni, nəpın rəpwəh ihi nier peheien. Mətə nəpın trier pehe irə, nənə kımiaha tihəni nıpərhienien ia nirak mə iou i in i.

20 Iakani nıpərhienien tukumiaha i. Iərmama sə raməsevər ia rerin ti iərmama riti səiəu sə takərhi pen i rəmwhen mə raməsevər mwı ia rerin tukw iou. Nənə iərmama sə raməsevər ia rerin tukw iou rəmwhen mə raməsevər mwı ia rerin ti Kumwesən sə rınərhi pehe iou iakuvehe.”

21 Nəpın Iesu rini pam nəgkiariien me nəha, rıregi rərəha fwe ia rerin, mını irapw mə, “Iakani nıpərhienien tukumiaha i mə kımiaha riti truvei pen iou ia rəgi nərmama səməme kamhəmwəki iou.”

22 Nənə nərmama me səvənhi həti pen mhətoni irəha me, mhəreirei mə Iesu rani sin.

23 Irəha riti Iesu rokeikei pık, in raməkure ipaka ti Iesu.

24 Ro pen Saemon Pita ruini pen kənkapwə min mə trəres ro Iesu mə iərmama sin nəha in rani.

25 Ro iamınhi irə iərmama nəha rəkure pəpən ipaka ti Iesu, məres in mə, “Iərimənu, sin nəha ikani?”

26 Mıregi Iesu rini mə, “Iərmama sə takəkwsen bred meitesi ia nıse nari muvei pen min, iərmama nəha i nəha.” Nənə in ruvehi nıpəri bred riti, meitesi ia nıse nari, muvei pen m Jutas tını Saemon Iskariot.

²⁷ Nənə Jutas ruvehi bred, təkwtəkwuni a mwi Setan ruvnimwə ia rerin.

Nənə Iesu rini pen tukwe in mə, “Nəfe nəha ikuə tiko, iko akwauakw.”

²⁸ Iesu rini nəgkiariien nəha ti Jutas, mətə nərmama me nəha kamhani pəri nari irəha min həreirei mə rini pen ti nəfe.

²⁹ Nepwin rerinraha rirhi mə rosi Iesu riməni pen tukwe in mə trevən muvehi nəmri nəveginien riti uə trevən muvei pen mane nepwin m nərmama nautə səvənraha riwən. Rerinraha rirhi iamini ti nəri nə mə Jutas ramətui ti tənəripw sə irəha kamhəvai pen mane me səvənraha irə.

³⁰ Ro iamini irə nəpin Jutas ruvehi raka bred, rərer, mier akwauakw a. Ia nəpin nəha ruvəpitəv.

Saemon Pita trini mə rireirei Iesu

³¹ Nəpin Jutas ruvəier raka, Iesu rini mə, “Təkwtəkwuni nəha rino nəpin sə tukuvehi utə nəghi Iəməti Iərmama irə, nənə na in truvehi utə nəghi Kumwesən.

³² Trini minuə in ruvehi utə nəghi Kumwesən, Kumwesən in mwi truvehi utə in revən marə irau min. In tro təkwtəkwuni a mwi.

³³ Nipwnətik me. Ko iapkarə əpwəmwis mhə kitaha m kimiaha. Kimiaha tihəpkətui iou, mətə takini pehe mwi nəgkiariien kuatia a m kimiaha nəha təkwtəkwuni sə iakiməni pen m nəmə asori me səvai nəkur Isrel fwe kupwən. Iakiməni pen ti nirəha i mə, ‘Kimiaha ko hiəpkəuvən mhə nəha kwopun iakamevən ikin.’

³⁴ Nægkiariien vi riti takuvei pehe m kímiaha takwtækwuni mæ tiho. Kímiaha tihamækeikei mhokeikei kímiaha me. Ræmwhen iou iakokeikei kímiaha ia noien a mwi næha kímiaha tihamækeikei mhokeikei kímiaha me.

³⁵ Trini minuæ kímiaha hiokeikei kímiaha me iamini iræ, næmama me pam tuhæukuræn mæ kímiaha næmama me sæiou.”

³⁶ Nænæ Saemon Pita ræres pen in mæ, “Iærimænu, tikevæn pæku?”

Miregi Iesu rini mæ, “Kwopun pæku iakamevæn ikin næha takwtækwuni, ko ipkukuriræ mhæ iou mætæ kuriræ iræ tipkukuriræ iou.”

³⁷ Miregi Pita rini mæ, “Iærimænu takæpwæh nukuriræien ik næha takwtækwuni ti næfe? Iou rerik ragien a mæ takemhæ tukw ik.”

³⁸ Miregi Iesu rini pen tukwe in mæ, “Ikini mæ rerim ragien a mæ tikemhæ tukw iou? Iakani nipærhienien tukw ik i kuriræ ræiæ rakaka tikini m kahar mæ ikreirei iou.”

14

Iesu ramægkiari vivi m næmama me sævænh

¹ Nænæ Iesu rini pen ti niræha i minuæ, “Rerimæiaha ræpwæh næpouien. Kímiaha tihamækeikei mhæni nipærhienien ia Kumwesæn, mhæni mwi nipærhienien ia nirak.

² Ia nækwai nimwæ sævæi Tata sæiou nækwan ripik. Iakinamevæn takæpnæpenæ ia kwopun riti sækímiaha. Nægkiariien i ro nipærhienien. Mæ neikuæien ko iakæpwæh niniien tukumiaha.

³ Takevæn mæpnæpenæ ia kwopun riti sækímiaha,

mæpnæpenə pam nənə mīrərig pehe mwi mīpeki pehe kīmiaha ia nirak mə kīmiaha tiharə ia kwopun iakamarə ikin.

⁴ Kwopun nəha iakamevən ikin kīmiaha hiəuvəukurən raka suatuk səvənhi.”

Iesu in suatuk ti nevənien ti Tata Kumwesən

⁵ Mīregi Tomas rini pen tukwe in mə, “Iərimənu. Kīmaha iahəreirei kwopun nəha ikamevən ikin. Tahəfukurən suatuk ramevən ia kwopun nəha?”

⁶ Mīregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Iou suatuk. Iou nīpərhienien. Iou nīmīruien. Iərmama riti ko rīpkevən atukw mhə ti Tata Kumwesən trini minuə iou iapkuvehi mhə in mevən.

⁷ Trini minuə kīmiaha hiəukurən iou, tihəukurən mwi səiou Tata. Təkwtəkwuni mamevən hiəuvəukurən raka in, mhənətoni raka in.”

⁸ Mīregi Filip rini pen tukwe in mə, “Iərimənu. Ahatən ro Tata Kumwesən pwəh kīmaha iahətoni. Nəri nə in nə kīmaha iahokeikei.”

⁹ Mīregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Filip, iakinərə tui kitaha m kīmiaha, mətə ikamreirei ihi iou? Iərmama sə ramətoni iou, ramətoni Tata səiou. Rəfo ikini mə ‘Ahatən ro Tata Kumwesən pwəh kīmaha iahətoni?’

¹⁰ Kwa iou nə ia Tata Kumwesən, Tata Kumwesən in i ia nirak. Ipkini mhə nīpərhienien irə uə? Nəgkiariien me i səməme iakani pehe tukumiaha i rīpko mhə nəgkiariien atukw səiou, mətə Tata Kumwesən ia nirak ramo wok me səvənhi.

11 Ro iam̄inhi irə k̄im̄iaha tihaməkeikei mhəni n̄ipər̄hienien ia nirak nəp̄in iak̄ini iam̄inhi irə minuə ‘Iou nə ia Tata Kumwesən, Tata Kumwesən in i ia nirak.’ Mə rekəm tihaməkeikei mhəni n̄ipər̄hienien ia nirak ti nəri nə mə hiamətoni wok me i iakamo.

12 Iakani n̄ipər̄hienien tukumiaha i iərmama sə rani n̄ipər̄hienien ia nirak, in mwi tro wok me i iakamo. Ouəh pər̄hien in tro wok asori me məpi raka wok me i iakamo ti nəri nə mə iakamevən ti Tata Kumwesən.

13 Nəfe nari k̄im̄iaha tihəres ia nəgh̄ik, iou tako mə wok me i T̄ini Kumwesən ramo truvehi utə nəgh̄i Tata səvənhi.

14 Tr̄ini minuə hiəres nari riti miou ia nəgh̄ik, iou tako.”

Iesu r̄ini mə traməkeikei mər̄hi pehe Nənimw̄in Ikinan

15 “Tr̄ini minuə k̄im̄iaha hiokeikei iou, tihaməkeikei mho nəgkiariien me səiou.

16 Nənə takəres Tata Kumwesən, nənə in truvei pehe Iasitu riti mwi m̄ k̄im̄iaha in trarə rer̄in k̄im̄iaha min.

17 Iasitu nə in nə Nənimw̄in nə nukune n̄ipər̄hienien. Nərmama səvəi t̄iprənə i ko həpkuvehi mhə Nənimw̄in nə ti nəri nə mə irəha həpkətoni mhə, mhəreirei in. Mətə k̄im̄iaha hiəukurən in, ti nəri nə mə in ramarə k̄im̄iaha min nənə tr̄ipkarə ia rer̄im̄iaha.

14:11: Jon 10:38, 14:20 14:12: Mak 16:19-20 14:13: Mat 7:7,
Jon 15:16 14:15: Jon 15:10, 1Jon 5:3 14:16: Jon 14:26, 15:26,
Jon 16:7 14:17: Mat 10:20, Jon 16:13, Rom 8:26

18 Iou tapkəpwəh mhə kímiaha rəmwhen ia nəkwerhəkwərha kemhə təni irəha. Takrərig mwi tukumiaha.

19 Triṗko mhə tui nərmama səvəi tṗrənə i tuhəpkətoni mhə iou, mətə kímiaha tihətoni iou. Nənə ti nəri nə mə iou iakamiru, kímiaha mwi tihəmīru.

20 Tro nəṗin səvəi narimnari me i, nənə kímiaha tihəukurən mə iou nə ia Tata səiou, kímiaha i ia nīrak, nənə iou nə ia kímiaha.

21 Iərmama sə ruvəregi raka nəgkiariien me səiou, trini minuə ramo nəgkiariien me nəha, in nəha iərmama sə rokeikei pərhien iou. Iərmama sə rokeikei pərhien iou iamīnhi irə, səiou Tata trokeikei in, nənə iou mwi takokeikei in, mo pui pen iou min.”

22 Miregi Jutas (riṗko mhə Jutas Iskariot) rəres pen Iesu i mə, “Iərimənu. Tikəfo mo pui ik m kímaha əpa, mətə tikəpwəh no puien ik m nərmama səvəi tṗrənə?”

23 Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Trini minuə iərmama riti rokeikei iou, in tro nəgkiariien səiou, nənə səiou Tata trokeikei in, kímrau Tata səiou tarouvehe tukwe, iarauo rukwənu səkimrau mhararə kímrahar min.

24 Iərmama sə rəpwəh nokeikeiien iou, in trəpwəh noien nəgkiariien me səiou. Nəgkiariien i sə hiamregi riṗko mhə nəgkiariien atukw səiou, mətə in i nəgkiariien səvəi Tata Kumwesən sə rinərhi pehe iou iakuvehe.

14:18: Jon 14:3 14:19: Jon 16:16 14:20: Jon 17:21-23 14:21: Jon 15:10, 16:27 14:22: Wok Me 10:41-42 14:23: Mat 18:20, Jon 13:34, 2Kor 6:16, Efes 3:17 14:24: Jon 7:16

25 Narimnari me i iakani irapw tukumiaha i nəpɪn iakamarə ihi kɪtaha m kɪmiaha.

26 Mətə Nənɪmwɪn Ikinan i in Iasitu sə Tata Kumwesən trərhi pehe i ia nəghɪk, in trahatən kɪmiaha ia narimnari me pam. In tro rerɪmiaha ramrhi narimnari me i iakani pehe tukumiaha mə kɪmiaha tihəpwəh nenouenouien irə.

27 Na takəpwəh kɪmiaha, mətə iakəmri nəmərɪnuien tramarə tukumiaha. Nəmərɪnuien i səiou sə iakauvei pehe rɪpkəmwhen mhə ia nəmərɪnuien sə nərmama səvəi tɪprənə i tuhəuvei pehe. Rerɪmiaha rəpwəh nəpouien, məpwəh nəhekɪrien.

28 Kɪmiaha hiəuvəregi raka nəgkiariien səiou. Iakɪməni pehe tukumiaha i mə, 'Iou tapkəpwəh kɪmiaha, mətə kurirə takrərig pehe tukumiaha.' Trɪni mɪnuə hiokeikei pərhiɪn iou, nənə rerɪmiaha tragien a mə tihətoni iou iakamevən tɪ Tata Kumwesən, tɪ nəri nə mə in rasori məpi raka iou.

29 Iou iakani pehe raka narimnari me i tukumiaha nəha təkwtəkwuni kurirə həier pehe, ro iamɪnhi nəpɪn həier pehe tihəni nɪpərhiɪnien ia nirak.

30 Ko iapkəgkiari əpwəmwis mhə m kɪmiaha nəha təkwtəkwuni tɪ nəri nə mə Setan i iərɪmənu səvəi tɪprənə i rɪnauvehe. In rɪpkasori mhə ia nirak,

31 mətə nərmama səvəi tɪprənə i tuhaməkeikei mhəukurən mə iakokeikei Tata Kumwesən ro pen iakamesi pen atukwatukw nəfe nəgkiariien sə in

14:26: Jon 14:16 **14:27:** Jon 14:1, 16:33, Fil 4:7 **14:28:** Jon 14:3, 16:28, Jon 20:17, Luk 24:52 **14:29:** Jon 13:19 **14:30:** Jon 12:31, 16:11, Efes 2:2 **14:31:** Jon 10:18, 12:49, Mat 26:46

rimāni pehe tukw iou i mā tako. Hāuvehe pwāh saraka ia kwopun i.”

15

Nukune nei pārhien mine rāgrāgin me

¹ “Iou iakāmwhen ia nukune nei nāha krep sē ro nīpārhiēnien i. Sēiou Tata in rāmwhen ia iārmama sē ramāpārhi nei nāha. ² Rāgi nei me pam sāmāme hāpkukuā mhā in ramārai raka irāha. Rāgi nei me pam sāmāme kamhāukuā in ramāpārhi amasan mā trukūā kwānkwan rīpīk mwi.

³ Kīmīaha hiāmwhen ia rīgi nei nāha, nānā iakināpārhi raka kīmīaha ia nāgkiariēn me sāmāme iakani pehe tukumīaha.

⁴ Tihāpwit āknekīn ia nīrak, nānā iou takāpwit āknekīn ia kīmīaha. Rīgi nei ko rāpwāh nukūāien trīni mīnuā rīpkārer āknekīn mhā ia nīpren. Ia noien nāha rāmwhen a mwi nīmīruēn sākīmīaha ko rīpkukuā mhā kwānkwan trīni mīnuā hiāpwāh nāpwit āknekīnien ia nīrak.

⁵ Iou i, iou nukune nei nāha krep. Kīmīaha nā rāgrāgin me. Iārmama sē rāpwit āknekīn ia nīrak, nānā iakāpwit āknekīn irā, iārmama i in trukūā kwānkwan me rīpīk. Mātā kīmīaha ko hiāpko mhā nari riti trīni mīnuā hiāpkāpwit āknekīn mhā ia nīrak.

⁶ Iārmama sē rīpkāpwit āknekīn mhā ia nīrak in rāmwhen ia rīgi nei riti sē kīnārai raka ruvīmhiā. Rīgi nei me sāmāme hāuvāmhiā iamīnhi, tukīpeki irāha kārki pen irāha ia nāpw.

⁷ Trini minuə hiəpwit əknekɪn ia nirak, nənə nəgkiariien me səiou ramarə ia rerimiahā, nəfe hiokeikei, hiəukurən nəresien, nənə tuko m kɪmiahā.

⁸ Nimiruien səkimiahā traməkeikei mukuə kwənkwan me rɪpɪk. Nərmama me tuhətoni mhəukurən mə pərhiən kɪmiahā i nərmama me səiou. Ia noien nəhā tihəuvehi utə nəghi Tata səiou.

⁹ Iakokeikei kɪmiahā rəmwhen Tata Kumwesən rokeikei iou. Həpwit əknekɪn ia nokeikeiien səiou.

¹⁰ Trini minuə hiamo nəgkiariien me səiou, nənə tihəpwit əknekɪn ia nokeikeiien səiou, rəmwhen iou iakino nəgkiariien me səvai Tata səiou maməpwit əknekɪn ia nokeikeiien səvənhi.

¹¹ Iakani irəpw narimnari me i tukumiahā mə rerimiahā tramagien rəmwhen iou rerik ramagien, nənə nagienien i səkimiahā trasori pɪk.

¹² Nəgkiariien səiou sə iakani pehe tukumiahā i mə tiho ro iamɪnhi irə: Hokeikei kɪmiahā me rəmwhen iou iakokeikei kɪmiahā.

¹³ Samarə iərmama riti rəsəni kousi əpune in mə nemhəien səvənhi truvehimiru in me nepwɪn hiəukurən mə nokeikeiien riti mwi riwən rasori məpi raka nokeikeiien nəhā.

¹⁴ Trini minuə hiamo narimnari me i iakani pehe tukumiahā, ramahatən mə iou me nepwɪn nə kɪmiahā.

¹⁵ Iou tapkəkwein mhə mwi kɪmiahā mə iotukwininari me səiou ti nəri nə mə iotukwininari

15:7: Mat 7:7 **15:8:** Mat 5:16 **15:10:** Jon 14:15, 1Jon 2:5
15:11: Jon 17:13 **15:12:** Jon 13:34 **15:13:** Jon 10:11, 1Jon 3:16 **15:14:** Mat 12:50

rirei rei narimnari me sēmame iēmā asori sāvēnhi ramo. Mētā təkwtək wuni nēha takəkwein kīmiaha mā iou me nepwīn tī nēri nē mā narimnari me pam sēmame iakīmāregi sēiou Tata ramīni iakuvēni pehe raka tukumiaha.

¹⁶ Kīmiaha hiəpkukupwən mhə mhərpwi rəgīmiaha ia nirak, mētā iou iakukupwən mērpwi rəgik ia kīmiaha, muvehi utā kīmiaha mā tihəuvən nīmīruien səkīmiaha trukūə rəmwhen ia nei, nənə kwənk wamīaha trarə. Ro iamīnhi irə trīni mīnuə hiəres nari riti m Tata Kumwesən ia nəghik, nənə in truvei pehe m kīmiaha.

¹⁷ Nəgkiariien sēiou sē iakani pehe tukumiaha i mā tiho ro iamīnhi irə: Hokeikei kīmiaha me.”

Nərmama sāvai tīprənə tuhəmwəki nərmama me sāvai Iesu

¹⁸ “Trīni mīnuə nərmama sāvai tīprənə i kamhəmwəki kīmiaha, rerīmiaha trīrhi mā fwe kupwən irəha hənāməmwəki mwi iou.

¹⁹ Trīni mīnuə kīmiaha nərmama sāvai tīprənə i, irəha tuhokeikei kīmiaha tī nēri nē mā kīmiaha nərmama me sāvənraha. Mētā rīpko mhə kīmiaha nərmama sāvai tīprənə i. Iou iakinərpwi rəgik ia kīmiaha mā kīmiaha tiharaka ia nərmama sāvai tīprənə i. Ro iamīnhi irə nərmama sāvai tīprənə i kamhəmwəki kīmiaha.

²⁰ Rerīmiaha trīrhi nəgkiariien i iakuvēni raka tukumiaha i mā, ‘Iərmama sē ramo tukwini nari rīpkasori mhə ia iēmā asori sāvēnhi.’ Irəha hənometā iou, ro iamīnhi irə hiəukurən mā tuhometā mwi kīmiaha. Irəha hənəpwəh noien

nægkiariien me səiou, ro iam̄nhi irə hiəukurən mə tuhəpwəh mwi noien nægkiariien me səkimiaha.

21 Nərmama me səvəi tɪprənə i tuho narimnari me i ia kimiaha tɪ nəri nə mə kimiaha i nərmama me səiou. Irəha tuhometə kimiaha tɪ nəri nə mə həreirei Iəmə sə rɪnərhi pehe iou iakuvehe.

22 Trɪni mɪnuə iakəpwəh nuveheien mægkiari mɪnraha, nərhəhien səvənraha triwən. Mətə təkwtəkɰuni nəha iakuvəuvehe raka, ko həpkərkwafə mhə noien ərəha səvənraha.

23 Iərmama sə raməmwəki iou, in raməmwəki mwi səiou Tata.

24 Iakino narimnari me i ia nənimenraha, narimnari me sə iərməpə riti ko rɪpkə mhə. Trɪni mɪnuə iapko mhə iam̄nhi nərhəhien səvənraha triwən. Mətə təkwtəkɰuni irəha hənətə raka iou, mamhəmwəki kimrau Tata səiou.

25 Mətə nægkiariien i kimərai pen ia Loa səvənraha traməkeikei muvehe mukuə. Rini iam̄nhi irə mə, 'Iou iapko mhə nari riti ia nɪrəha, mətə irəha həmwəki iou.'

26 Iasitu riti nəha ikɪn Tata Kɰmwəsən truvei pehe iou takərhi pehe i tukumiaha. Iasitu nəha in nə Nənimwɪn nə nukune nɪpərhiɪenien sə ramier ia Tata Kɰmwəsən. Nəpɪn truvehe, trərer irəpw mægkiari ia nɪrak.

27 Nənə kimiaha mwi tihaməkeikei mhərer irəpw mhægkiari ia nɪrak, tɪ nəri nə kitaha miou sənarə fwe ia nukune wok səiou muvehe meste pehe təkwtəkɰuni."

16

¹ “Iakani pehe narimnari me i tukumiaha mə nahatətəien səkimiaha trəpwəh nımweiien.

² Irəha tuhəpkərhi irapw kımiaha ia nımwəfwaki me səvənraha. Pərhiən nəpın nəha ikin rauvehe, nəpın nərmama tuhousi əpune kımiaha rerınraha rırhi mə kamho wok amasan riti səvəi Kumwesən.

³ Irəha tuho noien me nəha ti nəri nə mə həreirei Tata səiou mhəreirei mwi iou.

⁴ Mətə iou iakukupwən mını pehe narimnari me i tukumiaha mə nəpın tuko narimnari me i ia kımiaha nənə rerımiaha trırhi mə iakuvəni pehe raka tukumiaha. Iou iapkini pehe mhə narimnari me i tukumiaha fwe kupwən ti nəri nə mə iakinamarə kitaha m kımiaha.”

Narimnari me Nənimwin Ikinan truvehe mo

⁵ “Təkwtəkwuni nəha iakinamevən ti İəmə sə rınərhi pehe iou iakuvehe, mətə kımiaha riti rıpkəres mhə iou mə, ‘Ikamevən pəku?’

⁶ Ti nəri nə mə iakani pehe narimnari me i tukumiaha, rerımiaha rəmisə pık.

⁷ Mətə iakani nıpərhiənien tukumiaha i ramasan pık tukumiaha mə takevən. Trını mınıuə iapkevən mhə, nənə lasitu trıpkuvehe mhə tukumiaha. Mətə trını mınıuə iakevən, nənə takərhi pehe in ruvehe tukumiaha.

⁸ Nənə nəpın in truvehe, tro pui nərmama səvəi tıprənə i hətə sas narimnari me ia nıkaren səvəi noien ərəha, noien atukwatukw, mıne nərpwınien noien ərəha.

⁹ In tro pui irəha hətə sas narimnari ia nɪkaren səvəi noien ərəha tɪ nəri nə mə irəha həpwəh niniien nɪpərhiendien ia nirak.

¹⁰ In tro pui irəha hətə sas narimnari ia nɪkaren səvəi noien atukwatukw, tɪ nəri nə mə iakamevən tɪ Tata Kumwesən, nənə kimiaha tihəpkətə mhə mwi iou.

¹¹ In tro pui irəha hətə sas narimnari me ia nɪkaren səvəi nərpwɪnien noien ərəha tɪ nəri nə mə Setan sə ramərɪmənʉ ia tɪprənə i, Kumwesən ruvəni raka mə trərpwɪn noien ərəha səvənhi.

¹² Narimnari me rɪpɪk mwi nəha ikɪn takɪni pehe tukumiaha. Mətə ko hiəpkregi pam mhə nəha təkwtəkʉwuni.

¹³ Nəpɪn Nənɪmwɪn i in nukune nɪpərhiendien truvehə, in triri pen kimiaha ia nɪpərhiendien me pam. In ko rɪpkɪni atukw a mhə nəgkiariien səvənhi, mətə nəfə nəgkiariien in rɪregi in trɪni. Nənə in trɪni irapw tukumiaha narimnari me səməme tuhəpkuvehə.

¹⁴ In truvehɪ nəfə səiou iakuvei pen min, nənə mɪni irapw tukumiaha i. Ia noien nəha in truvehɪ utə nəghɪk.

¹⁵ Narimnari me pam səvəi Tata Kumwesən, irəha narimnari me səiou. Ro pen iakani nəgkiariien i mə, 'In truvehɪ nəfə səiou iakuvei pen min, nənə mani irapw tukumiaha i.'

¹⁶ Trɪpkɔ mhə tui hiəpwəh nətoniien iou, kurirə irə trɪpkɔ mhə tui nənə hiətoni mwi iou."

¹⁷ Iesu rɪni nəgkiariien nəha nənə nərmama

nepwɪn səvənhi kambahes irəha me i mə, “Nəgkiariien nəha nɪpwrən rəfo irə? In rɪni pehe tukutaha i mə tɪpko mhə tui səpwəh nətoniien in, kurirə irə tɪpko mhə tui nənə sətoni mwi in. In rɪni mwi mə, ‘tɪ nəri nə mə iakamevən tɪ Tata Kumwesən.’ ”

¹⁸ Ro iamɪnhi irə irəha kambahəni mə, “Nəgkiariien i ‘tɪpko mhə tui,’ nɪpwrən rəfo irə? Kitaha sərəirei nəfe nəha in raməgkiari irə.”

¹⁹ Iesu ruvəukurən raka mə irəha hokeikei mə tuhəres in nari riti, ro pen in rɪni pen tɪ nɪrəha i mə, “Rəfo? Iou iakiməni mə, ‘Tɪpko mhə tui hiəpwəh nətoniien iou, kurirə irə tɪpko mhə tui nənə hiətoni mwi iou.’ ?Hiaməres kimiaha me tɪ nɪpwrai nəgkiariien i?

²⁰ Iakani nɪpərhiienien tukumiaha i mə kimiaha tihəregi rərəha mhasək, mətə nərmama səvəi tɪprənə i tuhagien. Kimiaha tihəregi rərəha anan, mətə nəmisəien səkimiaha truvsini pehe ia naɡienien.

²¹ Nəpɪn pran sə rɪpəmpəm nəpɪn səvənhi rukwakwa mə trərhi tɪni, in trɪregi rərəha tɪ nəri nə mə rɪno nəpɪn səvənhi mə trɪregi nəmisəien ia nɪpwrən. Mətə kurirə nəpɪn tɪni rɪnətui, nənə in renouenou ia nəmisəien nəha. In rerɪn ramagien pɪk, tɪ nəri nə mə tɪni rɪnətui pehe ia tɪprənə i.

²² Noien nəha rəmwhen a ia kimiaha. Təkwtəkwni nəha rerɪmiaha rəmisə, mətə kurirə irə iou takətoni mwi kimiaha, nənə rerɪmiaha tragien. Iərmama riti ko rɪpko mhə mwi rerɪmiaha rəpou.

²³ Ia nəpɪn nəha sə truvehə, tihəpkəres mhə mwi

nari riti miou. Iakani nīpārhiēnien tukumiaha i trīni mīnuā hiāres Tata Kumwesən nari riti ia nāghik, in truvei pehe m kīmiaha.

²⁴ Meste pehe təkwtəkwni hiāpkāres mhə Tata Kumwesən nari riti ia nāghik. Ramasan mā hiāres. In truvei pehe nāfe nari hiamāres i mā rerīmīaha tragien.

²⁵ Iou iakani narimnari me i tukumiaha ia nusipekinien me. Mətə nāpīn nāha ikīn sə truvehe iou takəpwəh mwi nāgkiariien m kīmiaha ia nusipekinien me, mətə takəgkiari ia Tata Kumwesən m kīmiaha ia noien riti sə kīmiaha tihāukurən amasan in.

²⁶ Ia nāpīn nāha kīmiaha tihāres ia nāghik. Hāregi ro nāgkiariien i sə iakani pehe tukumiaha. Iāpkīni mhə iamīnhi irə mā iou takəgkiari m Tata Kumwesən māres tukwini səkīmiaha.

²⁷ Rekəm. Kwa Tata Kumwesən in rokeikei kīmiaha tī nāri nā mā kīmiaha hiōkeikei iou, nənə mamhāni nīpārhiēnien mā iakuku pen tukwe in.

²⁸ Pārhiēn iakuku pen tī Tata Kumwesən muvehe ia tīprənə i. Nənə təkwtəkwni takəpwəh tīprənə i mīrārīg mevən tī Tata Kumwesən.”

²⁹ Miregi nārmama me sāvānhi hāni mā, “Təkwtəkwni ipkusipekin mhə. Ikani atukwatukw a tukumaha.

³⁰ Təkwtəkwni kīmaha iahāukurən mā ik ikukurən pam narimnari me. Iārmama riti trāres pehe nāresien riti tukw ik tī nāfe? Kurirə in rāres ik i, mətə ikuvāukurən raka nātārīgīen sāvānhi. Nāri i ro kīmaha iahāni nīpārhiēnien mā ikuku pen tī Kumwesən.”

³¹ Miregi Iesu rini pen ti nirəha mə, “Kimiaha hiəni nīpərhiēnien ia nirak nəha təkwtəkwni?”

³² Həregi ro, nəpīn nəha rauvehe, ruvəuvehe raka, nəpīn sə nərmama tuhərpwi kimiaha irə, hiaiū kirkiri pam, mhəuvən kuatia kuatia imwəmiaha me, mhəpwəh əpa iou. Mətə ko iapkavən əpa mhə ti nəri nə mə kimrau səiou Tata.

³³ Iakuvəni raka narimnari me i tukumiaha mə in i ia nirak tihəuvehi nəmərīnuien. Ia tiprənə i tuko nəmisəien m kimiaha, mətə tihəpwəh nehekiriēn, iou iakuvəuvehi irapw raka niskaiien səvəi tiprənə i.”

17

Iesu raməfwaki ti in atukw

¹ Iesu rini pam nəgkariien me i, məkwətə ia nīmagouagou, mīni mə,

“Tata, nəpīn səiou ruvəuvehe raka. Uvehi utə nəghi nərim mə in mwi truvehi utə nəghim.

² Ikiməuvehi pen nasoriien min mə trərimənu ia nərmama me pam, nənə muvei pen nīmīruien rerin m səməme ik ikiməuvehi pen irəha min.

³ Nənə nīmīruien rerin i nīpwrān mə nərmama tuhəukurən ik Kumwesən əpa pərhiēn, mhəukurən mwi Iesu Kristo sə ikinərhi pehe i.

⁴ Iou iakuvəuvehi utə raka nəghim ia tiprənə i, mo pam wok sə ikuvei pehe miou mə tako.

16:32: Mat 26:31,56, Jon 8:29 **16:33:** Jon 14:27, Rom 5:1, 2Tim 3:12, 1Jon 5:4 **17:1:** Jon 11:41, 12:23 **17:2:** Mat 11:27 **17:3:** 1Jon 5:20 **17:4:** Jon 4:34

⁵ Nənə təkwtəkwuni, Tata, uvehi utə iou iakuvehe marə krau mik. Uvei pehe nasorijen miou rəmwhen ia sə iakinavehi kupwən krau mik nəp̄in tiprənə ramiwən ihi.

Iesu raməfwaki ti nərmama me səvənhi

⁶ Nərmama me i səməme hənaraka ia nərmama səvəi tiprənə, ikuvei pehe irəha miou, iou iakinə pui pen raka nəghim m̄inraha. Kupwən irəha səim. Ikuvei pehe irəha miou, nənə irəha hənə nəgkariien səim.

⁷ Təkwtəkwuni nəha, irəha həkurən mə narimnari me pam səməme ikuvei pehe miou kamhəuku pehe tukw ik.

⁸ Nəgkariien me səməme ikiməni pehe tukw iou i, iou iakuvəni pen raka ti nirəha, nənə irəha həuvehi. Irəha həkurən mə iakiməuku pehe pərhien tukw ik, nənə həni n̄ipərhiēnien mə ik ikinərhi pehe iou.

⁹ Iou iakaməfwaki ti nirəha. Iapkəfwaki mhə ti nərmama me səvəi tiprənə, mətə iakaməfwaki ti nərmama me nəha səməme ikiməuvehi pehe irəha miou, ti nəri nə mə irəha nərmama me səim.

¹⁰ Nərmama me səiou irəha pam nə səim. Nərmama me səim irəha pam nə səiou. Nənə irəha həuvəuvehe raka mamhəuvehi utə nəghik.

¹¹ Tripkə mhə tui iakəpwəh narəien ia tiprənə i, mauvehe tukw ik, mətə nərmama me i tuhamarə ia tiprənə i. Tata Ikinan, tikətui amasan ti nirəha ia nəghim, nəhag sə ikiməsegi pehe miou. Tiko iam̄inhi irə mə irəha tuhəuvehe mho kuatia rəmwhen krau krauo kuatia.

¹² Nəp̄in iakinamarə kimaha m̄inraha iakamətui amasan ti nirəha ia nəghim, nəhag sə ikiməsegi pehe miou. Iou iakinərer tukuahag ti nirəha, nənə irəha riti rəpwəh nəruēien. Iərmama kuatia a ia nirəha rəruēi, in nəha iərmama sə tukouraha in mə nəgkiariien ia Nəkukuə Ikinan truvehe mukuə.

¹³ Təkwtək̄wuni iakinauvehe tukw ik, mətə iakamini nəgkiariien me i nəp̄in iakamarə ihi ia t̄iprənə mə irəha mwi rer̄inraha traġien rəmwhen ia iou rer̄ik ramagien.

¹⁴ Iou iakuvəvei pen raka nəgkiariien səim m̄inraha. Ro iam̄inhi irə nərmama səvəi t̄iprənə kamhəmwəki irəha, ti nəri nə mə r̄ipko mhə irəha nərmama səvəi t̄iprənə rəmwhen a ia iou r̄ipko mhə iou iərmama səvəi t̄iprənə.

¹⁵ Iap̄kəres mhə ik mə tikuvehi raka irəha ia t̄iprənə i, mətə iakokeikei mə tikərəpinhə iəremhə ərəha nəha Setan mə in trəpwəh nevəniēn mouraha irəha.

¹⁶ R̄ipko mhə irəha nərmama səvəi t̄iprənə rəmwhen a ia iou r̄ipko mhə iou iərmama səvəi t̄iprənə.

¹⁷ Tiko nəgkiariien səim kani mə n̄ipər̄hienien rəpər̄hi irəha pwəh həuvehe mhəmher, mho nərmama ikinan səim.

¹⁸ Ik ikinər̄hi pehe iou iakuvehe ia t̄iprənə i. Ia noien nəha iakər̄hi pen irəha həuvən ia tənəmtənə me.

¹⁹ Iakuvei pehe n̄im̄iruiēn pam səiou mik mə takasitu ia nərmama me i. Iakuə irəha mwi

17:12: Jon 6:39, 13:18, Jon 18:9 **17:13:** Jon 15:11 **17:14:** Jon 15:19 **17:15:** Mat 6:13, 2Tes 3:3, 1Jon 5:18 **17:18:** Jon 20:21
17:19: Hip 10:10

tuhəuvehe mhəmher, mho nərmama ikinan pərhien səim.”

Iesu raməfwaki ti nərmama me səməme tuhəni nīpərhienien irə

²⁰ “Iapkəfwaki əpa mhə ti nərmama me i, mətə iakaməfwaki mwi ti nərmama səməme tuhəregi nəvisauien səvənraha, nənə həregi həni nīpərhienien ia nirak tukwe.

²¹ Tata iakəfwaki mə irəha pam tuhəuvehe mho kuatia rəmwhen a ia krau, ik ia nirak iou ia niram. Iakəfwaki mə irəha tuhəuvehe mho kuatia a kitaha mik mə nərmama səvəi tīprənə tuhəni nīpərhienien mə ik ikinərhi pehe iou.

²² Nasorijen i sə ikiməuvehi pehe miou iakauvei pen minraha mə irəha tuhəuvehe mho kuatia rəmwhen krau kuatia

²³ iou ia nīrəha ik ia nirak. Iakuə irəha tuhəuvehe mho kuatia ia narimnari me pam mə nərmama me səvəi tīprənə tuhətoni mhəukurən mə ik ikinərhi pehe iou, mhəukurən mwi mə ikokeikei nərmama me i səiou rəmwhen ikokeikei iou.

²⁴ Tata iakokeikei mə nərmama me i səməme ikiməuvehi pehe miou irəha mwi tuharə kimaha minraha ia kwopun iakamevən ikin. Iakokeikei mə irəha tuhətoni nasorijen səiou sə ikiməuvehi pehe miou ti nəri nə mə ikinokeikei iou nəpīn tīprənə ramiwən ihi.

²⁵ Tata noien səim ratukwatukw. Nīpərhienien nərmama səvəi tīprənə i həreirei ik, mətə iou iakukurən ik. Nənə nərmama me i səiou həukurən mə ik ikinərhi pehe iou.

²⁶ Iou iakino pui pen nəghim minraha, nənə takaripin mamō pui pen nəghim iamini irə mə nokeikeien i sə ikinokeikei iou irə tramarə ia nirəha, nənə iou mwi ia nirəha.”

18

Kəkwətəmhiri Iesu

¹ Iesu rini pam nəgkariien me nəha, mier irəha nərmama me səvənhi, mhəuvən mhəpi simwin ia nəkwətənə nəha nəghin nə Ketron. Nəkwai nimai riti nəha ikin. Iesu mine nərmama me səvənhi həuvən pen fwe ia rerin.

² Jutas, iəmə nəha ruvei pen Iesu ia rəgi nərmama səməme kəmhəmwəki in, in mwi rukurən kwopun nəha, ti nəri nə mə nəpin me ripik Iesu mine nərmama me səvənhi hənəmousəsimwin irəha me ikin.

³ Ro iamini irə Jutas riri naruağən me nepwin səvəi nəkur Rom mine nərmama me nepwin səməme pris asori me mine Farisi me hərhi pen irəha. In riri irəha həuvən ia nəkwai nimai nəha, mhəuvehi kwənhiə me mine nuksepək mine narimnari me səvəi naruağənien.

⁴ Iesu ruvəukurən raka narimnari me pam sə tuko irə. Ro pen raraka ia nərmama me səvənhi mevən, mini pen ti nirəha i mə, “Kimiha hiamətui sin?”

⁵ Miregi irəha həni mə, “Iesu iəmə Nasaret.”

Miregi Iesu rini pen ti nirəha i mə, “Iou i in i.” (Jutas iəmə sə ruvei pen Iesu ia rəgi nərmama me i kəmhəmwəki in kəmhərer irəha minraha.)

⁶ Nəpɪn Iesu rɪni pen tɪ nɪrəha i mə, “Iou i in i,” irəha havən təkutanraha mhəmwei irapw ia tɪprənə.

⁷ Nənə Iesu rəres mwɪ irəha mə, “Kimiaha hiamətui sin?”

Miregi həni mə, “Iesu iəmə Nasaret.”

⁸ Miregi Iesu rɪni mə, “Iakuvəni raka tukumiaha i mə iou i in i. Mətə mə hiamətui iou, ramasan mə hiəpwəh nərmama me i səiou me pwəh hərərig mhəuvən imwənraha me.”

⁹ In rɪni iamɪnhi irə mə nəgkiariien i sə in rɪməni kupwən truvehe mukuə. “Tata. Iapkatə wau mhə ia nɪrəha riti sə ikɪməuvehi pehe miou.”

¹⁰ Saemon Pita səvənhi riti nau səvəi naruağənien. In reivi nau nəha, mərai iərmama riti sə ramo tukwini nari m pris asori anan, mərai raka nɪfregɪn mwatuk. (Iotukwininari nəha nəghɪn nə Malkas.)

¹¹ Mətə Iesu rɪni pen tɪ Pita i mə, “Ərpwi pen nau səim ia təmwhəkɪn. Iou takaməkeikei miregi nəmisəien i rəmwhen ia kap riti sə Tata Kumwesən ruvei pehe miou mə takənɪmwi.”

Iesu rərer ia nəmri pris asori anan nəghɪn nə Anas

¹² Nənə naruağən me səvəi nəkur Rom mɪne nəmə asori me səvənraha mɪne iotukwininari me səvəi nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həkwtəmhirɪ Iesu, mhərihi tərɪni,

¹³ mhəkupwən mhəri in mhəuvən tɪ Anas. Irəha həiri pen in tɪ Anas tɪ nəri nə mə Anas in kaka səvəi Kaeafas, iəmə sə rauvehi wok səvəi pris asori anan ia nuk nəha.

¹⁴ Kaeafas in iəmə nəha rɪməni pen tɪ nəmə asori

me sǝvǝi nǝkur Isrel minuǝ ko iǝrmama kuatia remhǝ ti nǝkur Isrel ramasan mǝpi raka kousi ǝpune nǝrmama hǝpik.

Saemon Pita rini mǝ in rǝirei Iesu

¹⁵ Saemon Pita rukurirǝ Iesu. Iǝrmama riti mwi sǝvǝi Iesu rukurirǝ mwi. Pris asori anan rukurǝn iǝmǝ nǝha mo pen kǝseni in rukurirǝ ia Iesu rou-uvnimwǝ pehe ia nǝkare nimwǝ sǝvǝi pris asori anan.

¹⁶ Mǝtǝ Pita ramǝrer a fwe iruǝ ia kwǝruǝ. Ro iaminihǝ irǝ iǝrmama nǝha sǝvǝi Iesu pris asori anan rukurǝn in rier mwi mevǝn iruǝ, mǝgkiari m pran sǝ ramǝrer tukuahag ia kwǝruǝ mǝ trǝseni Pita pwǝh ruvnmwǝ pehe.

¹⁷ Prǝn sǝ ramǝrer tukuahag ia kwǝruǝ rini pen ti Pita i mǝ, “Ik mwi iǝrmama riti sǝvǝi iǝmǝ nǝha uǝ rekǝm?”

Miregi Pita rini mǝ, “Rekǝm. Rǝpko mhǝ iou iǝrmama riti sǝvǝnhi.”

¹⁸ Nǝpǝin nǝ nǝpǝin sǝvǝi nǝkwieiiēn. Ro pen slef me mine iotukwininari me hǝrkwumen napw, mamhǝrer kuraukurau irǝ, mamhǝrhiǝpw. Pita revǝn mǝrer irǝha minraha, mamǝrhiǝpw mwi.

Pris asori rǝres Iesu nǝresien me nepwǝin

¹⁹ Nǝnǝ pris asori anan ramǝres Iesu nǝresien me nepwǝin ia nǝkaren sǝvǝi nǝrmama me sǝvǝnhi mine nǝgkiariien sǝ in ramahatǝn irǝha irǝ.

²⁰ Miregi Iesu rini pen tukwe in mǝ, “Iou iakimǝni irapw nǝgkiariien me sǝiou ia nǝmri nǝrmama me pam. Ia nǝpǝin me iakamahatǝn irǝha ia nǝkwai nimwǝfwaki me mine ia nimwǝ sǝvǝi Kumwesǝn, kwopun mi nǝha nǝkur Isrel

me kamhousəsimwɪn irəha me ikin. Iapkin mħə nəgkiariien səiou ia kwopun afafa.

²¹ Rəfo ikaməres pehe miou? Ramasam mə tikəres pen səməme nəha sə həuvəregi raka iou mə nəfe iakiməni pen ti nirəha i. Irəha həukurən nəfe iakiməni.”

²² Nəpin Iesu rini nəgkiariien me i, iotukwini-nari riti səvəi pris asori anan ramərer ipaka tukwe rəpw nənimen, mini mə, “Rəfo ikaməgkiari skai mine pris asori anan iamɪnhi?”

²³ Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Mə nəgkiariien i iakini ripkatukwatukw mħə, ni irəpw kwopun nəha iakəfwəkour ikin. Mətə mə nəgkiariien i iakini ratukwatukw a ikəpw iou ti nəfe?”

²⁴ Nənə Anas rərhi pen Iesu revən ti pris asori anan Kaeafas. Kipki fi raka mħə nəkwus sə kinərihi tərini rəgin mi irə.

Pita rini mwi mə in ririrei Iesu

²⁵ Saemon Pita ramərer ihi ia nikare napw mamərhiəpw. Ro iamɪnhi irə irəha həni pen tukwe in mə, “Ik mwi iərmama riti səvəi iəmə nəha uə rekəm?”

Miregi in rini mə, “Rekəm. Ripko mħə iou iərmama riti səvənhi.”

²⁶ Nərmama me nəha səməme kamho tukwini nari m pris asori anan irəha anan riti ia kwənəkwas sə Pita rərαι raka nifregin rəres mə, “Iakinətoni ik kimirau iəmə nəha ia nime i nəmhien uə rekəm?”

²⁷ Miregi Pita rini mwi mə, “Rekəm. Ripko mħə iou.” Təkwtəkwi a mwi rəiə rakaka.

Iesu rærer ia nāmri Paelat

²⁸ Ia næpnæþin anan, nāmæ asori me sævai nækur Isrel hæiri Iesu, mhæier ia nimwæ sævai Kæeafas, mhæuvæn ia nimwæ sævai Paelat. (Paelat in iāmæ Rom sæ ramærimænu ia tənæ Jutia. Nimwæ sævænhi næghin næ mæ Praetoream.) Iræha atukwatukw hæpkuvnimwæ mhæ kamo hæuvehe mhæmkemik ia nikaren sævai næfwakiien sævænraha, nænæ mhæpwæh naniien næveginien næha Pasova.

²⁹ Ro iamînhi iræ Paelat rier irapw iruæ mæ trætæ iræha, mîni mæ, “Næfe i noien æræha iāmæ i ro kimiaha hiamærpwi tukwe?”

³⁰ Miregi iræha hæni pen tukwe in mæ, “Rîpkamo iāmæ i ripko mhæ noien æræha riti, ko kimiaha iahæpkuvehi mhæ in mhæuvehe tukw ik.”

³¹ Miregi Paelat rini pen ti niræha i mæ, “Ramasam mæ kimiaha atukwatukw a hiæuvehi iāmæ i, mhækiri noien sævænhi pwæh resi pen loa sækimiaha.”

Miregi nāmæ asori me sævai nækur Isrel hæni pen tukwe in mæ, “Mætæ kinise kimaha ko iahæpkousi æpune iærmama riti.”

³² Næri i rier pehe iamînhi mæ nægkiariien Iesu ruvæni raka truvehe mukuæ, nægkiariien sæ ramægkiari ia nemhæien sævænhi mæ træfemhæ iræ.

³³ Ro iamînhi iræ Paelat rirærig muvnimwæ mwi ia nimwæ sævænhi, mækwein Iesu, mîni pen tukwe in mæ, “Ik kig sævai nækur Isrel?”

³⁴ Miregi Iesu rini mæ, “Ik atukw ikani ianhi uæ nærmæpæ kāmhæni iou mamhæni pehe tukw ik i?”

³⁵ Miregi Paelat rini mæ, “Ripko mhæ iou iæmæ Isrel riti. Nækur imwam me a mine pris asori me hæuvei pehe ik ia rægik. Næfe noien æræha ikino?”

³⁶ Miregi Iesu rini mæ, “Nitætæ sæiou iakamærimænu iræ ripkæmwhen mhæ ia nitætæ me sævæi kig me ia tîprænæ i. Ko nitætæ sæ iakamærimænu iræ ræmwhen ia nitætæ me sævæi kig me ia tîprænæ i, iotukwininari me sæiou ko hænaruagæn raka mhæpwæh næsenien iou mæ takevæn ia rægi næmæ asori me sævæi nækur Isrel. Mætæ nitætæ sæiou iakamærimænu iræ ripkæmwhen mhæ ia nitætæ me sævæi kig me ia tîprænæ i.”

³⁷ Miregi Paelat rini pen tukwe in mæ, “Ro ianhi ik kig riti?”

Miregi Iesu rini mæ, “Ik ikani mæ iou kig riti. Iakinætui pehe ia tîprænæ i tî næri kuation, mæ takini irapw nægkariien sæ ro nîpærhienien. Iærmama sæ ramærer ia nîpærhienien ramætærig nægkariien sæiou.”

³⁸ Miregi Paelat rini pen tukwe in mæ, “Næfe næ nîpærhienien?” Nænæ næpîn Paelat rini pam nægkariien i, rîrærig mevæn mwi mætæ næmæ asori me sævæi nækur Isrel fwe iruæ, mîni pen tî niræha i mæ, “Iapkætæ mhæ nari riti in ro rææha.

³⁹ Mætæ noien riti sækimiaha hiamo ia Pasova me pam. Hiamæni pehe tukw iou i næghi iærmama riti sæ ramæmak ia kalapus, nænæ iakæseni in rier irapw mamevæn. Ro iamînhi iræ kimiaha hiokeikei mæ takæseni iæmæ i in kig sækimiaha nækur Isrel rier mamevæn?”

⁴⁰ Miregi iræha hækwæin æpwæmwis mwi mæ, “Rekæm! Kimaha iahæpwæh nokeikeien iæmæ

nəha! Kimaha iahokeikei Parapas!” (Parapas in iəmə ramakres, mamousi iərmama.)

19

¹ Ia nəp̄in nəha Paelat ruvehi Iesu mini nəkwān mə naruagən me səvənhi tuhərisi in.

² Ro pen irəha həuvehi in mhərisi, nənə mhəuvehi rəhi mhəuvnhi kəfəfau səvəi kig irə, mhəfəfau pen ia kənkəpwə, nənə mhəuvehi mwi karkahu riti rəruevən məpwəmwiis məmwhen ia karkahu səvəi kig, mharkahu pen min,

³ mhəuvehe ipaka tukwe, mamhəni mə, “Ik kig səvəi nəkur Isrel kimaha iahəsiai ik!” Irəha həni ianhi, nənə mhəpwi in.

⁴ Paelat rirərig revən mwi iruə, mini pen ti nirəha i mə, “Hətə ro. Iakauvehi in mauvehe təkwtəkwuni mə tihətoni in mhəukurən mə iəpkətə mhə nari riti ro rərəha.”

⁵ Ro iam̄nhi irə Iesu rier irəpw pehe iruə, məfəfau ia rəhi nəha kuvnhi kəfəfau səvəi kig irə, markahu karkahu nəha rəpwəmwiis kala səvənhi rəmwhen ia tihinatis. Nənə Paelat rini pen ti nirəha i mə, “Hətə ro! Iəmə i in i!”

⁶ Nəp̄in pris asori me mine iotukwininari me səvənraha hətoni Iesu, həkwein əpwəmwiis mə, “Ərui tərini pen in ia nei kamarkuau! Ərui tərini pen in ia nei kamarkuau!”

Miregi Paelat rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha əpa tihəuvehi in mhərui tərini pen ia nei kamarkuau. Kwa iou iəpkətə mhə nari riti ro rərəha.”

⁷ Miregi nāmə asori me səvəi nəkur Isrel hāni pen tukwe in mə, “Səkimaha riti loa. Loa nəha rani mə iāmə i traməkeikei memhə ti nəri nə mə rini mə in Tini Kumwesən.”

⁸ Nəpīn Paelat riregi nəgkiariien i, riregi rehekir pik mwi.

⁹ Ro pen rirərig muvnimwə mwi ia nimwə səvəhi, mīni pen ti Iesu i mə, “Ik iāmə pəku?” Mətə Iesu rəpnapen.

¹⁰ Ro pen Paelat rini pen tukwe in mə, “Rəfo ipkəgkiari mhə miou? Rosi ikreirei mə iakauvehi nasoriien iakukurən nəseniien ikier mamevən, nənə iakauvehi mwi nasoriien iakukurən niniiien mə tukərui tərini pen ik ia nei kamarkuau?”

¹¹ Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Ko ipkasori mhə ia nirak iamīnhi trīni mīnuə Kumwesən rīpkuvei pehe mhə nasoriien nəha mik. Ro iamīnhi irə iāmə nəha rīməuvei pehe iou ia rəgim nərəhaien sə in rino rərəha məpi raka nərəhaien i ikamo.”

¹² Ia nəpīn nəha mamevən Paelat raməmwur mə trəsēni Iesu rier mamevən, mətə nāmə asori me səvəi nəkur Isrel kamhəkwein əpwəmwis mə, “Trīni mīnuə ikəsēni iāmə i rier mamevən, Kig Sisa^a ko rīpkini mhə mə in riti nə ik. Iərmama sə rini mə in kig riti ramərui nəkwai Kig Sisa.”

¹³ Ro iamīnhi irə nəpīn Paelat riregi nəgkiariien me nəha, riri Iesu mier irapw iruə, məkure ia kwopun raməkiri nəgkiariien ikin. Kani kwopun

19:7: Lev 24:16, Jon 5:18 **19:9:** Mat 26:62-63, Mat 27:12, Luk 23:9 **19:11:** Jon 10:18, Wok Me 2:23, Rom 13:1 **19:12:** Luk 23:2, Wok Me 17:7 ^a **19:12:** Sisa in kig səvəi nəkur Rom ramərimənu ia tənəmtənə me.

nəha mə Kwopun keipeni kəruətərei me ikin. Nənə nəgkariien Hipru rani mə Kapata.

¹⁴ Ro kurkwai nəpin ia ran ia nəpin nəha kaməpnəpenə narimnari me irə səvəi nəveginien asori nəha Pasova. Paelat rini pen ti nəmə asori me səvəi nəkur Isrel mə, “Hətə ro in i kig səkimiaha.”

¹⁵ Miregi irəha həkwein əpwəmwis mə, “Uvehi raka iəmə i! Uvehi raka iəmə i! Ərui tərini pen in ia nei kamarkuau!”

Miregi Paelat rini pen ti nirəha i mə, “Kimiaha hiokeikei mə takərui tərini pen kig səkimiaha ia nei kamarkuau?”

Miregi pris asori me həni mə, “Sisa əpa in kig səkimaha. Kig riti mwi riwən.”

¹⁶ Ro pen Paelat ruvei pen Iesu ia rəgi naruagən me səvənhi mə tuhərui tərini pen in ia nei kamarkuau.

Kərui tərini pen Iesu ia nei kamarkuau

¹⁷ Nənə irəha həuvehi Iesu, mhəier ia taon, raməvrani nei kamarkuau səvənhi, mamevən meste kwopun nəha kani mə Kerhə ia Iərmama. Ia nəgkariien Hipru rani mə Kolkota.

¹⁸ Ia kwopun nəha irəha hərui tərini pen Iesu ia nei kamarkuau, mhərui tərini pen mwi iərmama kəru ia nei kamarkuau irəhar min, riti ia nīkaren mwatuk, riti ia nīkaren mour, Iesu ia kurkwānrau.

¹⁹ Paelat rirai nəgkariien riti, mīni nəkwan mə tuhərui pen ia nei kamarkuau səvəi Iesu. Nəgkariien nəha rini iamīnhi irə mə:

IESU, IƏMƏ NASARET, KIG SƏVƏI NƏKUR ISREL.

²⁰ Nəkur Isrel me həpik həvsini nəgkariien nəha ti nəri nə mə kwopun nəha hərui tərini pen Iesu ia nei kamarkuau ikin ipaka ti taon. Kimərai pen

nægkiariien naha ia nægkiariien mirəhar i Hipru mine Latin mine Krik.^b

²¹ Ro iam̄nhi irə pris asori me səvəi nəkur Isrel həni pen ti Paelat i mə, “Tikəpwəh nirai penien mə ‘Kig səvəi Nəkur Isrel.’ Mətə tikaməkeikei mirai pen mə, ‘Iəmə i rini mə in Kig səvəi Nəkur Isrel.’ ”

²² Miregi Paelat rini mə, “Rekəm. Nəfe iakimərai pen iakimərai pen.”

²³ Nəp̄in naruagən me hənərui tərini pen raka Iesu ia nei kamarkuau, həuvehi tinari me səvənhi, mhəuai ia kusen kefə. Kusen riti səvəi iaruagən riti. Irəha həuvehi mwi karkahu əpwəmw̄is səvənhi, mətə iərmama sə r̄imətiri karkahu naha r̄ipkr̄ip̄in mhə tinari me. R̄imətiri fwe irənhə meiwaiu meste inhər̄ipw ia tinari kuatia.

²⁴ Ro iam̄nhi irə naruagən me həni pen ti nirəha me i mə, “Pwəh səpwəh neitehiien, mətə pwəh səuini pen kəpwier me pwəh rahatən mə sin truvehi səvənhi.” Noien naha rier pehe mə nægkiariien ia Nəkukuə Ikinan truvehe mukuə, nægkiariien sə rini iam̄nhi irə minuə,

“Irəha həuai tinari me səiou ia nirəha me, nənə mhəuini pen kəpwier me ti karkahu səiou.”

In i narimnari me naha naruagən me naha həno.

²⁵ Mama səvəi Iesu, mine piəvi mama səvənhi, mine Meri pran səvəi Klopas, mine Meri Maktala, irəha kamhərer ipaka ti nei kamarkuau səvəi Iesu.

b 19:20: Hipru nægkiariien səvəi nəkur Isrel. Latin nægkiariien səvəi nəkur Rom. Krik nægkiariien səvəi nəkur Kris. 19:25: Mat 27:55-56

26 Iərmama riti səvəi Iesu, sə Iesu rokeikei pik in, in mwi ramərer ipaka. Nəpɪn Iesu rətoni iəmə nəha mɪne mama səvənhi, rini pen ti mama səvənhi mə, “Prən i. Iəmə i in i nərim.”

27 Nənə rini pen ti iərmama səvənhi mə, “Prən i in i mama səim.” Ro iamɪnhi irə ia nəpɪn atukwatukw nəha mamevən iərmama nəha səvəi Iesu ramətui amasan ti prən nəha rəmwhen ia in mama səvənhi.

Iesu remhə

28 Iesu rini pam nəgkiariien i, mukurən mə narimnari me pam səməme in ruvehe mə tro, rino pam. Nənə mə tro nəgkiariien ia Nəkukuə Ikinan ruvehe mukuə, in rini mə, “Iakinəkwakwa.”

29 Nari riti raməkure ikin rukuər ia waen sə rəfiə. Ro pen irəha heitesi pen koten riti ia waen nəha, mhəpiri pen ia rəgi nei riti kani mə hisop, nənə mhəuvehi utə pen ia tərhui Iesu.

30 Nəpɪn Iesu ruvətɪmwi raka waen nəha, rini mə, “Narimnari me pam iakino pam.” Nənə in rərpəsuk, məseni pen nimiruien səvənhi, memhə.

31 Nəpɪn nəha kaməpnəpenə irə narimnari me səvəi nəvegɪnien asori nəha Pasova. Trakwakwi irə Sapat riti sə rasori musəpə ia Sapat me nepwɪn. Nəmə asori me səvəi nəkur Isrel həpwəh nokeikeiien mə nɪpwrai nəmə me nəha kahar tuamharəgher ia nei kamarkuau i nəpɪn nəha. Ro pen həuvən mhəres Paelat mə trətəfi nisunraha mə irəhar tuharemhə akwauakw nənə irəha həukurən nuvehi rakaien nɪpwrənraha.

32 Ro iamɪnhi irə naruagən me nepwɪn həuvən mhətəfi nisui iəmə mi nəha kəru kərui tərini pen

irau ia nei kamarkuau i irəhar Iesu. Hətefi sə rukupwən məgher, nənə mhətefi mwi sə rukurirə i.

³³ Mətə nəpın irəha həuvehe ti Iesu, mhətoni mə ruvamhə raka, həpwəh nətefiien nisun mi.

³⁴ Mətə iaruağən riti ia nirəha rəpi nıkau irə ia nitei, nənə təkwtəkwuni a mwi netə mine nui krouier.

³⁵ İərmama riti nəha ikın rınətə narimnari me nəha ia nənimen. In rınəgkiari raka irə, mə kımiaha mwi hiəukurən niniien nıpərhiienien irə. Nəgkiariien səvənhi ro nıpərhiienien. Nənə in rukurən mə in rani nəgkiariien sə ro nıpərhiienien.

³⁶ Kino narimnari me nəha mə nəgkiariien i ia Nəkukuə İkinan truvehe mukuə. Rini mə, “Tukəpwəh nətefiien nıkəkrin riti.”

³⁷ Nənə nəgkiariien riti mwi ia Nəkukuə İkinan rini mə, “İrəha tuhəti pen mhətoni iəmə nəha hənəpi in ia nitei.”

Kərkwafə nıpwrai Iesu

³⁸ Kino pam narimnari me nəha nənə iəmə Aramatia riti nəghin nə Josef revən məres Paelat mə trəsəni in ruvehi raka nıpwrai Iesu. Josef in iərmama riti səvəi Iesu, mətə ramərkwafə in ti nəri nə mə ramhekır nəmə asori me səvəi nəkur İsel. Paelat rəsəni, ro pen Josef revən muvehi raka nıpwrai Iesu.

³⁹ Nikotimas, iəmə sə rımavən mətə Iesu ia nəpın, in mwi revən irau Josef, mauvehi kuse nari pen-

19:35: Jon 21:24 **19:36:** Eks 12:46, Nam 9:12, Sam 34:20

19:37: Sek 12:10, Rev 1:7 **19:38:** Jon 7:13 **19:39:** Jon 3:1-2

pen mi nəha mır mine alos.^C Kuse nəri nəha in rauvehi nı̄pamien səvənhi ipaka ti toti kilo.

⁴⁰ Irau krouvehi nı̄pwrai Iesu rouvegi ia tinari kani mə linen irəhar nari penpen mi nəha mır mine alos. Noien nəha ramesi pen nəfe nəkur Isrel kamho ia iərmama remhə.

⁴¹ Nənə nəmhien riti ipaka ti kwopun nəha kinərui tərini pen Iesu ia nei kamarkuau ikin. Ia reri nəmhien nəha nı̄pəgi kəruətərei riti sə vi kıpəkəkwafə raka mhə nı̄pwrai iərmama remhə irə.

⁴² Nəpın nəha nəpın nəkur Isrel kamhəpnəpenə ti Sapat irə. Nənə ti nəri nə mə nı̄pəgi kəruətərei nəha ipaka, irau krouəmri pen nı̄pwrai Iesu irə.

20

Iesu rətui mwi ia nemhəien səvənhi

¹ Sante ia nəpnəpın anan rapitpitəv ihi, Meri Maktala revən ia nı̄pəgi kəruətərei kinərkwafə nı̄pwrai Iesu ikin, mətoni mə kəruətərei sə ramərer tukuahag tərhui nı̄pəg nəha kinəpəkır raka raka i. ² Ro pen Meri raiu mevən ti Saemon Pita mine iərmama riti mwi səvəi Iesu, sə Iesu rokeikei pık in, nənə mini pen ti nirau i mə, “Irəha həuvehi raka nı̄pwrai Iərimənu səkitaha ia nı̄pəgi kəruətərei, nənə kimaha iahəreirei mə həmri pen in pəku.”

³ Ro iamınhi irə Pita rier irau in riti nəha in mwi iərmama riti səvəi Iesu, krauaiu rauevən fwe ia nı̄pəg.

^C **19:39:** Mır mine alos kaməmri pen ia nı̄pwrai iərmama remhə. Nı̄pekınrau rapein amasan. **20:2:** Jon 13:23

⁴ Irau krauaiu pərpəri rauevən, mətə iəmə nəha in mwi iərmama riti səvəi Iesu rəvtənhi Pita, mukupwən mier pen fwe ia nīpəg,

⁵ mərpəsuk, məti puvnimwə, mətəni tīnari me nəha linen kāmhamak, mətə in rīpkuvnimwə mhə.

⁶ Nənə Saemon Pita rukurirə in muvehe, muvnimwə ia nīpəg, mətəni tīnari me nəha linen kāmhamak.

⁷ In rətəni mwi tīnari nəha kīməvegi kənkəpwə Iesu irə rīpkamak pəri mhə irəha tīnari me nəha linen, mətə kinərfe kəmri ia kwopun əpə.

⁸ Nənə iərmama nəha səvəi Iesu, sə rukupwən mier pen fwe ia nīpəg, in mwi ruvnimwə mətəni narimnari me nəha, nənə mini nīpərhienien irə.

⁹ (Mətə meste pehe nəpīn nəha irau kroureirei ihi nīpwrai nəgkiariien me nəha ia Nəkukuə Ikinan səməme kāmhəni mə Iesu traməkeikei mətui mwi ia nemhəien səvənhi.)

Meri Maktala rətəni Iesu

¹⁰ Nənə iərmama mi nəha səvəi Iesu krouərəig rauevən fwe imwənrau.

¹¹ Mətə Meri ramərer iruə ia nīpəgi kəruətərei mamasək. In ramasək ihi, mərpwəsuk, məti puvnimwə ia nīpəg,

¹² mətəni agelo mi kəru tīnari səvənrau rəpsan krauəkure ia kwopun nīpwrai Iesu rīnaməmak ikin, riti ia kənkəpwə riti ia nisun.

¹³ Nənə irau krouni pen tukwe in mə, “Prən i. Ikamasək tī nəfe?”

Miregi Meri rīni pen tī nirau i mə, “Irəha həuvehi raka nīpwrai Iərimənu səiou, nənə iakreirei mə hənəmri pen in pəku.”

14 Meri rini pam nægkiariien i, muvsini in, mætoni Iesu ramærer ia kwopun naha, mætə rireirei mæ Iesu naha.

15 Miregi Iesu rini pen tukwe in mæ, “Præn i. Ikamasæk ti næfe? Ikamətui sin?”

Mætə Meri rerin rirhi mæ iəmə nə iəmə sə ramətui ti næmhien naha. Ro pen rini pen tukwe in mæ, “Iəmə asori. Trini minuə ik ikiməuvehi raka nīpwran, ni pehe tukw iou i kwopun naha ikinəmri pen ikin, nənə iou takevən muvehi raka.”

16 Miregi Iesu rini pen tukwe in mæ, “Meri.”

Meri ruvsini in, mægkiari pen min ia nægkiariien Hipru, mini mæ, “Raponi.” (Raponi nīpwran mæ Iahatən.)

17 Miregi Iesu rini pen tukwe in mæ, “Tikəpwəh nəgherien ia nirak. Iapkutə mhə ihi mevən ti Tata Kumwesən. Mætə tikevən mætə piak me, mini pen ti niraha i mæ iakani iamīnhi irə mæ, ‘Iakautə mamevən ti Tata səiou mine Tata səkimiaha. Iakamevən ti Kumwesən səiou mine Kumwesən səkimiaha.’”

18 Ro pen Meri Maktala revən, mini irapw ti nærmama me səvəi Iesu mæ, “Iakinətə Iərimənu səkitaha,” marə mini mwi narimnari me i Iesu riməni pen tukwe.

Nərmama me səvəi Iesu hətoni in

19 Nəpīn naha Sante. Ia nəruarəv nərmama me səvəi Iesu housəsimwīn iraha me ia nəkwai nimwə riti, mhərəpīnhə əknekīn ia təpīnhə me ti nəri nə mæ həhekīr nəmə asori me səvəi nəkur Isrel. Ia nəpīn naha Iesu ruvehe mærer ia kurkwānraha,

20:14: Luk 24:16, Jon 21:4

20:17: Rom 8:29, Hip 2:11-12

20:19: Jon 19:38

mini pen ti nirəha i mə, “Nəməriniuen tramarə tukumiaha.”

²⁰ In rini pam nəgkiariien i, nənə mahatən təmwki nil ia rəgin mi mine təmwki nitei ia nīkau irə. Nəp̄in nərmama me səvənhi hətoni İərimənu səvənraha, rerinraha rəgien.

²¹ Nənə İesu rini pen mwi ti nirəha i mə, “Nəməriniuen tramarə tukumiaha. Tata Kumwesən rərhi pehe iou iakuvehe. Ia noien nəha iou mwi iakamərhi pen kimiaha tihəuvən.”

²² Nəp̄in in rini pam nəgkiariien i, reiahag pen ia nirəha, mini pen ti nirəha i mə, “Həuvehi Nən̄imw̄in İkinan.

²³ Tr̄ini m̄inuə kimiaha hiəni pen ti iərmama riti mə ‘Kumwesən trəpwəh nərpw̄inien noien ərəha me səim,’ nənə Kumwesən trəpwəh nərpw̄inien. Rəmwhen a mwi tr̄ini m̄inuə kimiaha hiəni pen ti iərmama riti mə, ‘Kumwesən trərpw̄in noien ərəha me səim,’ nənə Kumwesən trərpw̄in pen min.”

İesu mine Tomas

²⁴ Ia nəp̄in nəha Tomas, riti ia nərmama me twelef səvəi İesu, kani mwi in mə “Mwirmwir” riwən irəha m̄inraha nəp̄in İesu r̄iməuvehe irə.

²⁵ Ro pen nərmama me səvəi İesu səməme hənətoni in həni pen ti Tomas i mə, “Kimaha iahənətə İərimənu səkitaha.”

Mətə Tomas rini pen ti nirəha i mə, “Takaməkeikei mətoni təmwki nil ia rəgin mi, m̄irapi ruei nil mi nəha ia nəkwai rəgik. Təmwki nitei ia nīkau irə takaməkeikei m̄irapi ia rəgik. Mə

iapko mhə iam̄nhi ko iapk̄ini mhə n̄ip̄ərhienien irə.”

²⁶ Nəfwakiien riti ruvehe mukurau, nərmama me səvəi Iesu həuvnimwə mwi ia nimwə nəha, Tomas irəha m̄nraha. Nəri auər a hərəpinhə əknek̄in ia təpinhə me, mətə Iesu ruvehe m̄ərer ia kurkwanraha, m̄ini mə, “Nəm̄ərinuien tramarə tukumiaha.”

²⁷ Marə m̄ini pen t̄i Tomas i mə, “Osə pehe nəkwai rəḡim, m̄irapi rəḡik mi. Osə pehe rəḡim, m̄irapi n̄ikau ia n̄irak. Tikaməkeikei m̄ini n̄ip̄ərhienien, m̄əpwəh n̄iniien mwi mə neikuəien.”

²⁸ Miregi Tomas r̄ini mə, “Iər̄imənu səiou m̄ine Kumwesən səiou.”

²⁹ Miregi Iesu r̄ini pen tukwe in mə, “Ikani n̄ip̄ərhienien ia n̄irak t̄i nəri nə mə ikətə iou. Nərmama me nəha səməme həpkətə mhə iou, mətə kām̄həni n̄ip̄ərhienien ia n̄irak, rer̄nraha tragien.”

Rəfo Jon r̄imərai nəkukuə i?

³⁰ Iesu r̄ino n̄imtətien me r̄ip̄ik mwi ia nəm̄ri nərmama me səvənhi iapk̄rai pen mhə irəha ia nəkukuə i.

³¹ Mətə səməme i iakimərai pen ia nəkukuə i iakrai pen mə k̄imiaha tihəni n̄ip̄ərhienien ia Iesu mə in nə Kristo, T̄ini Kumwesən. Iakuə k̄imiaha tihəni n̄ip̄ərhienien irə, nənə mhəuvehi n̄im̄iruien ia nəgh̄in.

21

Iesu rier irapw mwi ia nāmri nārmama nepwīn sāvānhi

¹ Kurirə ikīn Iesu rier irapw mwi ia nāmri nārmama me sāvānhi ia nīkare nui asori Taepirias. In rier irapw ia nāmri nāraha iamīnhi irə:

² Nəpīn riti Saemon Pita, mīne Tomas sə kani in mə “Mwirmwir,” mīne Nataniel sə ruku pen ia Kena ia tənə Kalili, mīne tīni Sepeti mi, mīne iārmama kəru mwi sāvəi Iesu housəsīmwin irəha me ia kwopun kuatia.

³ Nənə Saemon Pita rīni pen tī nirəha i mə, “Takamevən takvi nəmu me.”

Miregi irəha hāni pen tukwe in mə, “Itə. Pwəh kītaha pam sāvən.” Ro pen irəha heiwaiu mhəputə ia nītətə ouihi riti, mhəuvən mhəvi net meste rīran, mətə həkuvī mhə nəmu riti.

⁴ Nəpīn rinamran Iesu ramərer ia nīkare nui asori, mətə nārmama me sāvānhi hərəirei mə Iesu nəha.

⁵ Iesu rīni pen tī nirəha i mə, “Nəkwərhakwərha me, nəmu riti nə hiəvi uə?”

Miregi hāni mə, “Rekəm.”

⁶ Miregi in rīni pen tī nirəha i mə, “Herukw ro net səkimiaha ia nīkare nītətə ouihi mwatuk, nənə tihətoni nepwīn.” Ro iamīnhi irə irəha herukw irapw net, mhəuvəreirei nīvi utāien mwi tī nəri nə mə nəmu me hāvəukuər ia nəkwai net.

⁷ Nənə iārmama sāvəi Iesu, sə nəha Iesu rokeikei pīk in, rīni pen tī Pita i mə, “Kwa Iərimənu nəha səkītaha.” Ia nəpīn nəha Saemon Pita rīməpeki

raka tinari me sǝvǝnhi mamǝvi nǝmu me, mǝtǝ nǝpǝn rǝregi mǝ Iǝrimǝnu nǝha, in ruvei pen mwi tinari me sǝvǝnhi, mǝruǝrau irapw ia nui, meiai muvarei.

⁸ Nǝrmama sǝvǝi Iesu ia nǝkwai nitǝtǝ ouihi hǝsuǝ a mhǝuvarei, mhǝvkǝkini net sǝ nǝmu me hǝukuǝr irǝ. Ripko mhǝ irǝha isipwǝn ti nǝkare nui, mǝtǝ hǝsuǝ a rǝmwhen ia hantret meta.

⁹ Nǝpǝn hǝuvarei irǝ hǝtoni bred mine nǝmu me ramrimǝr pen ia nukumheǝv ia napw.

¹⁰ Nǝnǝ Iesu rǝni pen ti nirǝha i mǝ, “Hǝpeki nǝmu me nepwǝn sǝ hiǝpkuvi a i, mhǝpeki mhǝuvehe.”

¹¹ Rǝ iamǝnhi irǝ Saemon Pita rǝputǝ ia nitǝtǝ ouihi, muvi parei net rukuǝr ia nǝmu asori me irǝha pam wan hantret fifti tri. Nǝri auǝr a mǝ nǝmu me hǝpǝik iamǝnhi, mǝtǝ net ripkǝpǝruǝpǝruǝ mhǝ.

¹² Iesu rǝni pen ti nirǝha i mǝ, “Hǝuvehe mhani nari.” Ia nǝpǝn nǝha nǝrmama me sǝvǝnhi hǝhekǝr. Irǝha riti riwǝn rǝres in mǝ, “Ik sin i?” Irǝha hǝuvǝukurǝn raka mǝ in nǝ Iǝrimǝnu sǝvǝnraha.

¹³ Nǝnǝ Iesu ruvehe, muvehi bred, muvei pen minraha, marǝ mo mwi iamǝnhi ia nǝmu me.

¹⁴ In i nǝpǝn sǝ ro kahar irǝ Iesu rier irapw ia nǝmri nǝrmama me sǝvǝnhi nǝpǝn rinǝtui mwi ia nemhǝien sǝvǝnhi.

Iesu mine Saemon Pita

¹⁵ Nǝpǝn irǝha hǝnani raka nari, Iesu rǝni pen ti Saemon Pita i mǝ, “Saemon, tǝni Jon, ikokeikei pǝrhien iou mǝpi raka irǝha i uǝ rekǝm?”

Mǝregi Pita rǝni pen tukwe in mǝ, “Ouǝh, Iǝrimǝnu, ikukurǝn mǝ iakokeikei pǝrhien ik.”

Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Əkwməni kwəti sipsip me səiou.”

¹⁶ Nənə Iesu rəres mwi sə ro kəru irə, mini mə, “Saemon, tini Jon, ikokeikei pərhien iou uə rekəm?”

Miregi Pita rini pen tukwe in mə, “Ouəh, İərimənu, ikukurən mə iakokeikei pərhien ik.”

Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Ətui amasan ti sipsip me səiou.”

¹⁷ Nənə Iesu rəres mwi sə ro kahar irə, mini mə, “Saemon, tini Jon, ikokeikei pərhien iou uə rekəm?”

Pita riregi rərəha ti nəri nə mə Iesu rəres sə ro kahar irə minuə “Ikokeikei pərhien iou uə rekəm?” Ro pen rini pen tukwe in mə, “İərimənu, ikukurən narimnari me pam, mukurən mwi mə iakokeikei pərhien ik.”

Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Əkwməni sipsip me səiou.

¹⁸ İakani nıpərhienien tukw ik i fwe kupwən nəpın ikınamouihi irə ikınamarkahu atukw səim, mamavən ia kwopun pəku ikokeikei, mətə nəpın tikərgharə, tikus atukw rəgim mi, nənə iərmama əpə iti trarkahu pehe mik, muvehi ik ikevən ia kwopun sə ipkokeikei mhə mə tikevən ikın.”

¹⁹ (İesu rini nəgkiariien i mahatən nəfe nemhəien Pita tremhə irə muvehi utə nəghi Kumwesən.) Nəpın rini pam, mini pen ti Pita i mə, “Kurirə iou.”

²⁰ İa nəpın nəha Pita rəti kurirə, mətoni iərmama riti səvəi İesu, sə İesu rokeikei pık in, rakurirə ia

nirau. Iərmama nə in nə iərmama sə fwe kupwən raməkure ipaka ti Iesu nəpɪn kamhani pəri nari irə, nənə məres pen in mə, “Iərimənu, sin nə truvei pen ik ia rəgi nərmama səməme haməmwəki ik?”

²¹ Nəpɪn Pita rətoni iəmə nəha rakurirə ia nirau, rini pen ti Iesu i mə, “Iərimənu mətə rəfo ia iəmə nəha?”

²² Miregi Iesu rini pen tukwe in mə, “Rəfo ikəres iəmə nəha miou? Trini minuə iakokeikei mə in trimiru mamevən meste nəpɪn sə takuvehe irə, səkimrau min əpa. Mətə ik tikukurirə iou.”

²³ Ro iamɪnhi irə nəgkiariien riti rauviris ia piəvtaha me mə iərmama nəha səvəi Iesu tripkəmhə mhə. Mətə Iesu ripkini pen mhə ti Pita i minuə “Iəmə nəha tripkəmhə mhə.” In rini mə, “Rəfo ikəres iəmə nəha miou? Trini minuə iakokeikei mə in trimiru mamevən meste nəpɪn sə takuvehe irə, səkimrau min əpa.”

²⁴ Iərmama nəha səvəi Iesu in a mwɪ nəha rani irapw narimnari me i, mamrai nəgkiariien me i. Nənə kitaha səukurən mə nəgkiariien səvənhi ro nipərhiēnien.

²⁵ Nənə narimnari me ripik mwɪ nəha ikin Iesu rino. Tuko kirai pen pam irəha ia nəkukuə, rosi ko təkure tiprənə i ripkəmwhen mhə mə trəkwtəmhiri nəkukuə me pam.

Nəkukuə Ikinan
The New Testament in the Nafe (Kwamera) language
of Southeast Tanna, TAFEA Province, Vanuatu
Niutestamen long lanwis Nafe blong Vanuatu.
Le Nouveau Testament dans la langue Nafe de
Vanuatu.

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nafe (Nafe)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-06-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

26b0f540-c192-5878-be67-18ede9ab1416